Cena egz. 20 groszy | 12 stron.

DZIENNIK BYDGOSKI

Do „Dziennika“ dołączamy co tydzień: Tygodnik Sportowy i Dodatek powieściowy. Redakcja otwarta od godziny 8—12 przed południem i od 4—7 po południu. Oddział w Bydgoszczy, ul. Dworcowa 5. Przedstawicielstwa: w Toruniu, ul. Mostowa 17 — w Grudziądzu, ul. Toruńska 22 w Inowrocławiu, Król. Jadwigi 16 w Gdyni, Skwer Kościuszki 24, I ptr.

Przedpłata wynosi w ekspedycji i agenturach 2.95 zł. miesięcznie 8.85 zł. kwartalnie; przez pocztę w dom 3.34 zł. miesięcznie, 10.00 zł. kwartalnie Pod opaską: w Polsce 6.95 zł., zagranicę 9.25 zł. miesięcznie. Redakcja i Administracja w Bydgoszczy, ulica Poznańska 12/14. Rękopisów niezamówionych nie zwraca się.

Telefony: Nr zbiorowy **2650** (trzy przewody) — Oddział w Bydgoszczy 1299. | **Założyciel Jan Teska.** | Telefony Przedstaw.: Toruń 1546, Grudziądz 1294, Gdynia 1460, Inowrocław 420

Numer 21 | **BYDGOSZCZ, czwartek dnia 27 stycznia 1938 r.** | **Rok XXXII.**

O polską mądrość polityczną.

(Dokończenie).

Totalizm państwowy średniowiecza miał tę zaletę, że opierał się o prawdę chrześcijańską, która uznawała majestat nietykalny prawa przyrodzonego. Słabością jego było, że nie posiadał mądrości politycznej.

Totalizm współczesny opiera się nie o prawdę, lecz o wolę mocy (Machtwille). Jest on ucieleśnieniem politycznym **ludzi wprawdzie mocnych, ale głupich.** Polska nie uznawała totalizmu średniowiecznego, tym mniej może uznać totalizm współczesny. Polska miała swoją własną doktrynę państwową i musi ją nadal mieć.

Zgoła nic nie mają nam Polakom do powiedzenia ani zwolennicy Piłsudskiego ni Dmowskiego. Polsce nie jest potrzebna żadna rewolucja ani żaden przełom duchowy czy moralny. **Naród polski jako całość jest duchowo i moralnie zdrowy.** Polski kryzys polityczny jest wyłącznie natury formalnej. Jest on **kryzysem ustroju prawnego.**

Współczesna państwowość polska jest obcą duchowi narodu polskiego. Tej państwowości nie stworzył naród, lecz **została ona narodowi narzucona.** Dzisiejszy system państwowy w Polsce demoralizuje naród polski. Centralizm i unitaryzm ustawodawczy jak i wykonawczy demoralizują tak naród jak rządzących tym narodem. Polska publiczność śledząca procesy sądowe rozmaitych starostów słusznie traktuje pobłażliwie tych starostów, a potępia system. Rzucanie starostów na pastwę publiczności w procesach sądowych, by ocalić system, jest wysoce niemoralną rzeczą. Temu złu zaradzić może tylko zupełnie inny system praw i urządzeń państwowych. W Polsce musi być uchylony dotychczasowy centralizm i unitaryzm ustawodawczy i wykonawczy. Jednostajność prawna i instytucjonalna musi być zastąpiona **jednością organiczną,** obejmującą różnorodność praw i instytucji.

Na zgliszczach centralizmu prawnego powstać musi **autonomia** administracyjna i polityczna, gospodarcza i kulturalna. Rzeczypospolita — to nie warszawskie państwo miejskie, lecz to związek ziem polskich. Prawdą jest, że w Polsce mamy wiele pism politycznych, ale wszystkie one niemal uprawiają tylko czczą gadaninę, nasi ministrowie zaś i posłowie to mistrze werbalizmu (wielu słów) bez treści.

Kłócimy się o rzeczy nieistotne. Warto pokłócić się o to, co Poznań ma załatwić, a co Warszawa, co wchodzi w zakres władzy lokalnej a co w zakres władzy centralnej. Opozycja zwalczająca obecny system polityczny, winna mieć w głównych zarysach gotowy ustrój prawny Rzplitej. Wołać: Niech żyje Dmowski! lub Witos — nie wystarczy.

Nie wystarczy wołać: Chcemy religijnego wychowania dzieci w szkołach. Trzeba konkretnie nakreślić organizację szkolnictwa. Szkoła katolicka w Polsce jest do zrealizowania tylko wtedy, gdy porzucimy jednostajność ustawodawstwa szkolnego. Inaczej taki postulat pozostanie gołosłownym frazesem. Musimy zatem żądać zadośćuczynienia różnorodności ugrupowań i ustrojów społecznych, słowem musimy znieść wszędzie tam centralizm i unitaryzm prawny, gdzie go bez uszczerbku dla

(Ciąg dalszy na str. 2)

Ministerstwo Komunikacji pod obstrzałem.

Stan taboru kolejowego grozi katastrofą.

Nie ma planu komunikacyjnego. — Niskie pensje pracownicze i nierówne awanse. Plasterki motoryzacyjne.

(Od własnego sprawozdawcy parlamentarnego).

Warszawa, 26. 1. (Tel. wł.). Sprawozdawcą budżetu ministerstwa komunikacji był pos. Dudziński. Stawia on sobie pytanie: **czy istnieje w Polsce ogólny plan komunikacyjny, zakrojony na szeroką skalę?** I odpowiada, że takiego planu nie ma. Istnieją luźne programy dla każdego z trzech rodzajów komunikacji, wzajemnie ze sobą nie powiązane. Nie jest też ustalona hierarchia potrzeb. Opracowanie takiego planu na tle zarysowującego się coraz wyraźniej ogólnego planu gospodarczego powinno stać się troską ministerstwa komunikacji.

Zaniedbana Wisła.

Mamy opracowany **plan regulacji Wisły.** W roku 1930 na ten cel było przeznaczone 45 milionów zł. Ale już w roku następnym obniżyliśmy tę sumę do 2.280 tys., gdy tymczasem **Gdańsk wydaje na ten cel o pół miliona więcej od nas.** Wisła pozostaje więc dziką rzeką i jest tylko natchnieniem dla naszych poetów, opiewających jej niszczącą potęgę.

Regulacja Wisły jest to zagadnienie, wymagające 20 lat. Na przeprowadzenie tego zadania potrzeba siedmiu przeciętnie rządów i czterech kolejnych sejmów. Tymczasem każdorazowy rząd nie chce się zaangażować w lokowaniu szczupłych środków na nieefektowną pracę. I dzieje się tak, że **wobec zamulania się Wisły od Torunia pod Tczew Niemcy odgrażają się, że ten system wodny powinien być umiędzynarodowiony, ponieważ Polacy go nie wyzyskują.** Poniżej Torunia jest trochę lepiej. Nie połączona jest Wisła z Wartą. Dzięki inicjatywie wojew. Maruszewskiego, który potrafił wydostać pieniądze na kanał Gopło Warta i ta trasa zostanie wciągnięta w system wodny Wisły.

Według prowizorycznych obliczeń **uporządkowanie naszych dróg wodnych będzie kosztowało 600 milionów zł.** Oprócz tego minimalnego planu istnieje plan ogólny, którego zrealizowanie wymaga wydatków w sumie 2.200 milionów zł (na wojew. zachodnie 142 miliony zł). W roku przyszłym wydatkować będziemy na ten cel 2.740 tys. zamiast potrzebnych 30 milionów zł!

Na drugim miejscu mówca stawia zagadnienie dróg bitych w Polsce. Na ten cel w innych państwach **opodatkowanie na głowę ludności wynosi 20 do 40 zł, gdy u nas wypada przeciętnie zł cztery.** W nowym budżecie wydatkować się będzie sumę minimalną 26.200 tys.

Zniszczenie majątku kolejowego
grozi obronności państwa.

Mówiąc o kolejach państwowych, sprawozdawca podkreśla, że PKP nie ma w swoim bilansie ani funduszu odnowienia, ani funduszu amortyzacyjnego. Istnieje pewna norma uzupełnienia ilości taboru. Obecnie **zamiast obowiązujących 80 nowych parowozów rocznie buduje się tylko 25.** Roczna norma dla wagonów osobowych wynosi 250 wagonów nowych. A buduje się zaledwie 120 sztuk itd. itd. Razem zaległości w pieniądzach te wynoszą dla parowozów, wagonów osobowych i towarowych oraz szyn kolejowych kolosalną sumę **488 milionów zł!**

Nie mniej żałośnie wygląda sprawa warsztatów kolejowych. Duże zaniedbania widzimy w urządzeniach technicznych i budynkach. Pomimo tych przeszkód organizacja pracy w naszych warsztatach posuwa się stale naprzód.

Ten żałosny stan rzeczy musi się odbić na obronności kraju. Mówca sądzi, że najwyższy czas zerwać z dotychczasową polityką i dlatego uważa, że kolej nie powinna wpłacać preliminowanych 42 milionów zysku do skarbu państwa. Pieniądze te należałoby obrócić na **renowację taboru kolejowego.**

Mówca rzeczowymi argumentami usprawiedliwia liczny stan pracowników PKP. Natomiast opowiada się, że **nadmiernie zostały rozbudowane biura kontrolujące ilość pracowników tych biur.**

Żądania pos. Dudzińskiego.

Pos. Dudziński w końcu składa nast. oświadczenie: nie doszukawszy się znamion wielkości w budżecie ministerstwa komunikacji, zgłaszam **wniosek o skreślenie 42 milionów zł, które kolej ma wpłacić do skarbu państwa, jako zysk oraz proponuję rezolucję: 1. Sejm wzywa rząd, aby opracował plan komunikacyjny państwa. 2. Sejm wzywa rząd do opracowania projektu zatrudnienia maksymalnej ilości więźniów przy regulacji rzek i kopaniu kanałów oraz 3. Sejm wzywa rząd do zmiany bilansowania na PKP przez utworzenie funduszu amortyzacyjnego lub funduszu odnowienia.**

Rząd zgłasza swoje veto!

Odpowiedział pos. Dudzińskiemu wiceminister skarbu p. Grodyński, mówiąc:

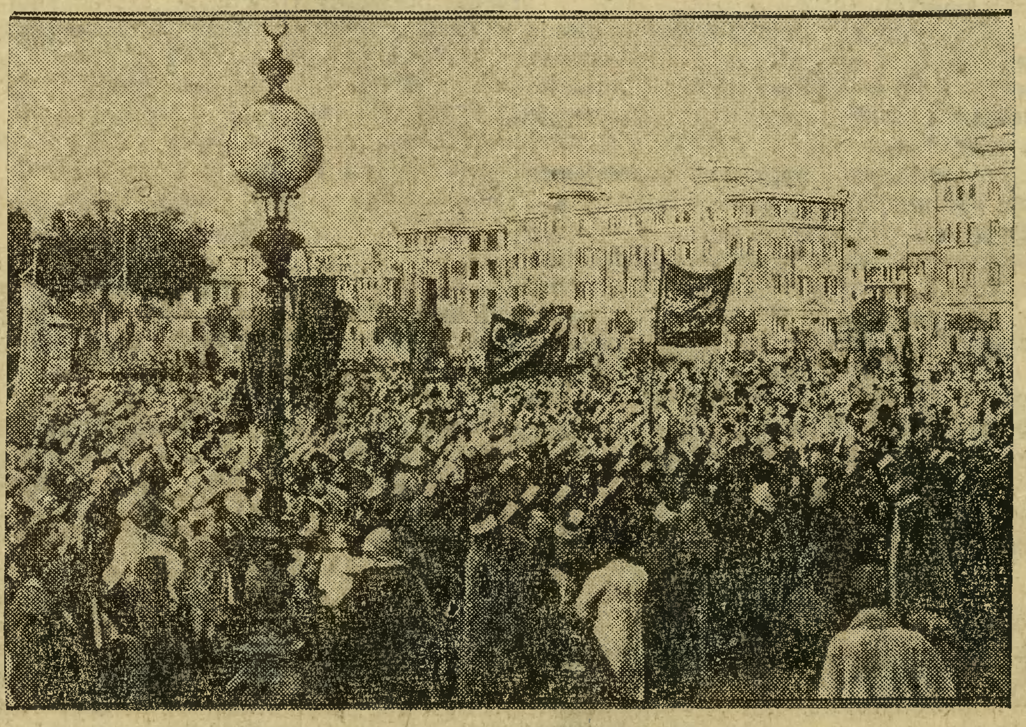
Mam zaszczyt **oświadczyć w imieniu Pana Ministra Skarbu, że skreślenie kwoty 42.000.000 zł z pokrycia budżetowego spowoduje brak pokrycia wydatków, którego p. minister skarbu nie widzi możności zastąpienia innym źródłem dochodu.** Wobec tego p. minister skarbu nie może wyrazić zgody swej na wniosek zaproponowany przez p. referenta.

Grozi nam katastrofa.

W dyskusji pierwszy zabrał głos **p. Starzak,** mówiąc: Koleje świadczą ponad swe siły i możliwości i jeżeli tak dalej pójdzie, to możemy się doczekać niewesołej rzeczy, bo **obecny stan grozi katastrofą.** Okres obecny cechuje po-

(Ciąg dalszy na str. 2)

Kair się cieszy.

W związku ze ślubem króla Egiptu Faruka tłumy zaległy place Kairu i głośno manifestowały swoją radość.

O polską mądrość polityczną.

(Ciąg dalszy).

istnienia Rzplitej można znieść. Różnym grupom wyznaniowym i narodowym należy dać różny statut prawny.

Strasznie myli się, kto sądzi, że mechaniczna jednostajność prawna wytwarza poczucie jedności Rzplitej. Wszak śmiało możemy powiedzieć, że w czasach zaborczych było mniej uprzedzeń do ziomków z innych ziem polskich niż dziś — mimo naszych praw jednolitych. Wszystkie nasze ustawy państwowe noszą na sobie znamię, jakoby tworzył je wieczny żyd-tułacz, wyzuty z ziemi. Są to ustawy narodu koczowniczego, a nie narodu związanego od wieków z ziemią.

Te same znamiona mają wszystkie ustawy samorządowe. **Typowa umysłowość koczowniczego czynnika rosyjskiego tkwi w całym ustroju państwowym.** Tych ustaw nie tworzyli ludzie z ziemią czy z miastem związani, lecz tworzyli je **duchowi żydzi.** Płk Sławek chciał przynajmniej posła z ziemią związać, ale i to mu się nie udało, bo udać się mu nie mogło, skoro całego ustroju nie umiał powiązać z ziemią i człowiekiem na tej ziemi żyjącym.

W polskim ustroju państwowym brak śladów historycznej polskiej mądrości politycznej, dlatego ten ustrój jest zły i z natury swej musi demoralizować.

Tylko zrozumienie ustroju dawnej Rzplitej może nas naprowadzić na ślady polskiej mądrości politycznej.

Przemysław Mariański.

—::—

Witos jedzie do Szwajcarii i Francji.

Praga, 26. 1. (Tel. wł.) **Przed kilku dniami polska prasa donosiła, że Polonia amerykańska zamierza zaprosić Wincentego Witosa do siebie z odczytami. Jak się dowiadujemy, Witos przebywający obecnie w Czechosłowacji uda się w najbliższym czasie do Szwajcarii i Francji, natomiast nie zdecydował się jeszcze na wyjazd za ocean.**

Demonstracja przed zjazdem ZNP.

„Czas“ zamieszcza poniższą, ciekawą informację:

„W kołach katolickich pedagogów wywołał przykre wrażenie fakt, że według dotychczasowego programu zjazd ten nie zostanie poprzedzony nabożeństwem. Te same koła zwracają uwagę, iż jeszcze niedawno rzecz miała się odmiennie, gdyż przed zjazdem nauczycielstwa polskiego okręgu krakowskiego odprawiona została na intencję obrad msza św. na Wawelu“.

Odznaczenie weteranów powstania styczniowego.

Zamieszkali na Pomorzu dwaj weterani powstania 1863 roku: **January Janiszewski** z Wiąga, powiat Świecie oraz **Stanisław Walter** z Chełmży — odznaczeni zostali Oficerskim Krzyżem Orderu Odrodzenia Polski.

Przedwczesna wiosna.

Poznań, 26. 1. (PAT). Z okolic Poznania donoszą, że pod wpływem nagłego ocieplenia się krzewy pokryły się zielenią, a na drzewach pękają pączki. W jednym z ogródków działkowych pod Poznaniem zakwitł krzew róży.

Generał Weygand ciężko chory.

Były głównodowodzący armii francuskiej generał Weygand, który od dłuższego czasu jest chory, został przewieziony do szpitala, gdzie musiał poddać się operacji.

Stan taboru kolejowego grozi katastrofą...

(Ciąg dalszy).

prawę koniunktury, co dało się również odczuć na odcinku PKP. Stwierdzam, że nie znam przedsiębiorstwa, któreby świadczyło równie wielkie usługi na rzecz Państwa, jak właśnie koleje państwowe, ale muszą one nieco odsapnąć, bo świadczenia te trwają już blisko 10 lat.

A kto poprawi byt pracowników PKP?

Na zakończenie — zapytanie do p. ministra: **Jak zamierza w dalszym ciągu poprawić byt pracowników kolejowych.** W ostatnim roku zrobiono bardzo dużo dla pracowników kolejowych, więcej niż na przestrzeni ostatnich kilku lat, ale **90% pracowników zarabia mniej, niż 200 zł miesięcznie,** a jaką wykonywują pracę — wszyscy wiedzą. Dlatego proszę p. ministra, aby w miarę możności pomyślał o rewizji uposażeń.

Czy p. minister ma gwarancję, że nie powtórzy się więcej ostatnia forma rozliczeń z Niemcami, kiedy **w zamian za wyłożoną gotówkę otrzymaliśmy maszyny, co dla Niemców jest bardzo wygodne.**

Dlaczego roboty daje się żydom zagranicznym?

Następnie pos. Jasiński zapytuje p. ministra, **dlaczego już 5 robót inwestycyjnych zostało powierzonych firmie francuskiej „Israel, Preen et Co.“, dlaczego tej firmie przydziela się roboty przy obwałowaniu Wisły, gdy firma ta za m^3 betonu liczy 160 zł, a inne firmy krajowe tylko 25 zł.** Jakie kwoty wydała powyższa firma na roboty inwestycyjne w Rożnowie i inne, a jakie sumy wydał rząd?

W awansach — pominięto powstańców wielkopolskich.

Pos. Sioda zauważa: **Połączenia kolejowe na Pomorzu są szczególnie fatalne.** Szybkość wagonów osobowych pozostawia bardzo dużo do życzenia. Opłaty za przechowania bagażu są niewspółmiernie wysokie, trzeba je obniżyć i obliczać za godziny, a nie za doby. **W awansach kolejowych nie wzięto wcale pod uwagę, mimo ustawy o zapewnieniu pracy niepodległościowcom, byłych powstańców ziem zachodnich.**

Most między Chełmnem i Świeciem.

Pos. Ślaski z pow. chełmińskiego oświadcza: Jednym z ważnych zagadnień jest **budowa mostu między Chełmnem i Świeciem.** Pozwoliłoby to na znaczne zbliżenie stolicy Pomorza — Torunia do Gdyni, dla ruchu kołowego. Samorządy dwóch powiatów, a także samorząd wojewódzki gotowe byłyby dać na ten cel znaczne fundusze razem około 200.000 złotych. Możnaby do tego dodać jeszcze dotacje Funduszu Pracy. Pozwoliłoby to na rozpoczęcie prac przy budowie mostu już w bieżącym okresie. **Potrzeba decyzji ministerstwa, by przystąpić do robót wstępnych (wytyczenie rozplanowania i wyznaczenie robót ziemnych).** Dałoby to możność zatrudnienia bezrobotnych przy celowej pracy, odbiłoby się korzystnie na miejscowych stosunkach gospodarczych i wzbudziłoby w społeczeństwie wiarę w celowość prac, przeprowadzanych z funduszów publicznych.

Minister komunikacji odpowiada.

Poszczególni ministrowie w bież. roku nie mają szczęścia do sprawozdawców budżetowych. **Trudno też o bardziej krytyczne nastawienie, jakiemu dał wyraz pos. Dudziński.** Nic też dziwnego, że minister musiał z miejsca odpowiedzieć:

Rok 1937 określa minister dla polskich kolei państwowych jako rok niezły i to mimo, że podwyżka taryf towarowych ani osobowych nie nastąpiła. Taryfy — ze względu na ogólną politykę cen, reprezentowaną przez rząd — zostały utrzymane na dotychczasowym poziomie. Liczne natomiast były **zniżki taryfowe.**

„Daj Boże — na zawsze“.

Pomyślne wyniki finansowe pozwoliły — daje Boże na zawsze — **odkręcić śrubę, stosowaną dotąd przy wydatkach** i wykonać w szerszych rozmiarach programy pracy poszczególnych działów służby kolejowej.

W poszczególnych służbach udało się podnieść kredyty na utrzymanie, konserwację i naprawy, nie osiągając jednak pełnych norm.

Dalszy krok naprzód widać w planie na 1938 r., w którym kredyty specjalnie, gdy chodzi o **służbę drogową i warsztatową,** doznały stosunkowo znacznego zwiększenia.

Stosunkowo **najgorzej przedstawia się sprawa taboru pod względem ilościowym,** w szczególności w wagonach osobowych, gdyż w tym względzie zasadnicza poprawa w porównaniu z 1936 r. nie nastąpiła, a ruch osobowy wykazał wielki wzrost.

Pomimo trwającej przeszło od roku poprawy koleje nasze w końcu roku ubiegłego nie posiadały jeszcze odbudowanego w całości kapitału obrotowego.

Zamiast gotówki — otrzymaliśmy towary.

Ministerstwo komunikacji musiało ograniczać dyrekcje kolejowe w dysponowaniu przyznanymi im rocznymi kredytami. Na zwiększenie gotówkowych środków obrotowych wpłynęło w dużej mierze **uruchomienie w gotówce części wierzytelności naszych kolei zamrożonych w Niemczech.** Wierzytelności polskich kolei państwowych na zablokowanym rachunku w Berlinie, łącznie z odsetkami bieżącymi wzrosły do sumy **105.337.965.32 zł.**

Ilość pracowników kolejowych wzrosła o 7 procent.

Z kolei min. Ulrych mówi o wysiłkach, podjętych na polu gospodarki personalnej i akcji, zmierzającej do usprawnienia, tj. możliwego skomercjalizowania kolejnictwa.

Wydatki personalne stanowią ok. 70 procent ogólnych wydatków eksploatacyjnych P. K. P., to też sprawna i oszczędna gospodarka kolei uzależniona jest głównie od odpowiedniego doboru pracowników, ich kwalifikacyj, wyszkolenia, odpowiedniego ich wykorzystania oraz stopnia wydajności ich pracy.

Minister jest zadowolony z własnej polityki płac.

Zwiększone wpływy przedsiębiorstwa PKP pozwoliły rozwiązać szereg palących problemów z zakresu **polityki płac.**

Od dn. 1 stycznia 1938 r. wprowadzono **dodatki służbowe dla dyspozytorów i dyżurnych ruchu** itd. Zależnie od stanowiska i natężenia pracy, dodatki te wynoszą od 10 do 60 zł miesięcznie. Obejmą one ogółem ponad 10 tys. pracowników przy wydatkach około 2.500 tys. zł.

Zwiększone w r. 1938 **awanse, podniosą poziom płac.** Awanse te obejmą ok. 20 tys. pracowników, tj. prawie trzy razy więcej niż w r. ub. kosztem około 2.500 tys. zł rocznie.

Awanse w niższych grupach od 13 do 8-ej stanowią ok. 90 proc. wszystkich awansów. (Jak te awanse były przeprowadzone na Pomorzu — pracownicy kolejowi różnie mówią! — Red.).

Rozwój ogólnej koniunktury wywołał jednak w ciągu 2 lat ostatnich pewne zjawisko ujemne, mianowicie **przejście wielu wartościowych pracowników z wyższym wykształceniem, a przede wszystkim inżynierów, ze służby na PKP do przedsiębiorstw prywatnych,** a to wobec znacznego wzrostu płac w przemyśle. Proces ten trwa nadal, wyrządzając wielkie szkody kolei.

Dla zapobieżenia temu procesowi będą musiały być przedsięwzięte środki zaradcze.

Plasterek motoryzacyjny.

W polityce motoryzacyjnej na rok najbliższy minister przewiduje:

1. Dalszy rozwój warunków, sprzyjających **przyrostowi taboru mechanicznego w Polsce.** Będzie to możliwe wydatne pogłębienie ulg, przysługujących nabywcom i posiadaczom samochodów.

2. Popieranie **budownictwa garażowego** i zakładanie stacyj obsługi pojazdów mechanicznych.

3. **Obniżenie kosztów eksploatacji pojazdu mechanicznego.** Głównym zagadnieniem jest tu **obniżka ceny materiałów pędnych** i kosztu części zamiennych, opon itp.

Centralne lotnisko komunikacyjne w Warszawie.

W dziedzinie komunikacji lotniczej do najważniejszych prac inwestycyjnych należy zaliczyć **przygotowania do budowy centralnego lotniska komunikacyjnego w Warszawie na Gocławiu,** dla którego wywłaszczono już i wykupiono część gruntów, wykonano projekty ogólne, a nadto rozpisano konkurs na urbanistyczne rozplanowanie portu lotniczego.

W ub. r. miały miejsce **2 wypadki samolotów komunikacyjnych.** Obydwa wydarzyły się w złych warunkach atmosferycznych i zbiegły się co do czasu z całą serią podobnych wypadków w świecie.

W wyniku badań okazało się, że zasadniczą przyczyną obydwu wypadków były **mgła i oblodzenie.**

Ostatnia prośba ministra.

Min. Ulrych na zakończenie powiada: Nie zapominajmy, że wszelki postęp wymaga ofiar. **Chwilowe niepowodzenia nie powinny jednak hamować naszych wysiłków o opanowanie szlaków powietrznych.**

Proszę wysoką komisję o przyjęcie preliminarza budżetowego ministerstwa komunikacji oraz **wpłaty do skarbu z przedsiębiorstwa „Polskie Koleje Państwowe“ zgodnie z przedłożeniem rządowym.**

Z poprzednio przygotowanej już mowy ministra widać, że **nie spodziewał się on ataku ze strony pos. Dudzińskiego, którego zarzuty nie zostały obalone.**

(R.)

—x—

Zjazd wojewódzki Stronnictwa Pracy na Pomorzu odroczony.

Tymczasowy zarząd wojewódzki Stronnictwa Pracy na woj. pomorskie na posiedzeniu odbytym w Bydgoszczy w dniu 25 bm. łącznie z działaczami terenowymi postanowił przesunąć termin I. walnego zjazdu Stronnictwa Pracy Wielkiego Pomorza do **dnia 3 kwietnia 1938 r.**

Odroczenie zjazdu nastąpiło na skutek życzeń działaczy terenowych.

Tymczasowy zarząd wojewódzki.

ZARZĄD ZW. MIAST WIELKOPOLSKI ODWIEDZIŁ BYDGOSZCZ.

Wczoraj, dnia 25 stycznia odbyło się w Bydgoszczy posiedzenie zarządu **Koła Miast Wielkopolski,** którego prezesem jest **p. prezydent Barciszewski.** Zarząd rozważał sprawy związane z ustaleniem **nowych granic** administracyjnych między Wielkopolską a Pomorzem z jednej, a Wielkopolską i Kongresówką z drugiej strony. Dalej uchwalono odbyć w dniu 3 lutego 38 r. plenarne zebranie Koła Miast, na którym prócz formalnych spraw zarządu wygłoszone zostaną referaty, a mianowicie: **p. naczelnik Trzciński** na temat **„Elektryfikacja Poznańskiego“** oraz **„Polityka cen za siłę i światło“.** Dyrektor Związku Miast Polskich w Warszawie p. **Marceli Porowski** wygłosi referat **o aktualnych zagadnieniach samorządu polskiego.**

W zebraniu tym uczestniczyli również burmistrzowie tych miast wielkopolskich, które od 1 kwietnia br. przypadną **do Pomorza.**

Po obradach uczestnicy zebrania zwiedzili **nową stację pomp, stację transformatorową powiatowej centrali elektrycznej oraz nowy szpital miejski.**

Na marginesie

Sejm krytykuje rząd. Coraz to jakiś poseł stawia mniej lub więcej ostre zarzuty przeciw polityce rządu, przeciw poczynaniom ministrów i urzędników. Gdy się czyta sprawozdania z obrad sejmu i jego komisyj, zdawaćby się czasami mogło, że ten sejm jest naprawdę odzwierciedleniem opinii publicznej — tyle się słyszy słusznych żalów i zastrzeżeń. Nietety jednak, jest to tylko złudzenie optyczne. Sejm, spreparowany według ordynacji pp. Sławka i Kozłowskiego nie jest wyrazem nastrojów społeczeństwa. Bo nastroje społeczeństwa są przede wszystkim konsekwentne. A tymczasem posłowie — nawet ci najostrzej krytykujący — stają bezradnie tam, gdzie się kończy słowo frazes, gdzie trzeba okazać swoją wolę, gdzie trzeba działać choćby... przez głosowanie. Krytyka w ustach pp. posłów, choć przeważnie słuszna i uzasadniona, w istocie swojej obliczona jest na tani efekt i na kokietowanie opinii.

Jednak i tak jak jest — jest dobrze. Przynajmniej różne przykre sprawy, które krążą z ust do ust i obrastają plotką, które nie mogą nawet ze względu na praktyki cenzury wyjść na łamy gazet, a jeśli wyjdą, to są uważane za złośliwości opozycyjne — przynajmniej w takie zakamarki rzeczywistości dostaje się trochę światła.

Wprawdzie rząd z krytyki dobrze wytrenowanych i karnych, gdy potrzeba posłów nie wiele sobie robi, wprawdzie odpowiedzi na interpelacje i przemówienia ministrów w komisjach wyglądają na dobrotliwe poklepywanie po plecach niegrzecznych dzieci — ale i dzięki temu nawet plotki i podejrzenia nabierają bardziej rzeczywistych konturów i sytuacja robi się przejrzystsza.

Z tą gwałtowną choć bezpłodną krytyką, z tym zabieganiem o względy czynników opozycyjnych parlament wygląda jak — fircyk w zalotach. Czy te zaloty, czy te próby zyskania obie popularności wreszcie się powiodą — raczej należy wątpić. Przede wszystkim już u kolebki tych izb leży błąd nie do odrobienia — rodzice, tj. Sławek i ordynacja. A po drugie w tych dzisiejszych zalotach i szamotaniach się brak jest rzeczy najważniejszej — szczerości. Społeczeństwo ani rusz nie może uwierzyć w to, że krytyka poselska jest szczera, skoro wszelkie zastrzeżenia się kończą, gdy przychodzi do głosowania...

Rozwiązanie „klubu miliarderów".

Czerniowce, 25. 1. (PAT) „Porunca Remii" donosi, że minister Cuza, jako prezes rządzącej partii chrześcijańsko-narodowej zażądał od ministra handlu rozwiązania związku wielkiego przemysłu i kapitału w Bukareszcie, do którego należą w większości żydzi. Klub ten jest **popularnie zwany „klubem miliarderów"**. Wydał on przed kilkoma dniami przyjęcie dla ministra handlu Dibuiu, przy czym na bankiecie byli obecni również żydzi.

Sołtys skazany za strajk chłopski

Kraków, 25. 1. (PAT) Sąd okręgowy w Krakowie skazał za udział w strajku rolnym w sierpniu ub. roku **sołtysa ze wsi Gwizdowa w powiecie bocheńskim Stanisława Broszkiewicza, na 1 rok więzienia.**

Kobieta—sołtysem.

Mogilno (mk.) Rada gromadzka Wyrobków mogileńskich pod Mogilnem dokonała w ub. niedzielę wyboru sołtysa. Większością głosów na stanowisko to wybrano kobietę **Annę Skubiszakową** — żonę rolnika ze Stawisk. Do pomocy jej wybrano jako podsołtysa również kobietę p. **Przybylską Stanisławę,** wł. 300 morgowego gospodarstwa z Chabska. Wybór naprawdę niezwykły i rzadki, a **dokonała go rada złożona z samych mężczyzn.**

Sensacyjne aresztowanie w Strzelnie.

Strzelno (mk.) W mieście tut. aresztowano **Stefana Dymela,** redaktora odpowiedzialnego i współpracownika sanacyjnej „Gazety Mogileńskiej" wychodzącej w Strzelnie. Aresztowany stoi pod zarzutem dokonania szantażu na pewnej znajomej osobie zamieszkałej w Strzelnie.

Niebezpieczna granica

(Korespondencja własna „Dziennika Bydgoskiego").

Korespondent nasz paryski z dwutygodniowego pobytu swego w Czechosłowacji kreśli ciekawy obraz przeobrażeń, spostrzeżonych u naszego pobratymca czeskiego, tak niechętnie widzianego przez naszego min. Becka. Oddajemy głos p. dr. T. Kiełpińskiemu. — red.

Począwszy od Pilzna pociąg wspina się po łagodnych zboczach gór. Na tle bieli śnieżnej odcina się ogromnie intensywnie prawie czarna zieleń smreków. Arkady mostów rozpięte nad skutymi lodem łożyskami potoków. Niebo w słonecznych skrach, na tle błękitu rysuje się każda gałązka tak plastycznie, iż ma się wrażenie jakby nadzwyczaj subtelnej dekoracji teatralnej. Ponad dolinami leży cisza srebrzysta, cudowny spokój skąpanego w zimowym słońcu dnia. Małe, czyściutkie stacyjki, z których bucha śmiech. Perony zawalone stosami nart...

Tak wygląda z okien wagonu „niebezpieczna granica", „newralgiczny punkt Europy", jednym słowem — Sudety. Kwestia mniejszościowa... Mam w walizce całą masę statystyk, wykresów, dużo bibuły takiej i owakiej propagandy. Będzie czas, aby dokładniej przejrzeć to wszystko w Paryżu. W tej chwili chodzi o co innego: jak te „palące kwestie" przedstawiają się nie tyle z lotu ptaka, ale z biegu pociągu lub wspaniałych szyb turystycznych autobusów, kursujących po doskonale utrzymanych drogach sudeckich? Więc przede wszystkim począwszy od Mariańskich Łaźni (Marienbadu) spotykamy wszędzie napisy dwujęzyczne, niemieckie i czeskie. Nazwę każdej stacji podaje konduktor w dwóch językach: najpierw po czesku. po tym po niemiecku. Tak samo wszystkie informacje, dotyczące ruchu, podają megafony w interpretacji niemieckiej, a po tym w czeskim skrócie. W Karolovych Varach (Karlsbadzie) obowiązuje jeszcze — francuski. Ułatwienie dla kuracjuszy przybyłych z zagranicy. Służba kolejowa obowiązana jest znać oba języki. Na zapytanie niemieckie, otrzymuje się wyczerpującą odpowiedź w tym samym języku. O jakimkolwiek bojkocie lingwistycznym ze strony administracji nie może być mowy, chociażby z tego powodu, iż jest ona w swej większości — niemiecka.

Teraz ludność. Na mapach etnograficznych Czechosłowacji spotykamy szeroki pas czerwony, biegnący wzdłuż gór, oznaczony czerwoną barwą. Czerwone punkciki, znaczące osiedla niemieckie, biegną schodząc aż do Pragi. Wiemy: trzy miliony Niemców. Największy problem państwowy... Cyfra poważna. I temat bardzo ożywionych dyskusyj. Nie trzeba bowiem zapominać, że lat temu np. 50, — procent Niemców w Czechach był niemal dwa razy większy, aniželi dzisiaj. Od czasów bitwy pod Białą Górą mamy do czynienia z procesem germanizacji, który dosięga kulminacyjnego punktu na początku XIX wieku. Po tym zaczyna się proces „odniemczania" słowiańskiego ludu, proces, który trwa dotychczas i którego postęp zwłaszcza w okresie powojennym, zaznacza się bardzo silnie. W wielu miastach i miasteczkach sudeckich obserwujemy te same przejawy etnograficzne, które po roku 1919 zaistniały na terytoriach, jakie Niemcy musieli odstąpić dawnym właścicielom. Powraca świadomość i poczucie narodowe nawet w ośrodkach silnie zgermanizowanych. Proces ten będzie postępował w najwolniejszym tempie w tych obszarach, gdzie żywioł niemiecki jest zwarty i przelał się wielką falą poza naturalne granice kraju. Tego rodzaju zjawisko zachodzi właśnie w Sudetach. Ale i tutaj spotykamy się ze stałym wzrostem procentu Słowian, w okręgach, które były jeszcze niedawno uważane za stuprocentowo niemieckie. Tak np. Cheb (Eger) ma ludność czysto niemiecką, ale już w okolicach Mariańskich Łaźni występuje w sposób wybitny — dwujęzyczność.

— Granice trzeba tu poprowadzić już przez progi domów — mówił jeden z działaczy czeskich.

Możliwe, że to określenie jest zanadto optymistyczne. Niemniej jednak żywioł niemiecki znajduje się tu nie tyle w ofensywie, ile na linii obronnej.

I tu trzeba zaznaczyć, że ten proces wzrostu słowiańszczyzny na ziemiach sudeckich odbywa się bez jakiegokolwiek nacisku ze strony władz centralnych. Nacisk ten jest niemożliwy chociażby z tego powodu, że w miastach sudeckich, rady miejskie, złożone zresztą w silnej większości z Niemców, mają bardzo duży zakres działania: tak np. ich kompetencji podlega szkolnictwo ludowe i zawodowe, dalej cała niemal organizacja życia społecznego na danym obszarze. Można sobie wyobrazić, jak dokładnie i starannie wyzyskane są te wpływy. Ale idźmy dalej. Rząd praski, starając się pozyskać dla siebie ludność — nie tylko że nie ograniczał liczby dawnych gimnazjów niemieckich, ale zakładał nowe szkoły średnie i wyposażał je we wszystkie środki naukowe. Gimnazja niemieckie w Sudetach należą do typu najlepszych szkół w Czechosłowacji. Widziałem takie gimnazjum w Chebie: poza dwujęzycznym napisem nad bramą (państwowe gimnazjum niemieckie) — nie było tam ani jednego ogłoszenia, ani jednego komunikatu w języku czeskim...

Podobnie zresztą wygląda ulica w miastach, o przeważającej większości niemieckiej. Niemieckie i tylko niemieckie napisy na sklepach. Niemieckie dzienniki w dowolnej ilości i wyborze. W kinoteatrach filmy „Ufy", niektóre nawet bez podtytułów czeskich... Niemieckie ogłoszenia na dworcu autobusowym, niemieckie jadłospisy w restauracjach. Sącząc z ogromnego kufla piwo pilzneńskie, słucha się radia z Monachium czy Norymbergii, w którym idzie odczyt o „dynamiźmie germańskim" i konieczności skupienia rasy niemieckiej w jednym wielkim narodowym ognisku... Ulicą przechodzi jakaś wycieczka szkolna: nauczyciel w meloniku i dzieciarnia niemiłosiernie fałszująca „O Tannenbaum"...

Cheb jest miastem prześlicznym, mało znanym i mało reklamowanym, czego należy żałować. Całymi godzinami można się włóczyć po wspaniałym „Marktplatzu", jednym z najoryginalniejszych w całej środkowej Europie, zbiorowisku domów z XV i XVI wieku Warto zajść do kwatery Wallensteina, domu, w którym obok Rady Miejskiej znajduje się ciekawe muzeum. Warto obejrzyć gmach, w którym mieszkał Schiller. Wszędzie spotykamy tablice, wszędzie objaśnią nas o sile cywilizacyjnej i kulturalnej, jaką przedstawiają „Die Deutschen im Sudetenland". Ale trzeba również lojalnie zaznaczyć, że nigdzie nie spotykamy się z akcentami czy szowinizmu czy nienawiści plemiennej...

Tak przedstawia się „kwestia niemiecka", oglądana oczyma turysty. Można ją ujmować znacznie głębiej, można przytaczać jej „historyczny rozwój" i wysnuwać wnioski na przyszłość. I z długiego doświadczenia wiemy, że najciekawsze i zwykle słuszniejsze są takie właśnie nieobowiązujące obserwacje, krótkie refleksy z codziennego życia, które zamyka się w ramach cudownie pięknych gór sudeckich...

I jedynie na marginesie tego rozkładu jazdy, który wiedzie nas wzdłuż granicy niemieckiej w zachodniej Czechosłowacji — można dorzucić malutką uwagę. Wiemy, że zaognianie stosunków czesko-polskich nie powinno leżeć w interesie obu narodów słowiańskich. Przeciwnie, rozwój wypadków europejskich wskazuje, że nie tylko nam, ale przede wszystkim Pradze musi zależeć na jak najlepszych stosunkach z Polską — i to stosunkach, nie ograniczających się jedynie do relacyj sąsiedzkich. Pod koniec wojny światowej wysuwano ze strony polskiej, podówczas Narodowego Komitetu w Paryżu, szereg propozycyj, których niedocenienie nad Wołtawą pomściło się ogromnie na losach Europy Środkowej. Otóż jednym z powodów nieporozumień czesko-polskich, jest kwestia naszych mniejszości na Śląsku. I tu nasuwa się pytanie: czy nie możnaby zastosować po drugiej stronie Olzy tych samych praw, jakie przysługują ludności niemieckiej w okręgach sudeckich? Czy realizacja tych obietnic i zapowiedzi, jakie kilkakrotnie wyrażano w Pradze nie doprowadziłaby do tak pożądanego odprężenia między dwoma narodami? I czy wreszcie usuwanie tych wszystkich zadrażnień, jakie istnieją niestety na Śląsku, nie byłoby najwłaściwszą polityką, czy nie wzmocniłoby bastionu tej Słowiańszczyzny, która w ciągu tysiąca lat zdołała się oprzeć nawale germańskiej, a dzisiaj stawia czoło niemieckiemu pochodowi na Wschód i na Pomorzu i na Mazurach i na bardzo eksponowanej linii sudeckiej? Są to refleksje, których komentowanie mogłoby doprowadzić do bardzo daleko idących wniosków. Nasuwają się one mimo woli, kiedy w czeskich Sudetach mijamy tak licznie i doskonale utrzymane osiedla, miasteczka i szkoły — niemieckie.

Dr Tad. Kiełpiński.

Rynek w Chebie. Z tyłu dom Wallensteina.

Oczyścić atmosferę w Z. N. P.!

Słowa p. premiera i czyny ministra oświaty.

Warszawa, 25. 1. W komisji budżetowej Senatu zabrał głos premier gen. Sławoj-Składkowski, który odpowiadał na zarzuty i zapytania pod adresem rządu. P. premier twierdził, że nie ma rozbieżności w łonie rządu, jeżeli chodzi o ważne i zasadnicze wystąpienia. **Każdy z ministrów kieruje polityką własnego resortu i rażących wystąpień, które by świadczyły o nieskoordynowaniu wysiłków nie ma.**

W sprawach dotyczących zajść w Małopolsce Wschodniej i w sprawie żydowskiej p. premier przesunął swe odpowiedzi do dyskusji nad budżetem Min. Spraw Wewnętrzn. przechodząc do **sprawy Z. N. P.**

Szef rządu zaznaczył, że mówił już o tym w Sejmie. Chodziło mi o to, dodał premier, że **ludzie, którzy nie byli komunistami, a tylko tolerowali tych, którzy pisali w duchu komunistycznym — ci ludzie stali na czele Związku Nauczycielstwa Polskiego,** czyli nie zawsze umieli kierować Związkiem w duchu idei naszego państwa. Ponieważ kwestia była bardzo poważna, więc mimo, że formalnie powinien to załatwić Komisarz Rządu, uważałem tego rodzaju załatwienie sprawy za niewspółmierne z samą organizacją i jej wartością dla państwa, a więc że sam, własnym swym podpisem powinienem tę kwestię załatwić. Na pewno ci ludzie nie wrócą już do tej linii pracy. Pani pytała, mówi premier, zwracając się do p. sen. Fleszarowej, dlaczego nikogo z nich nie zamknąłem, jeżeli widziałem, że **popierają komunizm.** Bardzo mnie dziwi takie pytanie. To pytanie stawiają mi wszyscy endecy. Czy pani przypuszcza, że gdybym był zawziętym, zaciekłym człowiekiem, to nie potrafiłbym tych kilku ludzi zamknąć? Na pewno potrafiłbym, ale nie zrobiłem tego, by nie robić z siebie zwycięskiego wodza, gdyż uważam siebie tylko za sługę państwa, który wypełnia swój obowiązek. I dlatego to, że pani mówi, że zrobiłem źle, że endecy również tak mówią, to dowodzi, że **poszedłem po środku i będzie to dobre dla Polski.**

Postaram się, żeby **wybory do Związku Nauczycielstwa Polskiego odbyły się w końcu stycznia,** a jeżeli odbędą się bez demonstracji przeciwko stanowisku rządu, to na pewno uznam wszystkie uchwalone tam rzeczy, a wówczas Zw. Nauczycielstwa Polskiego wróci na drogę samorządu, bo o to mi chodzi. Jeżeli to zrobiłem, to dlatego, by **oczyścić atmosferę.**

(Słowa p. premiera zasługują na żywy poklask, zwłaszcza **gdyby p. minister Świętosławski zechciał się do zapowiedzi swego szefa nagiąć i przystosować.** — Red.).

Z KRAJU

Zjazd techników w Katowicach. Przy udziale około 500 delegatów odbył się w Katowicach zjazd techników okręgu śląsko-dąbrowskiego. Zebrani wypowiedzieli się za projektowaną przez rząd ustawą o tytule inżyniera dyplomowanego i inżyniera. Zebrani proponują kilka poprawek, zmierzających do umożliwienia ubiegania się o tytuł inżyniera także absolwentom dawnych technicznych szkół średnich, do których przyjmowano po skończeniu 4 klas gimnazjum (dawnego).

Poseł gdański schronił się do Szwecji. Policja szwedzka komunikuje, że przywódca komunistów gdańskich Plenikowski był miesiąc temu aresztowany i przesłuchany w Sztokholmie, po czym wysiedlono go jako niepożądanego cudzoziemca. Plenikowski wyjechał do Danii, lecz kilka dni później powrócił do Szwecji. Plenikowski ubiega się o przyznanie mu prawa azylu i nie jest wykluczone, że otrzyma zezwolenie na pobyt w Szwecji z warunkiem powstrzymania się od wszelkiej działalności politycznej.

Kolędnicy z bronią. Policja państwowa w Kamionce Wołoskiej pow. Rawa Ruska skonfiskowała 4 karabiny, 2 pistolety, 4 strzelby, 5 sztyletów kolędnikom, którzy w czasie świąt obrządku grecko-katolickiego tak uzbrojeni urządzali kolędując, szereg awantur po wsiach. Dwom kolędnikom musiano broń odebrać siłą, ponieważ grozili użyciem jej przeciw posterunkowym policji państwowej.

Zjazd ZNP przy drzwiach zamkniętych. Na ostatniej konferencji sen. Sieńki, prezesa okręgu krakowskiego ZNP z kuratorem Związku Nauczycielstwa Polskiego Maciszewskim, ustalono datę walnego zjazdu organizacji na dzień 2 lutego br. Zjazd odbędzie się w Krakowie w sali Starego Teatru. Spodziewane jest tłumne stawienie się delegatów, upoważnionych do udziału w zjeździe, których liczba ustalona została na 1.108 osób. Zjazd odbędzie się przy drzwiach zamkniętych. Na obrady nie otrzymają kart wstępu dziennikarze.

Demokracja „kierowana". Projekt ordynacji wyborczej przewiduje dla Łodzi 84 mandaty: 50 z wyborów ogólnych i 34 z kurialnych. Według grup mandaty przypadną: 17 związkom zawodowym pracowników umysłowych i fizycznych, 5 dla izby przemysłowo-handlowej, 3 dla izby rzemieślniczej, 2 dla adwokatów, 2 dla izby lekarskiej, 2 dla właścicieli nieruchomości i po jednym dla inżynierów, aptekarzy itd. Wybory ogólne i kurialne odbędą się tego samego dnia w tych samych lokalach.

73 nowych oddziałów Ch. Z. Z. Dn. 23 bm. odbyło się w Warszawie posiedzenie rady głównej Chrześcijańskiego Zjednoczenia Zawodowego. Podczas obrad cała rada zaproszona została na audiencję do nuncjusza Cortesiego, który w czasie blisko godzinnego posłuchania wykazał żywe zainteresowanie dla rozwoju Chrześcijańskiego Zjednoczenia Zawodowego, podkreślając z naciskiem, że ruchem Ch. Z. Z. w Polsce interesuje się bardzo żywo Ojciec św. Następnie udzielił błogosławieństwa papieskiego dla wszystkich członków Chrześcijańskiego Zj. Zaw. i ich rodzin. Ze sprawozdania zarządu głównego wynika, że Ch. Z. Z. rozwija się coraz bardziej, o czym świadczy fakt, że w roku 1937 zarejestrowano powstanie 75 nowych oddziałów Ch. Z. Z.

Potworna zbrodnia pod Rypinem.

Narzeczony zastrzelił cztery kobiety.

Rypin. Do mieszkania Eufrozyny Helf we wsi Szymówka gm. Osiek koło Rypina, przyszedł narzeczony jej córki Wandy, 40-letni Ludwik Künn.

W pewnej chwili córki Helfowej, 22-letnia Teresa i 15-letnia Anna usłyszały z kuchni odgłosy kłótni, po czym rozległy się tam dwa strzały rewolwerowe.

Kiedy wbiegły one do kuchni, zobaczyły na podłodze leżącą w kałuży krwi matkę, nie dającą oznak życia. Na odgłos strzałów nadbiegł również 13-letni Antoni Helf.

Künn stał przy drzwiach, nabijając rewolwer.

Teresa, Anna i Antoni Helfowie zamknęli się w pokoju, a kiedy Künn wyważył drzwi, ukryli się pod łóżkami.

Zbrodniarz wyciągnął z pod łóżka najstarszą córkę Helfowej i zabił ją kilkoma strzałami w plecy. Następnie ukląkł na ziemi i wystrzelił kilkakrotnie do ukrytej pod łóżkiem Anny Helfówny.

W międzyczasie, leżący pod łóżkiem najbliżej drzwi, chłopiec dopadł do okna, wybił je i wyskoczył na podwórze, wszczynając alarm. Künn wystrzelił za uciekającym, raniąc go również.

Zaalarmowani krzykiem chłopca sąsiedzi, otoczyli dom i zawiadomili policję.

W chwili gdy do chaty, w której skrył się morderca, zbliżyło się kilku posterunkowych, Künn wyszedł przed dom i wystrzałem z rewolweru w skroń pozbawił się życia.

W odległości ok. dwóch kilometrów od wsi Szymówka, w pobliżu drogi znaleziono zwłoki trzeciej córki Helfowej, 21-letniej Wandy, która była narzeczoną mordercy. Zwłoki ułożone były na gałęziach sosnowych.

Jak stwierdzono w czasie wstępnego śledztwa, Helfówna z namowy matki i sióstr postanowiła przed kilku dniami zerwać z Künnem i zaręczyła się z synem sąsiada. Künn, dowiedziawszy się o tym, czekał na nią na drodze, gdy powracała od ciotki z sąsiedniej wsi. Przez pewien czas szedł on za Helfówną, kiedy zaś usłyszawszy kroki odwróciła się, strzelił z odległości kilku centymetrów, trafiając ją w serce.

Dać każdemu worek złota...

W numerze 25 żydowskiego „Naszego Przeglądu" niejakiś Pierrat udziela Polakom **cennych** rad, jak postępować powinni, aby szybko pozbyć się żydów z Polski. Oto ni mniej, ni więcej — radzi nam, abyśmy żydowskie kieszenie napchali złotem.

„Kto chce, aby żydzi emigrowali pisze „Nasz Przegląd" powinien otoczyć ich **najczulszą opieką**, ułatwić im zarobkowanie... czuwać nad ich zdrowiem, **dbać o ich dobry wygląd**, spokój i optymistyczne samopoczucie. Należy im umożliwić wyszkolenie fachowe... Trzeba szanować ich nerwy... wytworzyć atmosferę, w której by się dobrze czuli... Gubernatorzy Madagaskaru, Kenii czy wysp Salomona przyjmą z otwartymi ramionami Żydów **dobrze usytuowanych finansowo, tryskających zdrowiem, pełnych sił i energii.** (Podkreślenia nasze. — Redakcja Dz. B.)

Zapomniał dodać Pierrot, że kto chce, aby żydzi emigrowali, powinien dać każdemu z nich worek... napełniony złotem. Najczulsza opieka, dobry wygląd, optymistyczne samopoczucie, wyszkolenie fachowe, dobre usytuowanie finansowe, pełnia sił i energii to przecież ...mało, nieprawda?

„Nasz Przegląd" nie chce rozumieć, że emigracji żydów domagamy się po to, aby owo optymistyczne samopoczucie, dobre usytuowanie finansowe, pełnia zdrowia, sił i energii pozostały w kraju i były udziałem Polaków, ponieważ... dotąd, cieszą się tym przeważnie tylko żydzi.

Brat panny młodej umarł na jej weselu.

Września. — Przykry wypadek miał miejsce na uczcie weselnej odbywającej się parę dni temu we wsi Pakszynek pod Wrześnią w domu gospodarza Nowaka. W uczcie tej brał m. in. udział brat panny młodej zeszłoroczny maturzysta gimnazjum we Wrześni, Stanisław Nowak.

Koło północy Nowak, który od dłuższego czasu cierpiał na otwartą gruźlicę, udał się na spoczynek. Siostrze swej, która po chwili weszła do sypialni oświadczył nagle, iż czuje się nieszczególnie, a w chwilę później rzucił się z płaczem na łóżko krzycząc: „umieram!"

Zanim zbiegli się uczestnicy wesela chłopak już skonał. Zmarł w wieku zaledwie lat 21.

Ze Świata

— **Litwini wymierają.** Na Litwie od kilku lat daje się zauważyć stałe zmniejszanie się przyrostu naturalnego. W roku 1937 przyrost ten w porównaniu z rokiem 1936 zmniejszył się o 6,9 procent.

— **Olbrzymi prom kolejowy.** Rumuńskie ministerstwo komunikacji zawarło kontrakt z firmą niemiecką, która ma wybudować prom dla komunikacji po Dunaju między Rumunią a Bułgarią w punktach Giurgiu—Ruszczuk. Czas trwania budowy wyniesie półtora roku. Nowy prom będzie w stanie przewozić z jednego brzegu Dunaju na drugi całe pociągi w składzie do 16 wagonów.

— **Nowa „oś".** Na akademii żałobnej w Moskwie, poświęconej Leninowi, przewodniczący komisji spraw zagranicznych Zdanow wygłosił przemówienie, w którym mówiąc o „osi" Berlin — Rzym — Tokio, oświadczył: Niech wiedzą faszyści, iż istnieje i inna „oś": Madryt—Paryż—Moskwa—Chiny.

— **Transportowiec włoski „Scirocco"** w drodze z Genui do Trypolisu znalazł się w pobliżu wyspy Ischia w strefie burzy i zatonął. Załoga zdołała się uratować.

— **W Bombaju** wybuchła epidemia tyfusu, która dotknęła również wielu Europejczyków.

— **Obcokrajowcy karani są w Niemczech za przestępstwa rasowe.** Statystyka ministerstwa sprawiedliwości Trzeciej Rzeszy podaje, że w ciągu ub. dwóch lat zostało ukaranych 527 obcokrajowców za tzw. przestępstwa rasowe. Kary wymierzano w wysokości od 3 miesięcy do 5 lat. Tylko w trzech wypadkach dzięki interwencji dyplomatycznej nie wykonano wyroku. Wśród ukaranych znajduje się bardzo wielu obywateli amerykańskich.

— **Wysłańcy „Stürmera" w Rumunii.** Redaktor naczelny „Stürmera", czołowego organu walczącego z żydami w Niemczech, Holtz, oraz redaktor Schmidt odbywają podróż po Besarabii i Mołdawii, gdzie zbierają materiał, dotyczący żydowskiego ghetta w Rumunii.

— **Ameryka wzmacnia załogę na Wyspach Hawajskich.** Stany Zjednoczone Ameryki Północnej wzmocniły załogę na Wyspach Hawajskich. Przeniesiono tam 31 eskadr ciężkich bombowców z Kalifornii.

— **Pod Paryżem** wojskowy samochód ciężarowy wiozący żołnierzy spadł z mostu na tor kolejowy. Pięciu żołnierzy poniosło śmierć, 5 jest ciężko rannych, 2 ocalało.

— **Do Wenecji przybyły** na pokładzie statku „Conteverde" zwłoki poległego na Dalekim Wschodzie dziennikarza włoskiego Sandro Sandri.

— **W m. Bellagio nad jeziorem Como** odbył się pogrzeb dziennikarza włoskiego Sandri, który poległ podczas bombardowania kanonierki „Panay" na rzece Yangtse. W pogrzebie wzięli udział przedstawiciele władz włoskich, delegacja ambasady japońskiej w Rzymie oraz tłumy ludności okolicznej.

— **W Czechosłowacji roi się od szpiegów.** Sąd okręgowy karny w Koszycach skazał Józefa Bermana na 10 lat i Józefa Totha na 5 lat ciężkiego więzienia za zbrodnię zdrady tajemnicy wojskowej.

Arno Alexander.

Gaz L.M.587

POWIEŚĆ SENSACYJNA.

68)

(Ciąg dalszy).

Teraz dopiero Devorny zrozumiał, że sytuacja jego jest beznadziejna. Tylko wyjaśnienie określonej tajemnicy mogłoby go uratować, a tej tajemnicy nie znał.

— Niech pan słucha — podjął Morris. — Tylko wówczas, gdybym poznał tajemnicę profesora, przestałby pan być dla mnie niebezpieczny. Wszystko mi jedno, czy tajemnicę tę poznam za pośrednictwem pana czy też w jakiś inny sposób...

— Stop! — przerwał mu Devorny. — Ostatnie słowa Morrisa znów wzbudziły w nim odrobinę nadziei. — A gdyby... powiedzmy... profesor sam zdradził panu swoją tajemnicę?

— Jak pan to sobie wyobraża? — W głosie Morrisa wyczuł detektyw nieufność.

— Pójdę do niego jutro i wyjaśnię mu wszystko. Gyby nie zdecydował się zdradzić swojej tajemnicy za cenę uratowania mi życia, wrócę do was bezzwłocznie. Daję na to słowo.

Morris uśmiechnął się ironicznie.

— Zastanawiam się tylko, ilu policjantów sprowadziłby pan z sobą — zauważył drwiąco. — O nie, panie Devorny, takie wyjście byłoby stanowczo zbyt romantyczne. Cóż dziś znaczy słowo honoru? Sam śmiałbym się z pana, gdyby pan chciał dotrzymać takiego słowa. Nie, nie! Rozsądny człowiek liczy się wyłącznie z faktami. Faktem jest, że pan jest w tej chwili w mojej mocy, faktem jest... Czy profesor ma w domu telefon?

— Naturalnie.

— Wobec tego zadzwoń pan do niego! Niewiele sobie obiecuję po takiej próbie, ponieważ jednak pokłada pan w niej ostatnią nadzieję, nie będę małostkowy i zaryzykuję kilkanaście minut.

Wstał z krzesła i nie wynuszczając rewolweru z ręki cofnął się do drzwi, gdzie nacisnał dzwonek.

Wstał z krzesła i nie wypuszczając re-

mał jakieś wskazówki, udzielone w obcym, niezrozumiałym języku i znów zniknął. W dwie minuty później wrócił i przyniósł aparat telefoniczny. Znów padły słowa w obcym języku. Drab wyszedł ponownie i przyniósł tym razem książkę telefoniczną oraz tacę z likierem, pieczywem i cygarami!

— Niech pan się nie krępuje — powiedział Morris wskazując na tacę. Sam zajął się studiowaniem książki telefonicznej.

— Że tak powiem: uczta skazańca — usiłował żartować Devorny.

Morris spojrzał na niego mimochodem.

— Nie miałem tej tendencji — zapewnił uprzejmie. — Być może jednak, że jest tak, jak pan zauważył. — Wrócił do książki. — To nawet bardzo prawdopodobne.

Devorny czuł w ustach jakiś gorzki posmak. I on niewiele sobie obiecywał po tej rozmowie telefonicznej. A innej możliwości ratunku nie było. Wyprowadzić w pole Morrisa? Nie, to niemożliwe! Kiedy tak siedział nad książką, mogło się wydawać, że nietrudno byłoby go zaskoczyć. Ale Devorny widział, że powieki jego drgają bezustannie: oczy, ocienione długimi, czarnymi rzęsami, błądzą bez przerwy — od książki do więźnia, od więźnia do książki. Czujnie i błyskawicznie. O resztę dbał lśniący rewolwer.

Devorny dyszał ciężko. Jednym haustem wychylił kieliszek likieru.

Nareszcie Morris znalazł potrzebny numer. Zamówił rozmowę. Ile czasu minie do chwili, kiedy otrzyma się połączenie? Dziesięć, dwadzieścia minut, może pół godziny. A potem? Co potem?

Devorny chwycił się za szyję, jak gdyby chcąc rozerwać jakąś niewidzialną pętlę. Morris dostrzegł to, zdawał się rozumieć uczucia swojej ofiary.

— Niech pan się napije — powiedział zachęcająco. — Niepotrzebnie się pan mną krępuje. Sądzę, że będąc na pańskim miejscu, krzyczałbym z przerażenia.

— To by nie świadczyło o pańskiej odwadze — zauważył Devorny próbując się uśmiechnąć. Ale nie udało mu się. Co to? Nie poznawał siebie. Czyżby czuł aż tak wielki strach? On, który w nieustannej walce z przestępcami tylekroć narażał swoje życie? Niemożliwe! A jednak! To dławiące uczucie bezwładności, ten skurcz gardła — cóż to było innego, jeśli nie strach?

Morris rozsiadł się na krześle i zapalił cygaro. Grube cygaro i dziecięce usta... wyglądało to niemal komicznie.

— Czym jest odwaga?... Przeszedłem wojnę światową — opowiadał cicho. — Dniami, tygodniami leżeliśmy w rowach strzeleckich, pod huraganowym ogniem artylerii nieprzyjacielskiej.

Ciąg dalszy nastąpi.

Ze świata medycyny

O szczepieniach ochronnych.

Dla zrozumienia istoty wszelkich szczepień ochronnych należy poznać i dobrze zapamiętać trzy następujące fakty:

1) Każdą chorobę zakaźną wywołują żywe twory, tzw. drobnoustroje chorobotwórcze, zwane również bakteriami chorobotwórczymi, które dostają się do ciała ludzkiego, w nim się rozmnażają i wydzielają z siebie jady, zatruwające ustrój człowieka.

2) Ustrój ludzki, broniąc się przeciw jadom bakteryjnym, wytwarza odtrutki, które zobojętniają te jady i nieraz zabijają same bakterie. Przebieg samej choroby jest tylko zewnętrznym, widzialnym przejawem niewidzialnej walki, którą toczy ustrój ludzki z bakteriami i jego jadami.

3) Zdrowienie człowieka z choroby zakaźnej dowodzi, iż ustrój ludzki zdołał wytworzyć w sobie tyle odtrutek przeciwbakteryjnych, że pognębił bakterie, które się usadowiły w ciele człowieka, i zobojętnił ich jady.

Więcej powiemy, walcząc z bakteriami, napastującymi tkanki ustrojowe, **człowiek podczas choroby zakaźnej może wytworzyć w sobie odtrutek bakteryjnych o wiele więcej, niż potrzeba dla pokonania zagnieżdżonych w nim bakteryj i ich jadów.** Nadmiar tych odtrutek pozostaje w ustroju ludzkim i długo nieraz krąży z krwią po wszystkich tkankach. Jedne odtrutki utrzymują się we krwi i tkankach przez całe niemal życie człowieka, np. po przebytej płonicy (szkarlatynie), odrze itp. tak, że **człowiek, który raz przebył tę chorobę, drugi raz nie może na nią zapaść:** świeże bakterie, dostawszy się do ustroju, napotykają w nim już gotowe odtrutki (pozostałe z poprzedniej choroby), a te nie dopuszczają do rozmnażania się nowego zasobu drobnoustrojów, potrzebnego do wywołania choroby. Już w pierwszym ataku nieprzyjaciel (bakterie chorobotwórcze) zastają przeciwnika (ustrój ludzki) przygotowanego do odporu, tak, iż w pierwszym boju zostaje nie tylko atak odparty, lecz nieprzyjaciel, pobity na głowę, nie może już dalej niepokoić ludzkiego ustroju chorobą, która w zarodku zostaje stłumiona.

Po innych chorobach odtrutki zachowują się w ustroju zaledwie przez rok lub kilka lat, po których „pogotowie przeciwbakteryjne“, które nazywamy również **„odpornością“**, słabnie albo w zupełności zanika.

*

Mając w pamięci powyżej przytoczone fakty, z łatwością zrozumiemy **istotę wszelkich szczepień ochronnych.**

Ustrój ludzki podczas choroby zakaźnej uodparnia się przeciwko najzjadliwszym bakteriom nawet wówczas, jeżeli choroba zakaźna była lekka (np. lekki przebieg płonicy), gdyż została wywołana przez osłabione bakterie lub przez niewielką ilość ich jadów. Wówczas ustrój wytwarza również taki nadmiar odtrutek, że może on od razu pokonać nawet najzjadliwsze bakterie, które z pewnością wywołałyby chorobę, gdyby się dostały do ustroju, nie rozporządzającego rozwiniętym „pogotowiem przeciwbakteryjnym“ czyli „odpornością“.

Każde szczepienie ochronne polega na wprowadzeniu do ustroju ludzkiego osłabionych lub zabitych bakteryj chorobotwórczych, względnie ich jadów w takiej ilości, która jest wystarczająca do pobudzenia wytwarzania odtrutek przeciw zaszczepionym bakteriom, natomiast nie jest wystarczająca dla wywołania ciężkich i groźnych dla życia objawów chorobowych.

Takich osłabionych bakteryj chorobotwórczych (szczepionek) czasem dostarcza nam sama natura. Np. ropa z krowiej (cielęcej) krosty ospowej, której używamy do ochronnego szczepienia przeciw prawdziwej ospie ludzkiej, wywołuje w ustroju naszym bardzo nikłe i niegroźne objawy chorobowe, jednakże po nich ustrój nasz nabiera „odporności“ przeciw ospie prawdziwej.

Przeciw innym chorobom zakaźnym (dur brzuszny, błonica) nie posiadamy takich „naturalnych“ szczepionek, jak przeciw ospie. Jednakże ludzie uczeni zdołali sztucznie wytworzyć różne szczepionki przeciw innym chorobom zakaźnym, zwłaszcza zaś przeciw durowi (tyfusowi) brzusznemu i błonicy (dyfterii).

Szczepionka przeciwdurowa chroni człowieka przed zakażeniem zaledwie przez jeden rok, tym niemniej jest bardzo pożyteczna, gdyż stosowana (wewnętrznie przez usta) w miejscowości, gdzie się szerzy dur brzuszny, zwłaszcza zaś u osób, bezpośrednio stykających się z chorymi durowymi, chroni je nieraz od niechybnej choroby, której zejścia nigdy przewidzieć nie można. **Należy przeto stosować szczepionkę przeciwdurową przede wszystkim podczas każdej epidemii duru brzusznego.**

Szczepienie przeciwbłonicze (przeciwdyfteryjne) uodpornia przeciw tej chorobie prawie na całe życie. Sposób tego szczepienia jest wprawdzie znacznie kłopotliwszy, niż szczepienia przeciwospowego lub przeciwdurowego (szczepi się 2 a nawet 3 razy w odstępach 3 i 2 tygodniowych), jednakże nie powinno być rodziców, którzy by pominęli nadarzającą się sposobność zaszczepienia swych ukochanych dzieci, skoro uświadomią oni sobie, że z jednej strony nawet dzisiejsze udoskonalone sposoby leczenia błonicy niezawsze osiągają pożądany skutek, tak, że dość pokaźny odsetek dzieci błoniczych umiera (około 5 na 100 chorych), z drugiej zaś — że uleczona błonica pozostawia po sobie nieraz niezatarte ślady, które osłabiają zdolność życiową dziecka na długi czas.

O innych szczepieniach, rzadziej u nas stosowanych, dziś nie będziemy mówili.

Artykulik nasz miał na celu ułatwić czytelnikom zrozumienie istoty szczepień ochronnych. Zrozumiawszy ją, każdy tym łatwiej usłucha wezwania:

Szczepcie swe dzieci przeciw ospie!
Szczepcie się przeciw durowi brzusznemu!
Starajcie się zaszczepić swe dzieci przeciw błonicy!

Szkarlatyna czyli płonica.

Szkarlatyna jest zakaźną chorobą, spotykaną przeważnie u dzieci. Mogą zapadać na nią i dorośli. Polska nazwa szkarlatyny — płonica. Charakterystyczną cechą płonicy jest nagły i gwałtowny początek. Bywa czasami, że się choroba powoli rozwija i dziecko czuje się niewyraźnie od 2—3 dni, nawet trochę gorączkuje; nikt jednak nie zwraca na to uwagi. Najczęściej jednak mamy od razu bardzo wysoką ciepłotę ciała (39—40 stopni), wymioty, ból głowy, ciężki stan ogólny. Przy oglądaniu gardła widzimy bardzo obrzmiałe i zaczerwienione migdałki, na których są biało-żółte lub biało-szare plamki czyli naloty. Czasami obrzmiewają i są bolesne gruczoły szyjne. Język obłożony. Po 12—24 godzinach od początku choroby zjawia się płonicza wysypka. Są to drobniutkie, na początku różowe, a później mocno czerwone, zlewające się ze sobą punkciki, tak, że całe ciało wygląda jak makiem czerwonym posypane. Z początku wysypka jest skąpa i zjawia się na szyi, z przodu na klatce piersiowej, i na plecach, następnie w ciągu 2—3 dni wysypka zajmuje całe ciało. Na twarzy wysypki nie ma, tylko policzki są mocno czerwone, a czoło, nos i podbródek zupełnie niezmienione wyróżniają się swoją białością spośród ogólnie zaczerwienionego ciała.

Podczas wysypywania dziecko gorączkuje wysoko, następnie ciepłota obniża się powoli, wysypka blednie i ustępuje i chory powraca do zdrowia. W lekkich przypadkach już po tygodniu choroby dziecko czuje się dobrze.

Na początku drugiego tygodnia choroby zaczyna się łuszczenie naskórka. Na plecach, na klatce piersiowej i na brzuchu naskórek łuszczy się w postaci drobnych płatków (drobnych łuseczek). Natomiast z nóg i rąk, a szczególniej z dłoni i podeszew naskórek schodzi wprost całymi płatami, po czym się właśnie poznaje szkarlatynowe łuszczenie.

Mamy wiele lekkich przypadków płonicy, chory gorączkuje niewysoko, nieraz tylko boli gardło, wysypka bardzo skąpa, albo i wcale jej nie ma. **Zawsze jednak występuje łuszczenie szkarlatynowe na dłoniach i podeszwach.** Często jednak spotykamy ciężkie przypadki płonicy, kończące się śmiercią. W wielu przypadkach płonica daje **powikłania**. Najczęściej spotykamy przy płonicy **ropne zapalenie ucha środkowego,** kończące się częściową lub zupełną utratą słuchu. Większość dzieci głuchych lub z obniżonym słuchem nabyło tej wady po przebyciu szkarlatyny.

Następną ciężką komplikacją jest **zapalenie nerek.** Czasami spotykamy **reumatyzm po szkarlatynie,** a także są spotykane **schorzenia serca.**

Wszystkie te schorzenia powstają już po ustąpieniu wysypki i po obniżeniu się ciepłoty ciała. Po krótkim okresie pozornego zdrowia w końcu pierwszego tygodnia, a najczęściej w drugim i trzecim tygodniu od początku choroby, obserwujemy nowe wzniesienie ciepłoty, pogorszenie się ogólnego stanu chorego i powstawanie tych lub innych powikłań. To też **dziecko chore na szkarlatynę czyli płonicę koniecznie musi leżeć w łóżku 3 tygodnie, choćby się czuło zupełnie dobrze,** wczesne bowiem wstawanie z łóżka w razie powstawania zapalenia ucha czy choroby nerek, czy innych cierpień popłoniczych czyni przebieg tych chorób bardziej ciężkim i długotrwałym. Płonica jest więc ciężką chorobą zakaźną, która może w organizmie naszym zostawić ślady na całe życie. To też nie wolno nam lekceważyć tego cierpienia. **Każde dziecko chore na płonicę musi być leczone przez lekarza,** a tam, gdzie są szpitale zakaźne, chory powinien być oddany do szpitala, bo tam tylko może mieć należytą opiekę lekarską i pielęgnację, i nie będzie się przyczyniał do szerzenia choroby. **Płonica bowiem jest chorobą nie tylko zakaźną, ale i bardzo zaraźliwą.**

Zarazek mieści się w jamie ustnej, nosie i gardle u chorego i jest tam od samego początku choroby (okres wylęgania) przez cały zaś czas choroby i zdrowienia, a nieraz i po przebyciu choroby. To też ozdrowieńcy, czyli ci, którzy już przeszli chorobę, również mogą zakażać swoje otoczenie. Są to tak zwani **nosiciele zarazków.** Te przypadki płonicy, które się zdarzają w rodzinie po powrocie dziecka ze szpitala albo zachorowania w klasie po przyjściu do szkoły dziecka, które już płonicę przebyło, należy przypisać zakażeniu przez nosicieli.

Zarazek płonicy jest również we krwi chorego, a więc mamy go i w wysypce na skórze. To też **możemy się zakażać przez łuski naskórka, odpadające podczas łuszczenia się** i dlatego to cały okres łuszczenia chory musi przebyć w domu. Widzimy więc, że choroba przenosi się przede wszystkim przez obcowanie z chorym (licząc od najpierwszych objawów w ciągu 6—8 tygodni od początku choroby).

Następnie możemy przenosić płonicę przez zabawki, ubranie, książki i rzeczy codziennego użytku, którymi posługiwał się chory w czasie płonicy. Przenoszą też płonicę i ludzie zdrowi, pielęgnujący chorych lub też odwiedzający chorych. **To też nie wolno chodzić do domów, w których chorują na płonicę.**

Dr J. Bortkiewicz-Rodziewiczowa.

Odpowiedzi redakcji

M-ta 30. (Bydgoszcz). Jest rzeczą zupełnie zrozumiałą, że taki sposób odżywiania się, jaki jest przez Pana opisany, jest całkowicie nieracjonalny i prowadzić może do coraz większych dolegliwości, a szczególniej, do przewlekłego kataru żołądka. Niewłaściwy apetyt na wymienione przez Pana potrawy ma swe źródło prawdopodobnie w jakimś cierpieniu o podłożu nerwowym. Nie zwlekając należy udać się o zbadanie i poradę do lekarza internisty.

S. W. (Bydgoszcz). Książkę interesującą Pana nabyć Pan może w księgarni N. Gieryna (Bydgoszcz, Plac Teatralny), gdzie będzie Pan miał duży ich wybór. Wiele z nich omawialiśmy w dziale „Książki pożyteczne“.

Poduszki elektryczne, dostarczane przez sklepy przyborów elektrycznych, są pomocniczymi przyborami leczniczymi wytwarzającymi ciepło potrzebne do suchych ciepłych okładów przy rozmaitych cierpieniach. Czy środek taki odpowiednim jest do zastosowania w Pańskich dolegliwościach może zadecydować tylko lekarz internista po zbadaniu Pana.

Rejmówna Wanda (Pelplin). Nadmierne pocenie się może mieć podłoże nerwowe. Poty nocne mogą nasuwać przypuszczenie, że istnieje choroba płuc. Tylko bezpośrednie zbadanie przez lekarza może ustalić przyczynę w danym przypadku.

Przeciw odzięblenion proponowałbym zastosowanie maści kamforowej (wmasowywać co wieczór w miejsca odziębione).

Środków leczniczych przeciw łupieżowi i wypadaniu włosów posiadamy mnóstwo, ale wybór właściwego środka jest możliwym tylko po zbadaniu chorego, najlepiej przez specjalistę chorób skóry.

Na razie radziłbym używać do mycia włosów systematycznie mydła płynnego dziegciowego („Pixavon, Saporusci wg. Lassara firmy „Motor“.

dr S. S.

Poczucie dobrze spełnionego obowiązku ma każdy kto składa ofiarę na Pomoc Zimową

Mam chętkę wziąć pod ołówek dziadoski mnogie a ciągiem świże polskie troski i starościńskie procesowe zgrzyty, no i wizyty.

Gość ma pirszeństwo.

Niechże Was pozdrowie, z niemieckij armii wybitni mężowie! Obejrzyjcie se nasze Państwo nowe, niesezonowe!

We-wtyj wizycie dycht sie pamięć budzi tych wielgich czasów i nie małych ludzi, chtóre Sienkiewicz z historyji bierze. — To tyż rycerze. Więc poważnego z Taczewa Powałe, z Maszkowic Zyndrama, co zdobył chwałe, zanim sie jego buławą zaczeło grunwaldzkie dzieło; z nimi zaszczytnie poselstwem sie dzieli Zbyszko z Bogdańca. Dyć we trójke mieli w Malborku jeńców dokonać wymiany na rozkaz dany.

A jak do Mistrza ci z wizytą suną, tak u Jagiełły był Lichtenstein Kuno i widział tęgich w zamku na Wawelu rycerzy wielu.

Jak sie te dawne wizyty skończyły, nie mówmy! — La nich spominek nie miły..., kiedy sie twierdzi, że Berlin-Warszawa — to zgodna sprawa, i że poselstwo niemieckie tu bieży, aby oglądać dzisiejszych rycerzy, o chtórych głośno w krajowej gazecie tudzież we świecie:

Jest ci więc Zyndram — a choć z Kościałkowic, nie mnij głośniejszy od tego z Maszkowic. Jest tyż, co sławy w nazwisku ma skrawek, gdyż sie zwie: Sławek.

Ze sławy takoż Sławoj sie wywodzi; ze sławą jeździ i ze sławą chodzi; nie walczy już, lecz gdy mówić zaczyna — jak z karabina. Czasem harmatni huk mu sie wymyka: „Cholera może porwać Poznańczyka!“; czasem o urzędniku zahukanym huknie taranem.

Szakże istotnyj sławy nic to nie zasłania, że **nie z pukania sława, lecz z gadania.** Bo la rycerza ważne są i miecze i .... to, co rzecze. Nie w polu walki, a w sejmowyj sali gadaniem wielgą kampanie wygrali... Bo wzieni berło ludzie ozonowi jenerałowi. Może wielgiego nakryć zamierzali, aby sie przy nim nie wydali mali, kiedy sie stawia przed niemieckich gości swojskie wielgości?

Nie skryjesz korcem gorejącyj świcy. Im mocnij dmuchać bedą przeciwnicy, tym bujnij płomień ze świcy zajarzy, a ich poparzy. Choć już nie prezes — lecz nie umniejszony: bo miał za sobą i ma miliony, a te go cenią — szak ja dobrze słysze! — jako Zawisze. Ten — ci Zawisza — wzór rycerskiej cnoty; a Żeligoski — tak samo człek złoty. O charakterze jego chodzą mowy, że kryształowy.

Niech go nie ujrzą miemcy miarą żadną, bo pozazdroszczą nam go i ukradną. Oni w tych rzeczach znawcy znakomici; wiedzą, co szczyci.

Cios dla ogrodników w miastach.

Zorganizowane ogrodnictwo protestuje przeciwko opodatkowaniu podatkiem obrotowym gospodarstw ogrodniczych, położonych w mieście.

W art. 3 projektu ustawy o podatku obrotowym, wypracowanym przez Ministerstwo Skarbu, przewidziane jest zwolnienie od podatku w sprzedaży wyrobów własnego lub dzierżawionego gospodarstwa ogrodowego, nie przerobionych drogą produkcji przemysłowej i sprzedawanych bez utrzymania w tym celu stałych miejsc sprzedaży poza obrębem własnych lub dzierżawionych gruntów. Równocześnie jednak sprzedaż wytworów gospodarstwa ogrodowego, prowadzonego na obszarze gminy miejskiej, jako wyłączny lub przeważający rodzaj gospodarstwa rolnego, ma zostać obciążona podatkiem obrotowym.

Projekt ten spotkał się z kategorycznym sprzeciwem ze strony Związku Polskich Zrzeszeń Ogrodniczycyh, który złożył już w Ministerstwie Skarbu odpowiednie memoriały i nie zaprzestaje dalszych interwencyj, celem uchylenia opodatkowania podatkiem obrotowym gospodarstw ogrodniczych, położonych na terenie miast.

Mniej więcej w podobny sposób reguluje sprawę opodatkowania ogrodnictwa projekt ustawy o opłatach rejestracyjnych od przedsiębiorstw i zajęć, wypracowany również przez Ministerstwo Skarbu.

WOJNA w ETERZE.

Mogłoby się zdawać, że radio będzie środkiem kolosalnego zespolenia ludzkości. Możność porozumienia się z jednego końca kuli ziemskiej na drugi bez najmniejszej straty czasu powinna uczynić z nas wszystkich jedną wielką rodzinę. Rzeczywistość jest zupełnie inna. Dokoła ziemi krążą w eterze wrogie sobie fale. Starają się nawzajem zagłuszyć lub pokonać siłą swej wymowy, czy mocą wyższej techniki propagandowej.

Wojna w eterze — to niezagłuszanie jednej stacji przez drugą. Taki środek jest równie barbarzyński, jak użycie włóczni na polu bitwy XX wieku, opanowanym przez tanki. Wojna w eterze — to wojna dwóch przeciwnych sobie światopoglądów, to wojna na propagandę.

Wiemy wszyscy, co w tym kierunku robią Sowiety. Ich stacja moskiewska ma największą moc w całej Europie. Radio ich tylko gada i gada wszystkimi językami europejskimi. Najchętniej posługuje się niemieckim, przyprawiając o bezsenne noce min. Goebbelsa. Niemcy stosują wszystkie kontrśrodki na czele z drakońskimi karami wobec radiosłuchaczy, którzy mają odwagę nastawić swój aparat na Rosję.

Wojnę ze stacjami rosyjskimi prowadzi również Polska. Na terenie naszych całych Kresów Wschodnich słychać tylko potężne stacje rosyjskie z Leningradu, Mińska, Kijowa. Dopiero dwie nowe rozgłośnie, zbudowane ostatnio w Baranowiczach i Łucku położą kres niecnej propagandzie sowieckiej. Będą one gotowe w najbliższym czasie.

Nad falami Morza Śródziemnego dragają fale stacji włoskiej z Bari. Słuchowiska jej są obliczone na pozyskanie sympatii świata arabskiego i możliwie największe poniżenie Anglii. Nie ma dnia, aby w pięknym języku Mahometa stacja Bari nie podawała jakichś nowości na temat rozkładu imperium brytyjskiego, buntów w Waziristanie, wysadzania domów arabskich w Palestynie itp.

Długi czas Anglicy nie bronili się zupełnie. W poczuciu swej wielkiej godności byli przekonani, że ich obiektywne i doskonale z fachowego punktu dziennikarskiego opracowane komunikaty stacyj angielskich są wystarczającą odtrutką. Trzeba było długiego roku, aby sięgnęli do samoobrony i uruchomienia audycyj w języku arabskim. Nadają je jednak z dalekiego Londynu. Bari jest o parę tysięcy kilometrów bliżej. Ponadto nie rozwiązano sprawy propagandy. Londyn jest nadal poważny i dokładny. Bari przekrzykuje go z całym temperamentem południowego Włocha.

Obecnie Bari zadało bolesny cios Anglikom. Na cześć zaślubin młodego królewicza egipskiego nadawało dzień i noc audycje weselne. Zręczni Włosi stworzyli na falach eteru prawdziwą bajkę z tysiąca i jednej nocy. Najpiękniejsza muzyka arabska, najbardziej wschodnie zachwyty dźwięczały po wszystkich odbiornikach od Gibraltaru do Jerozolimy. Anglicy temu wylewowi włoskiej sympatii i włoskich zachwytów nie potrafili nic przeciwstawić.

Nowa wojna radiowa wybuchła na Dalekim Wschodzie. Walczą tam ze sobą radiostacje japońskie z sowieckimi. Ale to jest rzecz, do której już wszyscy przywykli i która nikogo nie dziwi. Nowa wojna rozgorzała między Japończykami i Chińczykami. Chińczycy uruchomili radiostację w Changsha pod Hankou i nadają z niej słuchowiska w języku japońskim. Japończycy nie pozostali dłużni, otrzymując takie wyzwanie, i już puścili w ruch radiostację w Szanghaju. Pracuje ona 10 godzin dziennie. Komunikaty nadawane są w języku chińskim, mandaryńskim literackim narzeczu zrozumiałym przez wykształcony ogół), w narzeczu południowym, oraz lekcje języka japońskiego.

Stacja w Szanghaju nadaje swe komunikaty również po angielsku i po rosyjsku, odpowiadając w ten sposób na propagandę sowiecką i atakując Anglię. Ten ostatni cel, urzeczywistniany jest również przez wprowadzenie audycyj w języku... arabskim. Ofensywa państw porozumienia Berlin — Rzym — Tokio kieruje się w celu pozyskania sympatii świata arabskiego. Atak idzie z dwóch stron od Bari i od Szanghaju. Wojny w eterze, jak z tego widać, poprzedzają zapewne wypowiedzenie wojen na ziemi, wodzie i w powietrzu. (s)

„Truxa".

Wytwórnia „Tobis" uczyniła śmiały krok w wyborze tematu do swego najnowszego filmu pt. „Truxa". Sięgnęła bowiem do zakulisowych spraw artystów „Wintergartenu", wielkiego „Variété" w Berlinie. Zdjęcia do tego filmu, dokonane w niezwykle trudnych i skomplikowanych warunkach technicznych, dają wprost nieprawdopodobny obraz produkcji tanecznych oraz akrobatycznych na tle pomysłowo skombinowanych dekoracji i świateł. Treść emocjonującą zaczerpnięto z życia słynnego linoskoczka Truxy. W głównych rolach klasyczna piękność La Jana, jako tancerka i Hannes Stelzer, linoskoczek. Obok nich występuje Rudolf Klein-Roge, niezapomniany „Dr Mabuze" i Peter Elsholtz w roli prawdziwego Truxy.

Nowi „wrogowie ludu" to „komuniści-karierowicze"

Moskwa, 25. 1. (PAT) Nowy naczelnik wydziału politycznego czerwonej armii Mechlis wygłosił na zebraniu partyjnym moskiewskiego okręgu wojskowego referat poświęcony wprowadzeniu w życie postanowień styczniowego plenum centralnego komitetu partii komunistycznej **w związku z masowymi rugami.** Mechlis oświadczył, że wrogowie ludu, działający w wojskowych wydziałach politycznych **masowo zaliczali do rezerwy lub zwalniali z szeregów dowódców wojskowych z partii bez żadnych poważniejszych powodów,** tak, że decyzje te trzeba było kasować. W niektórych wypadkach **75 proc. wydalonych z partii przyjęto z powrotem.** Wydalano z partii wojskowych na podstawie fałszywego oskarżenia np. o przywłaszczenie 20 m sukna, lub za to, że ojczym żony wojskowego był niegdyś „kułakiem" albo za to, że wojskowy sprzedał starą karoserię samochodu pewnemu dyrektorowi, który następnie okazał się „wrogiem ludu".

Mechlis oświadczył, że „akcja tępienia „wrogów ludu" będzie doprowadzona do końca", zaś uchwały styczniowego plenum c. k. stanowią dla komunistów niewzruszone prawo i nie mogą być przedmiotem krytyki, która może doprowadzić do tego, że członkowie partii mimo woli okażą się w obozie „wrogów ludu".

W konkluzji Mechlis wezwał **do demaskowania nowej odmiany „wrogów ludu" — „komunistów-karierowiczów".**

Los robotnika w Sowietach.

Moskwa, 26. 1. (PAT). „Ticho Oceanskaja Prawda" utyskuje na ciężkie warunki bytu robotników leśnych pisze, że w rejonie kur-urmińskim na Dalekim Wschodzie robotnicy są rozmieszczeni w barakach **pozbawionych pościeli.** Zarząd baraków oświadcza cynicznie, że pościeli **nie ma i nie będzie.**

W pobliżu nie ma żadnej jadłodajni jak również żadnego składu żywności i robotnicy są zmuszeni chodzić 3 km do najbliższego sklepiku, gdzie **otrzymują na pół surowy chleb.** Niektórzy robotnicy nie otrzymali **jeszcze zapłaty za pracę w ubiegłym roku.** O tym wszystkim wie rejonowy komitet partyjny, lecz nie czyni żadnego kroku w kierunku polepszenia bytu robotników.

50 lat płyty gramofonowej.

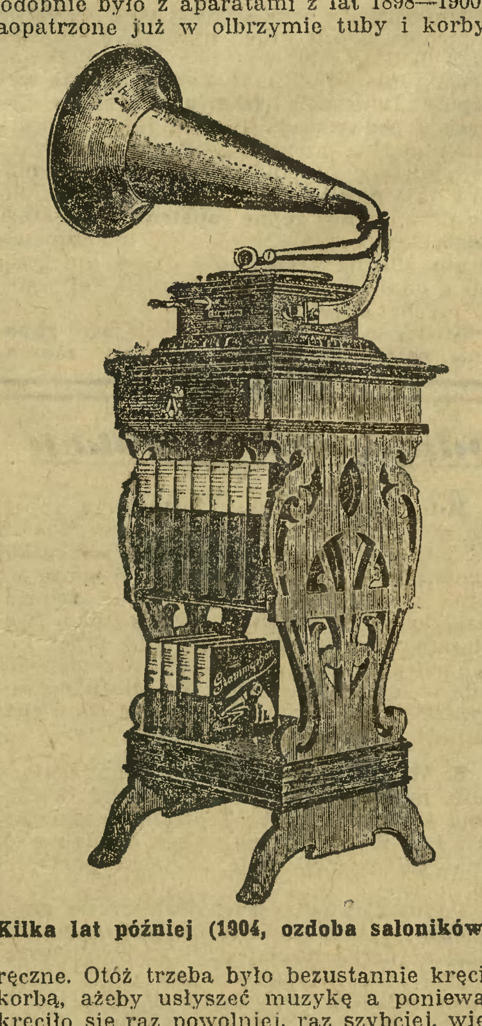
Gramofon z roku 1898—1900.

(x) Minęło właściwie już 60 lat od chwili gdy Edison skonstruował aparat, którym na wałku woskowym utrwalił dźwięki a który nazwał fonografem, lecz dopiero 10 lat później wynaleziono płytę gramofonową i tym samym uczyniono pierwszy krok w kierunku rozwoju nowej gałęzi wielkiego przemysłu, obejmującego dziś cały świat.

Doprawdy pradziadkowie nasi nie przypuszczali, że technika siedmiomilowymi krokami posunie się naprzód i zdobędzie w swym zwycięskim pochodzie cały świat, ale i my sami nie możemy wyjść z podziwu, że zaledwie w dwóch generacjach dokonał się tak olbrzymi przewrót. Tak i płyta gramofonowa, jaką spotykamy niemal w każdym domu liczy dopiero 50 lat. W dniu 28. 1. 1888 cesarsko-niemiecki Urząd Patentowy w Berlinie udzielił patentu niejakiemu Emilowi Berlinerowi z Waszyngtonu na „aparat służący do rejestrowania i reprodukcji tonów". Pięćdziesiąta rocznica istnienia płyt gramofonowych przypada zatem na dzień 28. 1. 1938. Wynalazca w młodych latach emigrował z Hanoweru do Stanów Zjednoczonych i tam dokonał wielkiego odkrycia a mianowicie stwierdził, że znacznie łatwiej i lepiej utrwalać można dźwięki, aniżeli czynił to Edison z swym fonografem. Podczas gdy kolcem Edisona nakreślono ton na wałku w ten sposób, że powstała wielka różnica wgłębień i podwyższeń, igła młodego Hanowerczyka znaczyła z boku tu i tam na płaskiej płycie. Dzięki temu, utrwalenie tonu, jego reprodukcja i czystość znacznie się poprawiły, tak więc „pismo" owego Berlinera było punktem wyjścia dla płyty gramofonowej, jaką dzisiaj spotykamy i związanego z nią przemysłu.

Kilka lat po dokonaniu tego wynalazku patent Berlinera nabyła powstała spółka „Deutsche Grammophon G. m. b. H." Nazwa gramofon (z greckiego „grammein" oznacza pisać, utrwalić a „fon" oznacza ton) przyjęła się od razu i do dzisiejszego dnia używa się tej nazwy dla określenia zarówno aparatów jak i płyt gramofonowych, aczkolwiek nazwa ta prawnie była chroniona przez wspomnianą wyżej spółkę. Pierwszym znakiem ochronnym tej spółki był mały anioł, gęsim piórem utrwalający tony na płycie gramofonowej. Później, poza granicami Niemiec, rozpowszechniono płaskie, czarne płyty gramofonowe w całym świecie pod nazwą „Polyphon". Dawna nazwa „gramofon" utrzymała się zatem, lecz nikt, pragnący gościom zagrać coś „na gramofonie" nie wie, że nazwa ta wzięła swój początek od pierwszej fabryki płyt gramofonowych.

Niezwykłe wzruszenie ogarnia nas, gdy popatrzymy na pierwsze „gramofony". Nasamprzód stworzono lalki, do wnętrza których wsadzało się małe płyty, na których utrwalono tylko kilka słów. Gdy poruszano następnie korbą ręczną — lalka „wypowiadała" słowa nagrane na płycie. Podobnie było z aparatami z lat 1898—1900, zaopatrzone już w olbrzymie tuby i korby

Kilka lat później (1904, ozdoba saloników).

ręczne. Otóż trzeba było bezustannie kręcić korbą, ażeby usłyszeć muzykę a ponieważ kręciło się raz powolniej, raz szybciej, więc tony wychodziły bardzo nierówno. Dopiero w kilka lat później wbudowano mechanizm z sprężynami spiralnymi, które jeszcze do dnia dzisiejszego używa się obok nowoczesnych elektrycznych gramofonów. Tym samym umożliwiono funkcjonowanie płyty z dokładnością mechanizmu zegarowego.

I oto stała linia rozwoju w tej dziedzinie prowadzi od pierwszych bardzo prymitywnych aparatów poprzez szafki gramofonowe i aparaty walizkowe do gramofonów elektrycznych i elektroakustycznej transmisji płyt gramofonowych do głośników radioodbiorników. Ile rozkoszy duchowych i radości, oraz niezwykłych wzruszeń artystycznych odczuwamy wobec osiągniętych obecnie udoskonaleń w tej dziedzinie. Przez pół wieku natomiast jedna tylko rzecz pozostała ta sama, a mianowicie owe „pismo" Berlinera, które z znakiem „Printed in Hannover" w swym zwycięskim pochodzie zdobyło sobie cały świat.

Murzyńska diecezja w Stanach Zjednoczonych A. P.

Murzyńską diecezją nazwać można położoną w stanie Luizjany diecezję Lafayette, albowiem tu mieszka w przybliżeniu czwarta część wszystkich murzynów katolików Stanów Zjednoczonych, stanowiąc również czwartą część ogółu ludności katolickiej tej diecezji. Statystyki wykazują, że w Stanach Zjednoczonych A. P. jest ogółem 256.547 murzynów katolików, z czego okrągło 62 tysiące mieszka w dicezji Lafayette. Posiadają oni w diecezji Lafayette 27 kościołów, 15 misyj oraz 27 szkół parafialnych z 4.113 dziećmi.

Ten znaczny odsetek murzynów wśród swoich diecezjan zawdzięcza dicezja Lafayette faktowi, że w tych okolicach przeważają osiedleńcy pochodzenia francuskiego, pod wpływem których również służba (ongiś niewolnicy) zostawali katolikami.

Diecezja Lafayette jest stosunkowo nową. Erygowaną została w r. 1918 przez wydzielenie jej obszaru z archidiecezji Nowego Orleanu.

Z haremu do sądu rozwodowego.

Od czasu zniesienia haremu i ustanowienia jednożeństwa (monogamii nie mieszać z monotonią — przyp. zecera) liczba spraw rozwodowych w Turcji stale wzrast. Okazuje się, że poddani Kemala Atatürka nudzą się coś nie coś w jednożeństwie i pragną zmiany.

Według ostatnio opublikowanych statystyk rozwodzi się rocznie około 3.000 par. Natomiast ilość zawartych małżeństw sięga 22 tysięcy. Wynika z tego, że każda siódma para jest niedobrana. Przyczynę tą określa się, w ten sposób oficjanie, że w 60% niezgoda jest wywołana różnicą temperamentów. A my tu na północy jesteśmy przekonani, że wszyscy Turcy i wszystkie Turczynki są jednakowo ogniste. Tymczasem jak z tego widać musi być inaczej. Między Turkami też są pewnie flegmatycy.

Największa ilość rozwodów przypada na Konstantynopol. Tam też zauważono silny wzrost nieporozumień małżeńskich w ostatnich latach. (s)

Ze świata medycyny

O szczepieniach ochronnych.

Dla zrozumienia istoty wszelkich szczepień ochronnych należy poznać i dobrze zapamiętać trzy następujące fakty:

1) Każdą chorobę zakaźną wywołują żywe twory, tzw. drobnoustroje chorobotwórcze, zwane również bakteriami chorobotwórczymi, które dostają się do ciała ludzkiego, w nim się rozmnażają i wydzielają z siebie jady, zatruwające ustrój człowieka.

2) Ustrój ludzki, broniąc się przeciw jadom bakteryjnym, wytwarza odtrutki, które zobojętniają te jady i nieraz zabijają same bakterie. Przebieg samej choroby jest tylko zewnętrznym, widzialnym przejawem niewidzialnej walki, którą toczy ustrój ludzki z bakteriami i jego jadami.

3) Zdrowienie człowieka z choroby zakaźnej dowodzi, iż ustrój ludzki zdołał wytworzyć w sobie tyle odtrutek przeciwbakteryjnych, że pognębił bakterie, które się usadowiły w ciele człowieka, i zobojętnił ich jady.

Więcej powiemy, walcząc z bakteriami, napastującymi tkanki ustrojowe, **człowiek podczas choroby zakaźnej może wytworzyć w sobie odtrutek bakteryjnych o wiele więcej, niż potrzeba dla pokonania zagnieżdżonych w nim bakteryj i ich jadów.** Nadmiar tych odtrutek pozostaje w ustroju ludzkim i długo nieraz krąży z krwią po wszystkich tkankach. Jedne odtrutki utrzymują się we krwi i tkankach przez całe niemal życie człowieka, np. po przebytej płonicy (szkarlatynie), odrze itp. tak, że **człowiek, który raz przebył tę chorobę, drugi raz nie może na nią zapaść**: świeże bakterie, dostawszy się do ustroju, napotykają w nim już gotowe odtrutki (pozostałe z poprzedniej choroby), a te nie dopuszczają do rozmnażania się nowego zasobu drobnoustrojów, potrzebnego do wywołania choroby. Już w pierwszym ataku nieprzyjaciel (bakterie chorobotwórcze) zastają przeciwnika (ustrój ludzki) przygotowanego do odporu, tak, iż w pierwszym boju zostaje nie tylko atak odparty, lecz nieprzyjaciel, pobity na głowę, nie może już dalej niepokoić ludzkiego ustroju chorobą, która w zarodku zostaje stłumiona.

Po innych chorobach odtrutki zachowują się w ustroju zaledwie przez rok lub kilka lat, po których „pogotowie przeciwbakteryjne", które nazywamy również „**odpornością**", słabnie albo w zupełności zanika.

*

Mając w pamięci powyższe przytoczone fakty, z łatwością zrozumiemy **istotę wszelkich szczepień ochronnych.**

Ustrój ludzki podczas choroby zakaźnej uodparnia się przeciwko najzjadliwszym bakteriom nawet wówczas, jeżeli choroba zakaźna była lekka (np. lekki przebieg płonicy), gdyż została wywołana przez osłabione bakterie lub przez niewielką ilość ich jadów. Wówczas ustrój wytwarza również taki nadmiar odtrutek, że może on od razu pokonać nawet najzjadliwsze bakterie, które z pewnością wywołałyby chorobę, gdyby się dostały do ustroju, nie rozporządzającego rozwiniętym „pogotowiem przeciwbakteryjnym" czyli „odpornością".

Każde szczepienie ochronne polega na wprowadzeniu do ustroju ludzkiego osłabionych lub zabitych bakteryj chorobotwórczych, względnie ich jadów w takiej ilości, która jest wystarczająca do pobudzenia wytwarzania odtrutek przeciw zaszczepionym bakteriom, natomiast nie jest wystarczająca dla wywołania ciężkich i groźnych dla życia objawów chorobowych.

Takich osłabionych bakteryj chorobotwórczych (szczepionek) czasem dostarcza nam sama natura. Np. ropa z krowiej (cielęcej) krosty ospowej, której używamy do ochronnego szczepienia przeciw prawdziwej ospie ludzkiej, wywołuje w ustroju naszym bardzo nikłe i niegroźne objawy chorobowe, jednakże po nich ustrój nasz nabiera „odporności", przeciw ospie prawdziwej.

Przeciw innym chorobom zakaźnym (dur brzuszny, błonica) nie posiadamy takich „naturalnych" szczepionek, jak przeciw ospie. Jednakże ludzie uczeni zdołali sztucznie wytworzyć różne szczepionki przeciw innym chorobom zakaźnym, zwłaszcza zaś przeciw durowi (tyfusowi) brzusznemu i błonicy (dyfterii).

Szczepionka przeciwdurowa chroni człowieka przed zakażeniem zaledwie przez jeden rok, tym niemniej jest bardzo pożyteczna, gdyż stosowana (wewnętrznie przez usta) w miejscowości, gdzie się szerzy dur brzuszny, zwłaszcza zaś u osób, bezpośrednio stykających się z chorymi durowymi, chroni je nieraz od niechybnej choroby, której zejścia nigdy przewidzieć nie można. **Należy przeto stosować szczepionkę przeciwdurową przede wszystkim podczas każdej epidemii duru brzusznego.**

Szczepienie przeciwbłonicze (przeciwdyfteryjne) uodparnia przeciw tej chorobie prawie na całe życie. Sposób tego szczepienia jest wprawdzie znacznie kłopotliwszy, niż szczepienia przeciwospowego lub przeciwdurowego (szczepi się 2 a nawet 3 razy w odstępach 3 i 2 tygodniowych), jednakże nie powinno być rodziców, którzy by pominęli nadarzającą się sposobność zaszczepienia swych ukochanych dzieci, skoro uświadomią oni sobie, że z jednej strony nawet dzisiejsze udoskonalone sposoby leczenia błonicy niezawsze osiągają pożądany skutek, tak, że dość pokaźny odsetek dzieci błoniczych umiera (około 5 na 100 chorych), z drugiej zaś — że uleczona błonica pozostawia po sobie nieraz niezatarte ślady, które osłabiają zdolność życiową dziecka na długi czas.

O innych szczepieniach, rzadziej u nas stosowanych, dziś nie będziemy mówili.

Artykulik nasz miał na celu ułatwić czytelnikom zrozumienie istoty szczepień ochronnych. Zrozumiawszy ją, każdy tym łatwiej usłucha wezwania:

Szczepcie swe dzieci przeciw ospie!

Szczepcie się przeciw durowi brzusznemu!

Starajcie się zaszczepić swe dzieci przeciw błonicy!

Szkarlatyna czyli płonica.

Szkarlatyna jest zakaźną chorobą, spotykaną przeważnie u dzieci. Mogą zapadać na nią i dorośli. Polska nazwa szkarlatyny — płonica. Charakterystyczną cechą płonicy jest nagły i gwałtowny początek. Bywa czasami, że się choroba powoli rozwija i dziecko czuje się niewyraźnie od 2—3 dni, nawet trochę gorączkuje; nikt jednak nie zwraca na to uwagi. Najczęściej jednak mamy od razu bardzo wysoką ciepłotę ciała (39—40 stopni), wymioty, ból głowy, ciężki stan ogólny. Przy oglądaniu gardła widzimy bardzo obrzmiałe i zaczerwienione migdałki, na których są biało-żółte lub biało-szare plamki czyli naloty. Czasami obrzmiewają i są bolesne gruczoły szyjne. Język obłożony. Po 12—24 godzinach od początku choroby zjawia się płonicza wysypka. Są to drobniutkie, na początku różowe, a później mocno czerwone, zlewające się ze sobą punkciki, tak, że całe ciało wygląda jak makiem czerwonym posypane. Z początku wysypka jest skąpa i zjawia się na szyi, z przodu na klatce piersiowej, i na plecach, następnie w ciągu 2—3 dni wysypka zajmuje całe ciało. Na twarzy wysypki nie ma, tylko policzki są mocno czerwone, a czoło, nos i podbródek zupełnie niezmienione wyróżniają się swoją białością spośród ogólnie zaczerwienionego ciała. Podczas wysypywania dziecko gorączkuje wysoko, następnie ciepłota obniża się powoli, wysypka blednie i ustępuje i chory powraca do zdrowia. W lekkich przypadkach już po tygodniu choroby dziecko czuje się dobrze.

Na początku drugiego tygodnia choroby zaczyna się łuszczenie naskórka. Na plecach, na klatce piersiowej i na brzuchu naskórek łuszczy się w postaci drobnych płatków (drobnych łuseczek). Natomiast z nóg i rąk, a szczególniej z dłoni i podeszew naskórek schodzi wprost całymi płatami, po czym się właśnie poznaje szkarlatynowe łuszczenie.

Mamy wiele lekkich przypadków płonicy, chory gorączkuje niewysoko, nieraz tylko boli gardło, wysypka bardzo skąpa, albo i wcale jej nie ma. **Zawsze jednak występuje łuszczenie szkarlatynowe na dłoniach i podeszwach.** Często jednak spotykamy ciężkie przypadki płonicy, kończące się śmiercią. W wielu przypadkach płonica daje **powikłania.** Najczęściej spotykamy przy płonicy **ropne zapalenie ucha średniego,** kończące się częściową lub zupełną utratą słuchu. Większość dzieci głuchych lub z obniżonym słuchem nabyło tej wady po przebyciu szkarlatyny.

Następną ciężką komplikacją jest **zapalenie nerek.** Czasami spotykamy **reumatyzm po szkarlatynie,** a także są spotykane **schorzenia serca.**

Wszystkie te schorzenia powstają już po ustąpieniu wysypki i po obniżeniu się ciepłoty ciała. Po krótkim okresie pozornego zdrowia w końcu pierwszego tygodnia, a najczęściej w drugim i trzecim tygodniu od początku choroby, obserwujemy nowe wzniesienie ciepłoty, pogorszenie się ogólnego stanu chorego i powstawanie tych lub innych powikłań. To też **dziecko chore na szkarlatynę czyli płonicę koniecznie musi leżeć w łóżku 3 tygodnie, choćby się czuło zupełnie dobrze,** wczesne bowiem wstawanie z łóżka w razie powstawania zapalenia ucha czy choroby nerek, czy innych cierpień popłoniczych czyni przebieg tych chorób bardziej ciężkim i długotrwałym. Płonica jest więc ciężką chorobą zakaźną, która może w organizmie naszym zostawić ślady na całe życie. To też nie wolno nam lekceważyć tego cierpienia. **Każde dziecko chore na płonicę musi być leczone przez lekarza,** a tam, gdzie są szpitale zakaźne, chory powinien być oddany do szpitala, bo tam tylko może mieć należytą opiekę lekarską i pielęgnację, i nie będzie się przyczyniał do szerzenia choroby. **Płonica bowiem jest chorobą nie tylko zakaźną, ale i bardzo zaraźliwą.**

Zarazek mieści się w jamie ustnej, nosie i gardle u chorego i jest tam od samego początku choroby (okres wylęgania) przez cały zaś czas choroby i zdrowienia, a nieraz i po przebyciu choroby. To też ozdrowieńcy, czyli ci, którzy już przeszli chorobę, również mogą zakażać swoje otoczenie. Są to tak zwani **nosiciele zarazków.** Te przypadki płonicy, które się zdarzają w rodzinie po powrocie dziecka ze szpitala albo zachorowania w klasie po przyjściu do szkoły dziecka, które już płonicę przebyło, należy przypisać zakażeniu przez nosicieli.

Zarazek płonicy jest również we krwi chorego, a więc mamy go i w wysypce na skórze. To też **możemy się zakażać przez łuski naskórka, odpadające podczas łuszczenia się** i dlatego to cały okres łuszczenia chory musi przebyć w domu. Widzimy więc, że choroba przenosi się przede wszystkim przez obcowanie z chorym (licząc od najpierwszych objawów w ciągu 6—8 tygodni od początku choroby).

Następnie możemy przenosić płonicę przez zabawki, ubranie, książki i rzeczy codziennego użytku, którymi posługiwał się chory w czasie płonicy. Przenoszą też płonicę i ludzie zdrowi, pielęgnujący chorych lub też odwiedzający chorych. **To też nie wolno chodzić do domów, w których chorują na płonicę.**

Dr J. Bortkiewicz-Rodziewiczowa.

Odpowiedzi redakcji

M-ta 30. (Bydgoszcz). **Jest** rzeczą zupełnie zrozumiałą, że taki sposób odżywiania się, jaki jest przez Pana opisany, jest całkowicie nieracjonalny i prowadzić może do coraz większych dolegliwości, a szczególniej, do przewlekłego kataru żołądka. Niewłaściwy apetyt na wymienione przez Pana potrawy ma swe źródło prawdopodobnie w jakimś cierpieniu o podłożu nerwowym. Nie zwlekając należy udać się o zbadanie i poradę do lekarza internisty.

S. W. (Bydgoszcz). Książkę interesującą Pana nabyć Pan może w księgarni N. Gieryna (Bydgoszcz, Plac Teatralny), gdzie będzie Pan miał duży ich wybór. Wiele z nich omawialiśmy w dziale „Książki pożyteczne".

Poduszki elektryczne, dostarczane przez sklepy przyborów elektrycznych, są pomocniczymi przyborami leczniczymi wytwarzającymi ciepło potrzebne do suchych ciepłych okładów przy rozmaitych cierpieniach. Czy środek taki odpowiednim jest do zastosowania w Pańskich dolegliwościach może zadecydować tylko lekarz internista po zbadaniu Pana.

Rejmówna Wanda (Pelplin). Nadmierne pocenie się może mieć podłoże nerwowe. Poty nocne mogą nasuwać przypuszczenie, że istnieje choroba płuc. Tylko bezpośrednie zbadanie przez lekarza może ustalić przyczynę w danym przypadku.

Przeciw odzięblenionm proponowałbym zastosowanie maści kamforowej (wmasowywać co wieczór w miejsca odziębione).

Środków leczniczych przeciw łupieżowi i wypadaniu włosów posiadamy mnóstwo, ale wybór właściwego środka jest możliwym tylko po zbadaniu chorego, najlepiej przez specjalistę chorób skóry.

Na razie radziłbym używać do mycia włosów systematycznie mydła płynnego dziegciowego („Pixavon, Saporusci wg. Lassara firmy „Motor".

dr S. S.

Poczucie dobrze spełnionego obowiązku ma każdy kto składa ofiarę na Pomoc Zimową

Dziada Polikarpa Śpiewanie

Mam chętkę wziąć pod ołówek dziadoski mnogie a cięgiem świże polskie troski i starościńskie procesowe zgrzyty, no i wizyty.

Gość ma pirszeństwo.

Niechże Was pozdrowie, z niemieckij armii wybitni mężowie! Obejrzyjcie se nasze Państwo nowe, niesezonowe!

We-wtyj wizycie dycht sie pamięć budzi tych wielgich czasów i nie małych ludzi, chtóre Sienkiewicz z historyji bierze. — To tyż rycerze. Więc poważnego z Taczewa Powałe, z Maszkowic Zyndrama, co zdobył chwałe, zanim sie jego buławą zaczeło grunwaldzkie dzieło; z nimi zaszczytnie poselstwem sie dzieli Zbyszko z Bogdańca. Dyć we trójke mieli w Malborku jeńców dokonać wymiany na rozkaz dany.

A jak do Mistrza ci z wizytą suną, tak u Jagiełły był Lichtenstein Kuno i widział tęgich w zamku na Wawelu rycerzy wielu.

Jak sie te dawne wizyty skończyły, nie mówmy! — La nich spominek nie miły..., kiedy sie twierdzi, że Berlin-Warszawa — to zgodna sprawa, i że poselstwo niemieckie tu bieży, aby oglądać dzisiejszych rycerzy, o chtórych głośno w krajowej gazecie tudzież we świecie:

Jest ci więc Zyndram — a choć z Kościałkowic, nie mnij głośniejszy od tego z Maszkowic. Jest tyż, co sławy w nazwisku ma skrawek, gdyż sie zwie: Sławek.

Ze sławy takoż Sławoj sie wywodzi; ze sławą jeździ i ze sławą chodzi; nie walczy już, lecz gdy mówić zaczyna — jak z karabina. Czasem harmatni huk mu sie wymyka: „Cholera może porwać Poznańczyka!"; czasem o urzędniku zahukanym huknie taranem.

Szakże istotnyj sławy nic to nie zasłanja, że **nie z pukania sława, lecz z gadania.** Bo la rycerza ważne są i miecze i .... to, co rzecze. Nie w polu walki, a w sejmowyj sali gadaniem wielgą kampanie wygrali... Bo wzieni berło ludzie ozonowi jenerałowi. Może wielgiego nakryć zamierzali, aby sie przy nim nie wydali mali, kiedy sie stawia przed niemieckich gości swojskie wielgości?

Nie skryjesz korcem gorejącyj świcy. Im mocnij dmuchać bedą przeciwnicy, tym bujnij płomień ze świcy zajarzy, a ich poparzy. Choć już nie prezes — lecz nie umniejszony: bo miał za sobą i ma miliony, a te go cenią — szak ja dobrze słysze! — jako Zawisze. Ten — ci Zawisza — wzór rycerskiej cnoty; a Żeligoski — tak samo człek złoty. O charakterze jego chodzą mowy, że kryształowy.

Niech go nie ujrzą miemcy miarą żadną, bo pozazdroszczą nam go i ukradną. Oni w tych rzeczach znawcy znakomici; wiedzą, co szczyci.

Cios dla ogrodników w miastach.

Zorganizowane ogrodnictwo protestuje przeciwko opodatkowaniu podatkiem obrotowym gospodarstw ogrodniczych, położonych w mieście.

W art. 3 projektu ustawy o podatku obrotowym, wypracowanym przez Ministerstwo Skarbu, przewidziane jest zwolnienie od podatku w sprzedaży wyrobów własnego lub dzierżawionego gospodarstwa ogrodowego, nie przerobionych drogą produkcji przemysłowej i sprzedawanych bez utrzymania w tym celu stałych miejsc sprzedaży poza obrębem własnych lub dzierżawionych gruntów. Równocześnie jednak sprzedaż wytworów gospodarstwa ogrodowego, prowadzonego na obszarze gminy miejskiej, jako wyłączny lub przeważający rodzaj gospodarstwa rolnego, ma zostać obciążona podatkiem obrotowym.

Projekt ten spotkał się z kategorycznym sprzeciwem ze strony Związku Polskich Zrzeszeń Ogrodniczycyh, który złożył już w Ministerstwie Skarbu odpowiednie memoriały i nie zaprzestaje dalszych interwencyj, celem uchylenia opodatkowania podatkiem obrotowym gospodarstw ogrodniczych, położonych na terenie miast.

Mniej więcej w podobny sposób reguluje sprawę opodatkowania ogrodnictwa projekt ustawy o opłatach rejestracyjnych od przedsiębiorstw i zajęć, wypracowany również przez Ministerstwo Skarbu.

Z Wielkopolski i Pomorza

NASI SPRAWOZDAWCY O ŻYCIU PROWINCJI

Inowrocław.

Biblioteka miejska czynna jest codziennie od godz. 17 do 18, w soboty od 17 do 19.

Biblioteka Tow. Czytelni Ludowych mieszcząca się w Domu Katolickim przy ulicy Plebanka, otwarta jest codziennie za wyjątkiem niedziel i świąt od godziny 17—19-tej.

— Biblioteka Kolejow. Przysp. Wojsk. w świetlicy „Ogniska" przy ul. Magazynowej otwarta w poniedziałki, środy i piątki od godz. 17 do 19-tej.

Karetka sanitarna, tel. 276, czynna dzień i w nocy.

— Nocny dyżur pełni apteka „Pod Krzyżem".

Repertuar kin:
Słońce: „Parameta".
Stylowy: „Bohaterowie morza".
Świt: „Królestwo za pocałunek".

— Z kroniki policyjnej. Bednarski Józef (Magazynowa 16) doniósł do tut. komisariatu o dokonaniu oszustwa na jego szkodę na sumę 350 zł przez stolarza Józefa Cichockiego (Studzienna 3). — O dokonaniu oszustwa na sumę 50 zł przez Andrzeja Buraka (Solankowa 4) zawiadomił Telesfor Urbański (Piłsudskiego 17). — Za kradzież narzędzi zegarmistrzowskich doprowadzono do komisariatu Franciszka Błaszaka (Karola Libelta 2). — Z szafki wystawowej Białogłowskiego Abrahama (Św. Ducha 2) skradziono szale, rękawiczki itp., ogólnej wartości 10 zł. — Z warsztatu rzeźnickiego Marcelego Bryłki (Szeroka nr 9) dokonano kradzieży 2 i pół kg słoniny, wartości 4 zł.

— Wieczornica drużyn harcerskich i gromad zuchowych przy „Rodzinie Wojskowej" odbyła się w świetlicy żołnierskiej miejscowego pułku piechoty przy udziale przedstawicieli władz harcerskich, hufcowego p. prof. Stróżyńskiego i kierownika obwodowego KPH harcmistrza p. Strachanowskiego. Program wieczornicy był b. urozmaicony. Złożyły się nań: słowo wstępne wygłoszone przez jedną z harcerek, życzenia i tradycyjne łamanie się opłatkiem, inscenizacja kolęd oraz pierwszorzędnie odegrana „Jasełka wśród polskich harcerzy" Daszyńskiej, przyrzeczenie harcerskie i zuchowe, podwieczorek oraz zabawa taneczna przy dźwiękach muzyki wojskowej. Dłuższe przemówienie na temat praw harcerskich i znaczenia przysięgi harcerskiej wygłosił p. Stróżyński. Podczas podwieczorku okolicznościowe przemówienie wygłosili: p. płk. Mirgałowski prezes GPH i ks. Żmikowski kapelan harcerstwa.

KRUSZWICA. 23 bm. w lokalu hotelu „Gopło" odbyło się roczne walne zebranie tut. Sokoła. Obrady zagaił prezes p. Gościniak. Wybrano prezydium zebrania w składzie pp. dyr. Zientowski przew., Zieliński i Weisjórkówna ławnicy oraz M. Kruszyński protok. Z kolei p. Tymkowski odczytał protokół z ostatniego zebrania który przyjęto bez zmian. Dalej przystąpiono do sprawozdań. Ze sprawozdań wynikało, że Sokół na wszystkich polach działalności pochlubić się może wynikami oraz że Sokół tut. w tym roku obchodzić będzie 45-lecie istnienia. Przemówienie wygłosił p. dyr. Zientowski, zachęcając druhów do wytrwałej pracy. Zarządowi udzielono absolutorium. Prezesem gniazda nadal został p. T. Gościniak, wiceprezesem p. H. Sielcz-Fedkowicz. Do zarządu wybrano pp. W. Grześkowiaka, Góreckiego, Hernackiego, Zielińskiego, Głowackiego i Małeckiego. Do rady okręgowej weszli pp.: Kruszyński i Głowacki. Komisję rewizyjną tworzą pp.: Słabęcki, dyr. Janicki i Pieczka. Sąd honorowy pp. Świątek, Mróz i Wesołowski. Reszta członków zarządu pozostała nadal. Na wniosek p. Sielcz-Fedkowicza mianowano p. W. Grześkowiaka członkiem honorowym.

STRZELNO. Miejscowe Koło Towarzystwa Czytelni Ludowych pod sprężystym kierownictwem p. naucz. J. Wawrzyniaka, urządziło w dniu 23 bm. imponującą manifestację oświatową. Wystawa książek otwarta w salce przy kościele gromadziła liczne rzesze ciekawych i sprzedano na niej za 200 zł. Po obradach bibliotekarek z całego okręgu rozpoczął się wielki wiec oświatowy, który zgromadził przeszło 400 osób. Po interesujących występach KSMŻ i robotników, członków TCL, głos zabrał p. red. Z. Sałkowski, który wygłosił przemówienie oświatowe. Śpiewem zakończono tę piękną uroczystość oświatową.

MOGILNO. (mk) W tut. okolicy grasowała znowu szajka koniokradów. Dokonali oni włamania do stajni rolnika Zmudzińskiego w Szczepanowie i uprowadzili najlepszego konia.

—Małżonkowie Borowscy w pobliskim Popielewie obchodzili złote gody małżeńskie. W intencji jubilatów mszę św. odprawił ks. Kołaczkowski. Ad multos annos.

PAKOŚĆ. W czwartek 20 bm. odbyło się roczne walne zebranie miejscowego LOPP. W skład nowego zarządu weszli: prezes dr. wet. Czerwiński, zast. prezesa burm. Lipczyński, sekretarz naucz. Stachowiak (5 lat sekr. - 12 lat w zarządzie), zast. sekr. naucz. Kirschke, skarbnik rektor Rajter (15 lat), ławnicy: ks. prob. Klitsze i naucz.. Kwieciński.

— Miejscowa drużyna harcerska urządziła 23 bm. przedstawienie amatorskie, wystawiając sztukę pt. „Gałgan duch" — czyli „Trójka hultajska". Po przedstawieniu odbyła się zabawa taneczna.

GNIEZNO. (fb) Srebrne gody małżeńskie obchodził 24 bm. urzędnik kolejowy p. Wincenty Karmoliński wraz ze swą żoną Marią z Kątnych.

— W dniu 23 bm. odbyło się w sali hotelu Europejskiego walne roczne zebranie koła ułanów „Siedemnastaków". Obrady zagaił wiceprezs p. sędzia Węclewicz, witając delegata dowództwa dywizji, delegację pułku macierzystego i filii, przedstawicieli prasy oraz licznie przybyłych członków. Na przewodniczącego walnego zebrania powołano majora rez. p. Krzyślaka, a do pióra p. Głazowskiego. Po załatwieniu spraw bieżących kolejno wygłosili sprawozdania członkowie zarządu, którym na wniosek komisji rewizyjnej udzielono jednogłośnie absolutorium. Koło liczy obecnie 480 członków. Wybrano nowy zarząd w składzie: prezes p. rtm. szambelan Grabski, I wiceprezes p. płk. Saenger, II wiceprezes p. sędzia Węclewicz, sekretarz p. Sander, skarbnik p. Męclewicz, komendant p. por. Stępniak, ławnicy pp. Cieślewicz Jan i Brzeziński z Trzemeszna. Do komisji rew. weszli pp. Sowiński, Ptschydy i Ruciński.

DAMASŁAWEK. (a) Walne zebranie Kat. Stow. Młodzieży Męskiej zagaił prezes p. Kruzel, a przewodniczył członek honorowy p. Dębowski. Po sprawozdaniach zarządu wybrano nowe władze pp.: Ed. Pogodziński prezes, Wł. Urbaniak sekretarz, Wiedemajer skarbnik. Komisja rewizyjna pp. Wiśniewski, St. Orlicki i Krysztofiak. Przybylski naczelnik, Wawrzyniak gospodarz.

— W Juńcewie koło Damasławka odbyło się walne zebranie KSMM pod przewodnictwem asystenta ks. prob. Bielskiego. Nowy zarząd przedstawia się następująco: pp. Jerzy Winiecki prezes, Kubisz wiceprezes, Chełminiak sekr., Strzałkowski skarbnik, Skoczyński naczelnik.

PAWŁOWO ŻOŃSKIE, pow. Wągrowiec. 14 bm. odbyły się wybory sołtysa i podsołtysa. Sołtysem wybrany został jednogłośnie p. Wincenty Cholewiński, podsołtysem p. Kazimierz Wzięch z Oporzyna.

WĄGROWIEC. (a) W środę 19 bm. odbyło się walne zebranie Katolickiego Stow. Kobiet. Zebranie zagaiła p. Napiecykowa. Po udzieleniu absolutorium wybrano nowy zarząd pp.: drowa Kulińska prezeska, H. Martyńska sekretarka, Napiecykowa skarbniczka, Podlewska bibliotekarka. Sąd honorowy pp. Stachowiakowa, Reksińska i Kulpińska. Sztandarowe pp.: Stachowiakowa i Spruttowa.

Roczne zebranie korporacji kominiarskiej woj. pomorskiego.

Grudziądz. 22 bm. w lokalu „Tivoli" odbyło się roczne walne zebranie Korp. Komin. wojew. pomorskiego Walne obrady zagaił starszy korporacji p. **Górny z Łasina,** który w bież. roku obchodzi 25-lecie mistrzostwa, 25-lecie zawodu i 25-lecie strażactwa, po czym powołał na przewodn. obrad p. Meinolda z Chełmna, a na ławników pp. Kubenza z Podgórza i Nickiewicza z Unisławia. Po uczczeniu pamięci zmarłych członków, przyjęto kilka nowych członków oraz 2 panie, wdowy po zmarłych mistrzach z Sępólna i Tucholi. Sprawozdania z działalności zarządu zdali pp.: Górny, sekr. Vetter i skarb. Bobkowski. W sprawach zawodowych st. korporacji interweniował w urzędzie woj., w sejmie, brał udział w zjazdach odbytych w Warszawie i Poznaniu, przeprowadzał z sekretarzem szereg ważnych konferencyj i doprowadził do poprawnych stosunków z miejsc. Stow. Właśc. Nieruch. Na wniosek komisji rew. udzielono zarządowi absolutorium. Przystąpiono do wyborów mężów zaufania na poszczególne powiaty i uchwalono budżet na rok bież. kwotą 3.720 zł, po czym dokonano uzupełniających wyborów zarządu. **Po raz 11-ty przez aklamację wybrano dotychczasowego st. korporacji p. St. Górnego z Łasina,** a dalej dotychczasowych członków pp. Vettera z Grudziądza i Śmiłowskiego z Wąbrzeźna oraz nowego członka p. Meinolda z Chełmna. W skład kom. rew. weszli pp. Kubacki z Brodnicy, Kalesa z Kowalewa i Homa z Gdyni. Pod koniec zebrania złożono p. **Górnemu serdeczne życzenia z okazji jubileuszu.** Jubilat w serdecznych słowach podziękował za zgotowaną owację, obiecując i nadal pracować dla dobra korporacji.

NOWE. (t) Srebrne gody małżeńskie obchodził w tych dniach mistrz stolarski p. Brucki z żoną.

— Walnemu zebraniu Kółka Rolniczego przewodniczył p. płk. Donimirski. Po sprawozdaniach z pracy w minionym okresie, został wybrany nowy zarząd. Prezesem jest p. J. Dering, sekr. p. Lorkowski, skarb. p. A. Kalamarski.

— Wizytacji pozaszkolnej drużyny harcerskiej im. Romualda Traugutta w Nowem, dokonał komendant hufca ks. Szybowski ze Świecia.

DRZYCIM. (t) Kwestię bezrobocia w praktyczny sposób rozwiązali miejscowi rolniczy zrzeszeni w Kółku Rolniczym. Na zebraniu kółka została powzięta uchwała, by każdy rolnik w okresie zimy dał zatrudnienie jednemu czy więcej z miejsc. bezrobotnych, dając wyżywienie i odpowiednią płacę. W ten sposób więc na terenie lokalnym została praktycznie rozwiązana kwestia bezrobocia.

PRUSZCZ. (w) W lokalu p. Pęka w Pruszczu odbyło się roczne walne zebranie Tow. gimn. Sokół, które zagaił prezes p. Świtlik, witając licznie zebranych członków i sympatyków. Po odczytaniu protokółu z poprzedniego walnego zebrania, wybrano prezydium zebrania. Na przewodn. wybrano p. Fr. Toszkę. Z kolei wysłuchano sprawozdań z całorocznej pracy gniazda. Po udzieleniu ustępującemu zarządowi absolutorium, przystąpiono do wyboru nowego, w skład którego wchodzą pp.: prezes Bernard Świtlik, wiceprezes Fr. Toszek, sekr. Klem. Niklas, zast. sekr. Stan. Pęk, nacz. Miecz. Grochocki, zast. nacz. Miecz. Woźnica, gospodarz M. Bardach, naczelniczka oddz. żeńskiego Genowefa Grządczanka, zast. nacz. Klara Szedlerówna, gosp. Stefania Sabiniarzówna, zast. gosp. Erika Świtlikówna. Następnie prezes Świtlik w dłuższym przemówieniu zaapelował do członkiń i członków do zgodnej, harmonijnej pracy dla dobra „Sokoła". Naczelnik Grochocki zaś zakomunikował zebranym, że Tow. gimn. Sokół w Pruszczu zostało już zarejestrowane w komendzie P. W. i W. F. i wezwał członków do regularnego uczęszczania na ćwiczenia. W wolnych głosach, w których zabierali głos liczni członkowie, uskarżano się na brak zrozumienia idei sokolej wśród tutejszego społeczeństwa i postanowiono nawiązać kontakt z starszyzną. Po omówieniu szeregu spraw organizacyjnych zakończono zebranie hasłem sokolim „Czołem" i odśpiewaniem hymnu sokolego

ŚWIECIE n. W. (t) W miejscowym sądzie grodzkim zaszły w ostatnich dniach następujące zmiany: na miejsce przeniesionego na Śląsk p. sędziego Gdowskiego przybył do tut. sądu p. asesor sąd. Czerwiński Florian z Chodzieży. Nominację na aplikanta sądowego otrzymał p. Franciszek Kaczmarek. Awans w formie przeszeregowania do wyższej grupy uposażeniowej uzyskał urzędnik sądowy p. Brunon Hoffmann.

— Powiatowy obywatelski komitet pomocy zimowej odbył 13 bm. swe posiedzenie sprawozdawcze z dotychczasowej czynności. Obradom przewodniczył prezes p. rejent Brzeski; sprawozdanie zdawali pp. Pisarzewski, Ruciński i następnie mężowie zaufana z terenu, mianowicie pp. Szulc ze Stążek, Titenbrun z Przysierska, Grodzicki z Kawęcina, Ratkowski z Drzycimia, Kubica i Janiak z Osia, Rachmistruk z Lipna, Sapleta z Piskarek, Pudelko ze Świecia. Liczba zarejestrowanych bezrobotnych w powiecie świeckim wynosi obecnie 4000.

WEJHEROWO. (a) Kino Casino wyświetla „Burgteater".

— Przed izbą karną sądu grodzkiego stanął ostatnio Edmund Włodanowicz, dzierżawca domeny Ustarbowo (pow. Morsk)i oskarżony o to, że obmówił tut. komisarza ziemskiego inż. Raczyńskiego, jakoby pobierał łapówki. Ponieważ oskarżony nie potrafił swego obwinienia udowodnić, skazał go sąd na 2 tygodnie aresztu z zawieszeniem, na 50 zł grzywny i 10 zł opłat sądowych.

— Walne zebranie Tow. Czytelni Ludowych odbyło się w sali Rady Miejskiej. Zebraniu przewodniczył ks. prał. Roszczynialski. Do pióra powołano p Leona Bianga. Sprawozdanie kasowe zdał skarb. p. Śmieszek. Bibliotekarka prof. Daniłłowiczowa zreferowała gospodarkę biblioteki. W ciągu ostatniego roku korzystało z biblioteki 11.268 osób. Biblioteka obejmuje 4.200 tomów. Wobec tego, iż dotychczasowy sekretarz red. Buksakowski opuszcza Wejherowo, wybrano sekretarzem dr. Raczyńską, zaś do komisji rewizyjnej p. Nowakowską. Również utworzono komitet T. C. L., do którego weszli: pp. wicestarosta Racięcki, ppłk. Kopański, insp. Wandycz, insp. Kopeć, prof. Luterek, prof. Antoniak, Kaz. Nierzwicka, Klara Nierzwicka, Tomaszewska, Wysocki, Olech, Maciejewski, Helleński, inż. Smaczniak, Gunińska, mec. Paszkowski, Wadowski i Franc. Okrój ze Śmiechowa. W sezonie czynne były oddziały biblioteki na wybrzeżu w Jastarni, Kuźnicy i Karwi.

TCZEW. (as) Starogardzki sąd okręg. na sesji wyjazdowej w Tczewie zasądził: Leona Czappa z Tczewa za czynny opór władzy na 2 mies. aresztu oraz za słowną zniewagę post. P. P. Krankowskiego na 2 mies. aresztu. — Kowal Jan Glich z pow. tczewskiego za systematyczną kradzież pomp, pługa i in. części maszyn rolniczych na szkodę dzierżawcy domeny państw. w Radostowie (pow. Tczew) Skarzyńskiego skazany został na półtora roku więzienia z zawieszeniem wykonania kary na 3 lata.

— Żyd kupiec Borys Lipszyc, zam. w Wilnie, za usiłowane przemycenie z Polski do Gdańska weksli na 1.000 zł, skazany został przez starogardzki sąd okręg. na sesji wyjazdowej w Tczewie na 1 miesiąc aresztu i 250 zł grzywny.

— W dzisiejszą środę 26 bm. egzekutor zarządu miejskiego w Tczewie Franciszek Ciacharowski z małżonką swą Marianną z domu Cesarzową, zamieszkali przy ulicy Wąskiej, obchodzą jubileusz 25-lecia przykładnego pożycia małżeńskiego. Ad multos annos!

Grudziądz.

Przedstawicielstwo „Dziennika Bydgoskiego" w Grudziądzu (ul. Toruńska 22, tel. 1294) przyjmuje przedpłatę za „Dziennik Bydgoski" na styczeń oraz ogłoszenia po cenach najniższych. Każdy abonent „Dziennika Bydgoskiego" otrzyma piękny kalendarz książkowy na rok 1938 bezpłatnie. Biuro czynne od godz. 8 do 18.

Pogotowie pożarnicze tel. 11-11.

Nocny dyżur pełnią: Apteka pod Koroną, Wybickiego 39, tel. 1437. Apteka pod Gwiazdą, Chełmińska 26, tel. 1259.

T. C. L. biblioteka i czytelnia (ul. Legionów 28) otwarta od godz. 11—12 i 17—19 (w soboty tylko do godz. 18).

Repertuar kin:
Apollo: „Ku wolności".
Gryf: „Tajemnica starego zamku".
Orzeł: „Królowa dżungli".

— Zjazd absolwentów Państw. Średniej Szkoły Hodowlano-Rolniczej odbędzie się 1 lutego w szkole, ul. Wenckiego. Zjazd poprzedzony zostanie uroczystym nabożeństwem. Zjazd prosi wszystkich b. uczniów szkoły rolniczej w Dębowej Łące i Grudziądza o jak najliczniejszy udział. Otwarcie zjazdu nastąpi o godz. 11.

— W ostatnim czasie powstała nowa parafia w Bursztynowie (pow. Grudziądz), która dotąd należała do parafii w Rywałdzie. Duszpasterzem mianowany został ks. Tęgowski. Budowa nowego kościoła już rozpoczęta. Na razie odbywać się będą nabożeństwa w gmachu poczty miejscowej.

— Miejski komitet W. F. i P. W. w Grudziądzu urządza w „Domu Żołnierza" bokserskie mistrzostwa miasta. Program: 26 bm. godz. 20: przedboje, 27 bm. godz. 20: finały ewtl. półfinały. W zawodach biorą udział najlepsi pięściarze Grudziądza z W. K. S., Sokoła, Z. S. Wstęp 60 gr, 80 gr i 1,20 zł.

— Tragiczny wypadek wydarzył się w fabryce Herzfeld i Victorius. W czasie pracy rob. 41-letni Nowińskiemu (Rybacka 46) spadła na nogę ołowiana matryca. Po przewiezieniu Nowińskiego do szpitala, lekarz stwierdził skomplikowane złamanie podudzia poniżej kolana.

Z walnego zebrania Zw. Weteranów Powst. Narodowych.

Grudziądz. W lokalu p. Bigota odbyło się walne zebranie koła Zw. Wet. Powst. Nar. Obrady zagaił prezes Czapczyk. Sprawozdania złożyli pp. prezes Czapczyk, sekr. Starkowski i skarb. Maćkowiak. W dyskusji nad sprawozdaniami wyrażono uznanie zarządowi. Na wniosek komisji rewizyjnej udzielono zarządowi absolutorium. Z komunikatu zarządu głównego zebrani dowiedzieli się, że **dotychczasowy Związek Wet. Powst. Nar. R. P. został przekształcony na Związek Powstańców Wlkp.,** Stow. zarej., do którego należeć będą mogli ci wszyscy, którzy brali udział w powstaniu Wlkp. **Natomiast niepodległościowcy, którzy z powstaniem wielkopolskim nie mają nic wspólnego, tworzyć mają związek odrębny, którego zorganizowaniem zajmie się b. prezes okręg. p. T. Odrowski z Chełmna.** Ostateczne uchwały w tej sprawie zapadną niewątpliwie 6 lutego br. w Toruniu. Do zarządu wybrano jednogłośnie b. zarząd z p. Czapczykiem na czele. Ponieważ p. Czapczyk z powodu nadwątlonego zdrowia odmówił przyjęcie prezesury, wybrano prezesem przez aklamację p. St. Szymczaka, a członkami zarządu pp. Czapczyka, Domachowskiego, Starkowskiego, Maćkowskiego, Hamelskiego, Piechowiaka i Grabowskiego. Wybrano również zastępców oraz członków komisji rewizyjnej. Delegatami na walny zjazd do Torunia wybrano pp. Szymczaka i Chmielewskiego.

Dowód osobisty nr 465096

miał posądzony o zamordowanie szofera pod Młocinami.

Jak donosi oficjalny komunikat Polskiej Agencji Telegraficznej „podejrzenie o dokonanie morderstwa pod Młocinami padło na niejakiego **Skwierawskiego z Rumii** w powiecie Morskim.

Bezzwłocznie udała się przedstawicielka redakcji „Dziennika Bydgoskiego" do Rumii, by zebrać bliższe szczegóły o domniemanym zbrodniarzu. Okazuje się, że przebywał on w Rumii tylko **czasowo,** natomiast pochodzi z miejscowości **Owśnice** powiatu Kościerskiego, gdzie się urodził 23 kwietnia 1914 jako syn Leona i Joanny Skierawskich z domu Lass.

Jest to więc człowiek bardzo jeszcze młody. Widzieliśmy jego fotografię: twarz owalna, włosy ciemne, oczy niebieskie dość zasępione czy zamglone o nieuchwytnym wyrazie. Całość trochę à la Clark Gable.

Władysław Skwierawski, który się legitymował dowodem osobistym nr 465096 wydanym w Rumii **10 grudnia 1937** na podstawie prawdopodobnie dowodu obywatelstwa **nr A P 25,** który uzyskał jeszcze **21-go marca 1933** przez starostwo **w Kościerzynie.**

Z Rumii wymeldował się w dniu **7 stycznia 1938 do Warszawy na ulicę Niepodległości 159.** Rzecz ciekawa, że fotografia, którą oglądaliśmy wykonana była **w Gdańsku w jakimś „Fotokresin" przy Zeugnisspassage.** Niewiadomo **po co Skwierawski jeździł fotografować się aż do Gdańska,** skoro nie brak na każdym rogu ulicy przynajmniej trzech fotografów nieraz dość natrętnie ofiarujących swoje usługi.

Domniemany morderca szofera z Młocin mieszkał w Rumii w ładnym, schludnym domku przy ul. **Antoniego Abrahama 16 u p. Władysława Grabowskiego.** Udaliśmy się do tego domku.

W kuchence gotuje obiad gospodyni p. Ratajczakowa, koło której bawi się kilkoro dzieci. Opowiada nam ona, że pamięta dobrze Skwierawskiego. Ci Grabowscy, u których on mieszkał wyprowadzili się już do Gdyni. Był on u nich **na stancji.**

W ogóle był to człowiek „grzeczny, spokojny", chodził zawsze **na lotnisko** (zapewne był tam na jakimś kursie). Przed tym był **w Toruniu,** gdzie ukradł płaszcz pewnemu oficerowi-lotnikowi. Potem przedstawiał się to jako **radiotelegrafista,** to jako urzędnik PKP (nawet w mundurze **kolejarza** go widziano), następnie zarekwirował **motocykl** a teraz po morderstwie szofera taksówki podejrzany jest o dokonanie tego morderstwa i zabranie tejże taksówki na podróż... czy nie do Gdańska, gdzie zresztą ukradł także komuś motocykl i siedział tam nawet podobno w kryminale.

P. Grabowscy, którzy obecnie mieszkają w Gdyni informują nas, że Skwierawski, którego ojciec jest **kolejarzem i mieszka stale w Bydgoszczy,** był u nich w Rumii przez kilka miesięcy w lecie 1936. Uczęszczał wtedy na lotnisko w charakterze **radiotelegrafisty i uczył się latać.** Interesował się ogromnie **sportem,** specjalnie zaś **szybownictwem.** Zajmowały go bardzo zagadnienia motoryzacyjne. Mawiał, że „dobrze płacą", więc **„jeszcze będę człowiekiem".**

Był on niezmiernie **delikatny,** spokojny, uczynny, pani Grabowskiej pomagał nosić wodę, co świadczy o jego dobrym sercu, **nie pił, nie palił, nie hulał,** „marzył, żeby raz kiedyś dobrze mieć".

Po kradzieży motocykla siedział w więzieniu w Wejherowie, niewiadomo kiedy je opuścił i wrócił do Rumii, w każdym razie **na Boże Narodzenie przyjechał do rodziców do Bydgoszczy.**

Przed dwoma tygodniami napisał do państwa Grabowskich, że **„już ma pieniądze"** i chce zapłacić swoje u nich rachunki. Był im zaś winien **210 złotych.** W dniu 17 stycznia br. przysłał telegram w związku ze ślubem ich córki.

Należy zwrócić uwagę na fakt, że **siostra Skwierawskiego jest nienormalna** i od 18 roku życia przebywała **w Kocborowie.** Obecnie po kilku latach rodzice musieli ją odebrać, bo nie mają środków na dalszą opłatę.

Skwierawski w czasie pobytu w domu Grabowskich uległ również dziwnemu atakowi serca, wskutek czego był **sztywny.** Być może, że i on nie jest zupełnie zdrów. Jak się dowiadujemy ponadto, Skwierawski uczęszczał do seminarium w Kościerzynie, gdzie „uczył się na nauczyciela", matury jednak nie zdał.

Oto wszystko, co w związku z strasznym morderstwem pod Młocinami zdołaliśmy się dowiedzieć w Gdyni oraz w Rumii.

Rozstrzelanie gubernatora prowincji chińskiej.

Gubernator prowincji Szantung generał Hanfuczue został z wyroku sądu wojennego rozstrzelany w m. Hankau jako oskarżony o oddanie Japończykom rządzonej przez siebie prowincji.

Czy powstanie nowa komisja wojskowa z gen. Żeligowskim jako prezesem?

Warszawa, 26. 1. (tel. wł). Na najbliższym posiedzeniu plenum sejmu musi być zgodnie z regulaminem dokonany wybór uzupełniający członków do komisji wojskowej na miejsce osób, które z komisji wystąpiły.

W sferach poselskich istnieje dążenie do postawienia **wniosku o wybór nowej komisji w pełnym składzie.** Inicjatorzy tego projektu szukają wyjścia z sytuacji w stosunku do gen. Żeligowskiego i są przekonani, że **przy wyborze całej komisji ponowna kandydatura gen. Żeligowskiego na prezesa uzyska większość.**

Kongres Stronnictwa Ludowego

potwierdzi dotychczasową linię polityczną

Warszawa, 26. 1. **Po raz pierwszy na temat mającego się odbyć kongresu Stronnictwa Ludowego pojawiła się znamienna notatka w naczelnym organie Stronnictwa Ludowego „Zielonym Sztandarze", w której podkreśla się, że wszystkich plotukujących spotka niebawem rozczarowanie, gdy w dniach 27 i 28 lutego delegaci chłopscy, zebrani na kongresie w Krakowie, zamanifestują jeszcze raz nierozerwalną jednolitość stronnictwa i potwierdzą dotychczasową jego linię polityczną.**

Trzech lat potrzeba dla uzdrowienia finansów samorządowych.

Warszawa, 26. 12. (Tel. wł.). Premier Sławoj-Składkowski wystosował okólnik do wszystkich samorządów, zawierający **zapowiedź zasadniczej reformy gospodarki samorządowej w ciągu najbliższego trzechlecia.** W związku z układaniem nowych budżetów na rok 1938/39 poczynione będą zawczasu przygotowania do realizacji tej reformy. Przewidywanym jest wydanie nowej ustawy, upoważniającej samorządy do nakładania opłat drogowych, któreby w pierwszym rzędzie obciążyły nowowzniesione budowle. Państwo przejmie na siebie wypłacanie dodatków mieszkaniowych dla nauczycieli. W roku 1938/39 nastąpi to już w stosunku do gmin wiejskich, zaś w ciągu lat 1939—1941 w stosunku do miast. **Skarbowe dotacje na rzecz samorządów przeznaczone będą w ciągu trzech lat trwania reformy w wysokości 10.000.000 złotych rocznie.** Równocześnie zwrócono uwagę na racjonalne wykorzystywanie wpływów podatkowych. Na inne cele niż były one preliminowane, nie wolno będzie wydatkować kwot uzyskanych z opłat drogowych. Samorządy przeznaczyć mają specjalne **subwencje na popieranie turystyki.** (r)

Frank spadł

do wysokości 153,25 franków za funt szterling.

Paryż, 26. 1. (PAT) Koła finansowe Paryża są pod wrażeniem nowego spadku franka francuskiego, który osiągnął wczoraj po zamknięciu **153,25 franków za funta szterlinga i 30,75 za dolara.** Należy przypomnieć, iż w poniedziałek transakcje giełdowe rozpoczęły się według kursu 149,60 za funta szterlinga. Nowy spadek franka został przyjęty z pewnym zdziwieniem przez koła finansowe i polityczne Paryża, które oczekiwały, że w związku z powstaniem nowego gabinetu premiera Chautemps, należy się spodziewać względnej stabilizacji monetarnej.

Tendencja zniżkowa waluty francuskiej tłumaczona jest w kołach giełdowych nową taktyką francuskiego ministerstwa finansów i funduszu wyrównawczego. Według tych informacyj ministerstwo finansów zdecydować się miało istotnie **nadać frankowi charakter waluty „niestałej",** tj. waluty, której kurs uzależniony jest od stałych fluktuacyj giełdowych. Francuski fundusz wyrównawczy porzucił więc taktykę obrony kursu franka francuskiego, który był utrzymywany na poziomie 148 do 149 fr. za funta szterlinga. W wyniku zahamowania interwencji funduszu wyrównawczego kursy dewiz zagranicznych na giełdzie paryskiej poczęły nagle od poniedziałku rana zwyżkować. (Giełda uważa słusznie, że Chautemps nic nie ureguluje w podstawowych niedomaganiach — red.).

Chautemps opracował „Kodeks pracy".

Paryż, 26. 1. (PAT). Premier Chautemps złożył w dniu wczorajszym w prezydium izby deputowanych **6 projektów ustaw, składających się na t. zw. kodeks pracy.** W związku z przedłożeniem tych projektów parlamentowi premier Chautemps wygłosić ma w czwartek obszerne przemówienie przez radio.

Oblężenie fermy wieśniaczej

Paryż, 26. 1. (PAT.) Władze bezpieczeństwa przystąpiły do regularnego oblężenia fermy wieśniaczej w pobliżu Lemans, gdzie cała rodzina złożona z matki oraz 2 synów zabarykadowała się **po zabójstwie ślusarza,** który na wezwanie komornika, mającego dokonać zajęcia, przystąpił do wyważania zamków. W godzinach południowych żandarmeria użyła nabojów dynamitowych i gazów łzawiących. Oblężeni jednak **nie zdradzali najmniejszych zamiarów poddania się,** a nawet po kilkugodzinnej akcji policyjnej zanotowano z kolei drugą ofiarę, mianowicie **podoficera żandarmerii, zabitego również z dubeltówki.**

Skromny pogrzeb zasłużonego obywatela

Ś. p. min. Czechowicz spoczął w grobie.

Warszawa, 26. 1. (Tel. wł.). Oddanym synem Ojczyzny, wzorowym obywatelem i skromnym człowiekiem był Zmarły **śp. Gabriel Czechowicz, były minister skarbu rządów pomajowych.** To też skromnym nad wyraz był jego pogrzeb, który się odbył w dniu wczorajszym w Warszawie. Znamy w jakich warunkach danem Mu było pracować w ministerstwie skarbu i w jakich okolicznościach odszedł śp. Zmarły. Mało kto z obecnych dygnitarzy pamiętał o Zmarłym i tylko rodzina najbliższych przyjaciół oraz rodzina stanęły przy trumnie śp. Czechowicza. Spośród sfer oficjalnych pierwszy przybył prezes PKO p. Gruber oraz były minister pracy, współpracujący swego czasu w rządzie ze Zmarłym p. Jurkiewicz. Urzędujący minister skarbu przesłał przepiękny wieniec z żywych kwiatów w kolorach narodowych z napisem: śp. Gabrielowi Czechowiczowi — Minister Skarbu. Przed rozpoczęciem nabożeństwa żałobnego **przybył p. wicepremier osobiście i odprowadził śp. Zmarłego aż do samego grobu.**

Msza św. żałobna odprawiona została w kościele Karola Boromeusza na Powązkach. Na katafalku ustawiono trumnę w powodzi licznych wieńców.

Po odśpiewaniu egzekwii trumnę odprowadzono do grobu rodzinnego. Nad grobem przemawiał **prezes Zw. urzędników skarbowych,** żegnając dawnego swego przełożonego. Przy śpiewie duchowieństwa spuszczono trumnę do grobu.

Uroczystości żałobne zakończyły się. Przy grobie pozostała jeszcze najbliższa rodzina, bracia oraz wdowa p. Czechowiczowa, opłakując razem z licznymi i szczerymi przyjaciołmi Zmarłego zbyt wczesne odejście z tego świata śp. Gabriela Czechowicza. W pogrzebie wziął udział **przedstawiciel „Dziennika Bydgoskiego" i jego Naczelnego Redaktora p. Jana Teski,** którego Zmarły był serdecznym od lat przyjacielem, — red. Henryk Ryszewski.

Pamięć o tym kryształowym człowieku niech trwa jak najdłużej.

Dodać należy, że w pogrzebie wzięli udział reprezentanci Stronnictwa Pracy pp. prezes Popiel, płk. Modelski, mjr. Malinowski oraz red. Kwieciński. (R.)

—::—

CIEKAWY WSKAŹNIK INTENSYWNOŚCI RUCHU INWESTYCYJNEGO W POLSCE.

Już rok ubiegły stał pod znakiem ożywionej działalności inwestycyjnej w Polsce. Indeks produkcji dóbr wytwórczych za styczeń 1937 r. wynosił 80,4, zaś za październik 1937 — 93,6, co oznacza, że pod tym kątem sytuacja uległa poprawie o 16%. Inny wskaźnik ruchu inwestycyjnego zanotowały ostatnio Międzynarodowe Targi Poznańskie. Oto stwierdziły one, że krajowe fabryki obrabiarek okazują o wiele mniejsze zainteresowanie tegorocznymi targami, niż poprzednimi, przy czym stanowisko swe tłumaczą nadmiarem posiadanych zamówień na narzędzia pracy przemysłowej. Doskonała koniunktura w naszym przemyśle dóbr wytwórczych znana jest również za granicą, wskutek czego liczne fabryki zagraniczne — chcąc zjednać sobie klientelę polską — zawczasu zgłaszają swój udział w Targach Poznańskich (w jednym tylko dniu nadeszły do Poznania cztery zgłoszenia niemieckich fabryk obrabiarek). Dowiedziawszy się o pojawieniu się konkurencji zagranicznej na Targach Poznańskich, wytwórnie krajowych obrabiarek — rzecz jasna — również zgłosiły swój akces, pragnąc zapobiec „osamotnieniu" eksponatów zagranicznych.

Zgon publicysty katolickiego młodego pokolenia.

Poznań. (KAP) W Poznaniu zmarł w dn. 19 bm. młody, wybitny publicysta katolicki **śp. Kazimierz Sołtysik.** Umieszczał on swoje artykuły w „Kulturze", „Tęczy", „Prosto z Mostu", „Polityce" i pismach Akcji Katolickiej. Na terenie akademickim dał się poznać jako długoletni i zasłużony członek „Odrodzenia". Ze śmiercią śp. Sołtysika ubywa katolickiej publicystyce w Polsce cenne pióro młodego pokolenia, piękny i czysty typ człowieka. Pogrzeb odbył się w dniu 22 bm. Grono poznańskich przyjaciół zmarłego projektuje książkowe wydanie artykułów śp. K. Sołtysika.

telegramy

Śp. starosta Niedziałkowski. Zmarł starosta jarociński, śp. Jerzy Niedziałkowski, brat redaktora „Robotnika" warszawskiego.

Odwet. Starosta grodzki w Wilnie zawiesił litewskie stowarzyszenie rolnicze i litewski klub sportowy w Wilnie. Zawieszenie litewskiego towarzystwa rolniczego jest wynikiem stwierdzenia, że prowadziło ono w terenie szkodliwą działalność mającą na celu wytworzenie sztucznych przeciwieństw pomiędzy ludnością litewską a resztą społeczeństwa.

Przymusowe lądowanie samolotu L. O. P. P. Osiadł na polach majątku Bogumiłów, w pow. sieradzkim, samolot L. O. P. P. Pilot, lecąc do Poznania, stracił kierunek i zmuszony był lądować. Na szczęście samolot nie został podczas lądowania uszkodzony. Po pewnym czasie wystartował do dalszego lotu.

— **Przemytnictwo sprytnie zaaranżowane.** Do Pragi nadeszły trzy wagony eksponatów z wystawy paryskiej. W czasie rewizji celnej znaleziono nakryte jedwabie, perfumy, koniaki, wina itp. wartości ponad 100.000 franków, które nieznany dotychczas sprawca chciał przemycić bez cła. Przesyłka adresowana była do ministerstwa handlu.

Czang-Kai-Szek jest dobrej myśli.

Berlin, 26. 1. (PAT.) „Deutsche Allgemeine Ztg." w depeszy z Hankou podaje wywiad swego korespondenta z marszałkiem Czang-Kai-Szekiem. W toku wywodów na temat sytuacji na froncie marszałek zaznaczył, że **przewidziane walki o Kanton będą miały według opinii rzeczoznawców, podobnie zaciekły i długotrwały charakter jak boje o Szanghaj.** Marsz Czang-Kai-Szek oświadczył dalej, że Chiny przygotowują, a częściowo już prowadzą wojnę podjazdową, do której przywiązują duże nadzieje. Decydującą kontrofensywę marszałek uważa w chwili obecnej za niemożliwą. Stwierdza on, że straty Chińczyków wynoszą już przeszło **300.000 zabitych i rannych.** Uzupełnienia i reorganizacja wojsk będą mogły nastąpić **w ciągu dwóch miesięcy.**

Reasumując wywody marszałka o sytuacji wojennej, korespondent „Deutsche Allgemeine Ztg." dochodzi do wniosku, iż z pewnością można powiedzieć, że **Chińczykom udało się wciągnąć Japończyków w głąb kraju.** Zachodzi jedynie pytanie, **czy uda się im również planowo wyczerpać wroga.**

Czeski samolot wojskowy rozbił się koło Niemieckiego Brodu.

Czterech zabitych.

Niedaleko Przybysławia w najbliższej okolicy Niemieckiego Brodu wydarzyła się w poniedziałek o godz. 2 po południu wstrząsająca katastrofa samolotu wojskowego.

Trójmotorowy samolot dokonujący lotu ćwiczebnego w czasie gęstej mgły z przyczy na razie niewyjaśnionych uległ katastrofie w czasie przymusowego lądowania. Z powodu wstrząsu eksplodował zbiornik benzyny, a w chwilę potem cały samolot stanął w płomieniach. O sile eksplozji świadczy wymownie fakt, że części samolotu znaleziono w odległości pół km od miejsca upadku. Załoga samolotu poniosła śmierć na miejscu. W skład obsady wchodzili pułkownik, dwóch poruczników, podoficer i mechanik.

Setna sesja rady Ligi Narodów.

Genewa, 26. 1. (PAT.) W dniu jutrzejszym o 11 rozpocznie się pierwsze posiedzenie 100 sesji rady Ligi Narodów pod przewodnictwem Mustafy Adle, podsekretarza stanu irańskiego ministerstwa spraw zagranicznych. Pierwsze posiedzenie będzie według przyjętego dotychczas zwyczaju tajne. W sesji weźmie udział 7 ministrów spraw zagranicznych: Eden, Delbos, Beck, Spaak, Micescu, Munters i Litwinow. Ósmy minister spraw zagr. (Rustu Aras) przybędzie do Genewy w chwili rozpoczęcia obrad nad Sandżakiem Aleksandretty.

Komunista-morderca zawiśnie na szubienicy.

Zamość, 26. 1. (PAT.) W sądzie okręgowym w Zamościu odbyła się **dwudniowa rozprawa przeciwko komunistom, którzy oprócz działalności wywrotowej, prowadzonej na terenie powiatu tomaszewskiego oskarżeni byli o zabójstwo śp. Bojarskiego.** Sąd skazał sprawcę zabójstwa Michała Piwowara na **karę śmierci przez powieszenie,** a za współudział w morderstwie jednego oskarżonego na 15 lat, jednego na 10 lat i jednego na 8 lat więzienia., pozbawiając wszystkich praw obywatelskich dożywotnie. Poza tym w tej samej sprawie skazano jednego z oskarżonych na 6 lat, pięciu na 3 lata, a 3 skazanym na 2 lata więzienia wyrok zawieszono.

Zwycięstwa powstańców.

Salamanka, 26. 1. (PAT) Komunikują półurzędowo, że walki pod Teruel prowadzone są z coraz większą gwałtownością. Opór wojsk rządowych łamany jest powoli przez wojska powstańcze, zyskujące stale na terenie. Przeciwnatarcia armii rządowej, odpierane są stale, a w ciągu 40 dni **powstańcy wzięli do niewoli 5.000 milicjantów,** wśród nich bardzo wielu oficerów. W czasie walk powietrznych **strącono 250 samolotów rządowych.** Ogólne straty nieprzyjaciela oceniane są **na 30.000 ludzi.** Siła floty powstańczej i lotnictwa wzrosła ostatnio b. znacznie, w pierwszym rzędzie dzięki temu, że długość linii frontu została **skrócona do 2500 km,** a wybrzeża pozostające pod władzą rządu walenckiego **skurczyły się do 1200 km.**

Znów tajemniczy atak.

Malta, 26. 1. (PAT) Agencja Reutera donosi: Brytyjski konsul w Walencji zawiadomił, że w zachodniej części morza Śródziemnego został wczoraj **bez ostrzeżenia zaatakowany statek „Lake Genea" przez nieznanego pochodzenia łódź podwodną.** Łódź podwodna wyrzuciła w kierunku „Lake Genea" torpedę, która jednak przeszła pod kilem statku. Łódź podwodna wynurzyła się następnie na chwilę, po czym ponownie zniknęła w falach morza.

Warta wylała.

Dalsze szczegóły o powodzi w Śremie i okolicy.

Ze Śremu donoszą, że zator, który utworzył się pod Świątnikami na przestrzeni 5 km, został naporem wody rozerwany i lody już spłynęły. Poziom Warty, mierzony na przyczółku mostowym w Śremie, podniósł się.

Powódź, spowodowana dużymi opadami atmosferycznymi w lewobrzeżnym dorzeczu Warty, osiągnie przypuszczalnie swój punkt kulminacyjny w ciągu bieżącego tygodnia.

Z powodu braku grobli znajduje się obecnie w pow. śremskim **około 2000 ha pól uprawnych i łąk pod wodą.** Północno-wschodnia część miasta jest otoczona zewsząd wielkim jeziorem, które zalało park miejski, ogródki działkowe Tow. Przemysłowego oraz niżej położone ulice **nowej dzielnicy** w pobliżu kościoła farnego (o czym już wczoraj donosiliśmy). Mieszkańcy zalanych ulic komunikują się z miastem przy pomocy łodzi. **Silny prąd wody płynącej po polach i ogrodach czyni znaczne spustoszenia.**

W Nowej Wsi zanotowano **u ujścia Prosny gwałtowny przybór wody,** która osiągnęła na Warcie poziom 3,40 m i jeszcze szybko przybiera.

Z Obornik donoszą, że i tam stan wody na Warcie i Wełnie podniósł się znacznie wskutek silnego przyboru.

Stan wody w Warcie doszedł do poziomu 3,60 m, przy czym wody stale przybywa.

Wełna w niektórych miejscach wystąpiła z brzegów i zalała niżej położone pola i osady.

Zatory na górnej Warcie i Pilicy.

Łódź, 26. 1. (PAT.) W okolicach wsi Glinka i Chorzeń pow. konińskiego **na rzece Warcie utworzyło się kilka zatorów lodowych,** wskutek podniesienia się poziomu wody na rzece i ruszenia lodów.

Na rzece Pilicy na terenie pow. Piotrkowskiego **oddziały pionierskie zakończyły rozbijanie kry lodowej.** Skutkiem wyrąbania koryta rzeki wody z łąk opadły, kra lodowa spłynęła i woda w rzece płynie obecnie normalnie.

Śmiały lot włoskich bombowców.

Z Rzymu do Rio de Janeiro w 48 godzinach.

Rzym, 26. 1. (PAT). Lot trzech samolotów włoskich do Brazylii odbywa się pomyślnie. O godz. 12,30 lotnicy donieśli przez radio, że przebyli już 2.300 km. Lecą przeciętnie na wysokości 4.000 m. Pierwszym etapem lotu jest Dakar (w Afryce środkowej) odległy w linii powietrznej o 4.500 km od Rzymu,

Rzym, 26. 1. — Udające się do Brazylii samoloty włoskie, które zakończyły pierwszy etap lotu, lądując w Dakarze, przebyły przeszło 4500 km z przeciętną szybkością 420 km na godzinę. Po zabraniu materiałów pędnych samoloty odleciały krótko przed godz. 21,30 do Rio de Janeiro. (Eskadra bombowców prowadzona przez pułkownika Attilio Biseo zamierza przelecieć 10.000 kilometrów. Do eskadry należy samolot syna Mussoliniego — Brunona).

Europa podziwia zjawisko zorzy polarnej.

Berlin, 26. 1. (PAT.) W Bawarii i na Śląsku Opolskim obserwowano wczoraj wieczorem pomiędzy godz. 20,45 a 21,30 niezwykłe dla tej szerokości geograficznej **zjawisko zorzy polarnej.**

Bern, 26. 1. (PAT.) **Wczoraj po godz. 21** obserwowano w całej Szwajcarii szczególnie w okolicach Berna i Zurychu zjawisko przypominające zorzę polarną. Zorza mieniła się barwami **od czerwieni do fioletu** i dokładnie była widziana w części północnozachodniej poprzez północną do północnowschodniej części nieba. Zjawisko zorzy polarnej obserwowano w ciągu kilku godzin.

Londyn, 26. 1. (PAT.) W różnych częściach Anglii obserwowano również wczorajszej nocy **zorzę polarną.** W Londynie na ulicach gromadziły się tłumy, **obserwując z zainteresowaniem niezwykłe zjawisko.**

I w Bydgoszczy zaobserwowano zorzę polarną.

We wczorajszy wtorek wieczorem dwukrotnie zaobserwowano w Bydgoszczy niezwykłe zjawisko. Około godz. 9 widoczna była na niebie **wielka krwawa łuna.** Zdawało się, że łuna powstała wskutek wielkiego pożaru, lecz nigdzie w Bydgoszczy ani w okolicy większego pożaru nie notowano. Wielka łuna po godzinie przeciągnęła z zachodu na wschód. Podobne zjawisko zauważono również około godz. 10,30 wieczorem. Zjawisko to różnie komentowano w mieście.

Podział majątku ks. Pszczyńskiego.

Przedmiotem ożywionej dyskusji prawniczej jest w ostatnich dniach podział wielomilionowego majątku książąt Pszczyńskich na Górnym Śląsku. Wprawdzie zawarta została ugoda ogólna między spadkobiercami, dotycząca mienia wartości ponad 150 milionów złotych, ale nie rozstrzygnięto zagadnienia, czy dobra fideikomisowe powinny przejść na najstarszego spadkobiercę, czy też mogą być podzielone między wszystkich. Ks. Pszczyński (ojciec) zwrócił się o opinię do wybitnych prawników, którzy orzekli, że jest on uprawniony do dokonania podziału wedle swojej woli. Opinia ta przedstawiona została p. ministrowi sprawiedliwości do zaakceptowania.

Żydowscy hurtownicy popełnili nadużycia.

Poznań, 26. 1. Inspektorat Ochrony Skarbowej w Poznaniu wykrył nadużycia skarbowe wśród żydowskich hurtowników w Poznaniu. W związku z tym na polecenie sędziego śledczego osadzono w więzieniu hurtowników żydów: Icka Janowskiego i Daniela Wygodzkiego, właścicieli hurtowni tekstylnej przy ul. Wielkiej nr 6. Obecnie obu żydów wypuszczono za kaucją na wolność. Tytułem zabezpieczenia złożyli oni do depozytu sądowego 20 tysięcy złotych w gotówce oraz dali zabezpieczenie na towarze wartości 50 tysięcy złotych. W czasie dochodzeń okazało się, że żydzi nie tylko popełnili oszustwa podatkowe, lecz nadto wadliwie zgłaszali swych pracowników do Ubezpieczalni Społecznej. W hurtowni tej w charakterze głównego buchaltera pracował żyd Zalcberg pobierając wynagrodzenie w wysokości 400 zł miesięcznie, tymczasem obaj żydzi zgłosili do Ubezpieczalni, że zarabia on tylko 200 zł.

Likwidacja żydowskiej szajki fałszerzy paszportów zagranicznych.

Tczew (as). Funkcjonariusze Wydziału Śledczego w Tczewie wspólnie z policją kryminalną w Gdańsku oraz przy współudziale Urzędów Śledczych w Warszawie, Łodzi i innych miejscowościach zlikwidowali w ub. tygodniu dobrze zakonspirowaną, **międzynarodową szajkę fałszerzy paszportów zagranicznych,** a w szczególności norweskich.

Centralą szajki był **żydowski „Hotel May'a" w Gdańsku,** którego właścicielem jest **żyd Abraham Dawid.** Bazą operacyjną były oprócz Gdańska i Sopot — Łódź i Warszawa, gdzie werbowano żydów, przeważnie przestępców, chcących przy pomocy fałszywego paszportu norweskiego zbiec z Polski przed karzącą ręką sprawiedliwości za granicę.

Na czele szajki stał **żyd łódzki,** 50-letni **Szulim Horowicz** ostatnio zamieszkały w Gdańsku przy Toepfergasse gdzie został przez policję gdańską aresztowany i osadzony w więzieniu. Pomocnikiem Horowicza był obywatel angielski, trener bokserski, **żyd 30-letni Benoch Singer** alias **Walczak,** pod którym to nazwiskiem operował na terenie W. M. Gdańska. Singer pośredniczył przy nabywaniu w porcie gdańskim od marynarzy zagranicznych, statków a w szczególności norweskich, **autentycznych paszportów zagranicznych,** które następnie odpowiednio przerobione sprzedawano za grube pieniądze uciekającym z Polski za granicę żydom. Singerowi udało się zbiec za granicę przed aresztowaniem.

Przebywający obecnie w więzieniu śledczym Sądu Grodzkiego w Tczewie **żyd** — krawiec 24-letni **Jojne Nieselbaum,** zam. ostatnio w powiecie opolskim, przyczynił się do likwidacji dalszych członków bandy. Nieselbaum aresztowany został przez policję w Malborku, w chwili przekraczania granicy gdańsko-niemieckiej, legitymując się sfałszowanym paszportem norweskim przy pomocy którego usiłował przedostać się do Prus Wschodnich, skąd przez Berlin **do Paryża,** gdzie dotąd aresztowano aż **23 żydów posiadających fałszywe paszporty zagraniczne.** Aresztowany został również dalszy członek szajki fałszerskiej **żyd Josek Nussbaum z Warszawy.**

Poza tym polskie władze śledcze dokonały dalszych aresztowań żydowskich fałszerzy międzynarodowych paszportów w Łodzi, Warszawie i innych miejscowościach. Śledztwo w toku.

Zbrodnia świętokradztwa w Grudziądzu.

Grudziądz. (Tel. wł.) Urzędowo komunikują, że nieznani sprawcy dokonali zbrodni świętokradztwa w historycznym kościele O. O. Jezuitów przy ratuszu. Złoczyńcy rozbili w nocy skarbonkę przy żłóbku i skradli jej pieniężną zawartość. Ohydni świętokradcy dopuścili się ponadto profanacji kościoła.

Wzburzone społeczeństwo grudziądzkie domaga się od władz energicznych dochodzeń celem ujęcia sprawców i należytego ich ukarania.

W sprawie notatki z Wąbrzeźna pt. „Radni się pobili".

W nr. 17 „Dziennika Bydgoskiego" pojawiła się notatka pt. „Radni się pobili". Otóż wzmianka ta (przyjęta przez redakcję z biuletynu warszawskiej Agencji Agrarnej) nie zupełnie jest ścisła. Sprawa przedstawia się następująco: Na zebraniu Stronnictwa Pracy, w czasie dyskusji p Radziński wyraził się niezbyt pochlebnie o p. Czerwińskim, radnym miejskim z ramienia sanacyjnego klubu robotniczego, że z bezrobotnych formalnie kpi. Na drugi dzień, gdy R. udawał się do gmachu Zarządu Miejskiego, został przez p. radnego Czerwińskiego napadnięty i pobity, tak, że zaszła konieczność opieki lekarskiej. Iście sanacyjne metody! Tak więc zajście nie wynikło w czasie posiedzenia rady miejskiej, a jedynie odważne wystąpienie p. Radzińskiego na zebraniu Str. Pracy wywołało powyższy incydent.

Kronika

Bydgoszcz, dnia 26 stycznia 1938 r.

KALENDARZYK

Dziś: Walerego b. i w.
Jutro: Franciszka Salez. b. D. K.
Wschód słońca o godzinie 7.49.
Zachód słońca o godzinie 16.38.

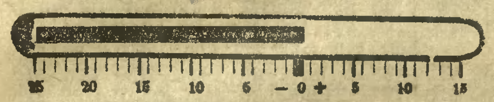
Stan pogody.

Nadal ciepło i deszcz.

Nad Polską przepływa w kierunku wschodnim masa dość ciepłego powietrza. Osiadanie, które w niej zaczyna występować, przyczyni się do przejaśnień w dniu dzisiejszym. Wczoraj o godz. 14-ej panowała w Polsce na ogół pogoda pochmurna, a miejscami padał drobny deszcz. Temperatura wynosiła od 1 st. na wschodzie do 7 st. na zachodzie. Na Kasprowym Wierchu zanotowano: temperaturę —6 st., opad śnieżny we mgle i wiatr umiarkowany północno-zachodni. Dziś rano w Bydgoszczy dość pogodnie. Przewidywany przebieg pogody: po przejściowych przejaśnieniach ponowny wzrost zachmurzenia aż do deszczów.

Termometr wskazywał dziś rano

DYŻURY NOCNE APTEK
od 24. 1. — 30. 1. br.

1) Apteka pod Aniołem, ul. Gdańska, telefon 3385.

2) Apteka przy Placu Teatralnym, Marszałka Focha, telefon 1962.

3) Apteka Tarasiewicza, ul. Orla, telefon 3146.

Telefon Pogotowia Ratunkowego 26-15.

— **Muzeum Miejskie przy Rynku Marsz. Piłsudskiego** otwarte codziennie od godz. 9—16, w niedzielę i święta od 11—14. Obecnie w Muzeum wystawa doroczna „Salonu Bydgoskiego".

— **Muzeum Miejskie — Wystawa Darów na Bielawkach, ul. Pierackiego 8,** otwarte w niedzielę i w środę od godz. 10—14.

Z TEATRU MIEJSKIEGO.

W środę i czwartek ostatnie przedstawienia **„ORMIANINA Z BEYRUTU"**, doskonałej komedii A. Grzymały-Siedleckiego.

W piątek teatr nieczynny.

W sobotę po raz pierwszy w Polsce ukaże się na scenie bydgoskiej premiera przebojowej operetki Pawła Abrahama **„ROXY I JEJ DRUŻYNA"**, czyli **„MECZ O SERCE"**. Do wystawienia tej nowości przystąpiono z wielkim nakładem kosztów i pracy. Tytułową postać odtworzy p. Hanna Wańska, w innych ważnych rolach ujrzymy ulubieńców publiczności a więc pp.: Korowicz (znana pod nazwiskiem Klary Kałczanki)), Podgórską, Drewicza, Domosławskiego, Gajdeckiego, Lochmana, Leśniowskiego, Tatrzańskiego, Wawrzkowicza i Winczewskiego. Suto żniwo oklasków zbierać będzie niewątpliwie primabalerina Sobolťówna i baletmistrz Wojnar za oryginalną brazylijską kariokę „Corcovado". Wobec wielkiego zainteresowania uprasza się o wcześniejsze nabywanie biletów w kasie teatru.

„ORMIANIN Z BEYRUTU" po cenach **zniżonych** ukaże się w nadchodzącą niedzielę, dnia 30 bm. o godz. 16-ej po raz ostatni w sezonie.

W przygotowaniu **„PAN JOWIALSKI"**, komedia Al. hr. Fredry w koncepcji reżyserskiej Nuny Młodziejowskiej-Szczurkiewiczowej.

— **Kawiarnia „Pod Orłem"** urządza w **czwartek 27 bm. koncert nadzwyczajny** pod batutą znakomitej orkiestry Freda Plucińskiego. Wszystkie czwartki, na które tradycyjnie zbiera się cała śmietanka naszego grodu, cieszą się zawsze wielkim powodzeniem. Nie wątpimy więc, że i w ten czwartek spotkamy się znów **w najwytworniejszym lokalu „Pod Orłem".** (1401

— **Polecamy naszą kawę** wolną od kofeiny, zestawioną z najlepszych gatunków Guatemala. Paczki po zł 1.35 i 2.60. C. Behrend & Co, ul. Gdańska 23. (1396

— **Wyborową kuchnię,** czyste pokoje, salę do tańca, restaurację hotelową poleca **Hotel Lengning, ul. Długa.** (25691

Młodzież uczy się i wychowuje

w nowych warsztatach Ch. L. P. dla młodzieży bezrobotnej.

Wśród licznych trosk, gnębiących współczesne społeczeństwo polskie, szczególnie odczuwa się potrzebę zatrudnienia rzesz bezrobotnych i troskę o los młodzieży.

Jeżeli bezrobocia w jego obecnym stanie nie da się usunąć, to trzeba dążyć do jego złagodzenia przede wszystkim **na odcinku młodzieżowym.** Trzeba umożliwić dzieciom bezrobotnych dostęp do warsztatów pracy przez praktyczne przygotowanie ich do objęcia różnych zawodów. Kiedy młodzież opuszcza mury szkół powszechnych, a jeszcze nie ma możliwości zarobkowania czy terminowania, wówczas bardzo prędko może się poddać złym wpływom, **wpływom ulicy.** O tej bezrobotnej młodzieży pozaszkolnej, znajdującej się w przełomowym momencie swego życia, pomyślała **Chrześcijańska Liga Pracy w Bydgoszczy,** stwarzając im warunki do nauki praktycznego zawodu i pożytecznego spędzenia czasu. Inicjatywa **wydziału społecznego Ch. L. P.** podjęta przed dwoma laty, wydała już dobre owoce. Po przeszkoleniu w warsztatach Ch. L. Pracy chłopcy łatwo znaleźli pracę w rzemiośle, w charakterze terminatorów.

I w tym roku akcji warsztatowej nie zaniechano — przeciwnie, rozszerzono ją i zreorganizowano.

We wczorajszy wtorek 25 bm. byliśmy właśnie świadkami **otwarcia i poświęcenia warsztatów Ch. L. P.** w nowej siedzibie przy ul. Krętej 1. Wzruszająca ta uroczystość odbyła się o godz. 11,30. Wejście do warsztatów jak i wnętrze lokali młodzież udekorowała ładnie zielenią i barwami narodowymi na przyjęcie wybitnych gości, którzy stawili się bardzo licznie.

Nowe lokale warsztatów prezentują się korzystniej od poprzednich. Są obszerne i zaopatrzone już w szereg potrzebnych narzędzi, a nawet uniwersalną maszynę do obróbki drzewa. Zgromadzeni mieli możność obejrzenia urządzeń tego miłego warsztatu, a nawet prac tam wykonywanych. Są to artystycznie wykonane **wyroby galanteryjne z drzewa, szkatułki, albumy, piórniki, lusterka** itp.

Na uroczystość przybyli gremialnie przedstawiciele władz, instytucyj i organizacyj społecznych z **p. starościną Suską, p. radczynią W. Teskową, p. prezesem s. o. Plejewskim i p. radcą Menclem** i in. P. prezydenta Barciszewskiego reprezentował p. **radca Beyer,** a wraz z p. radcą Menclem przybył **p. nacz. Musielak** ze starostwa kraj. w Poznaniu, zajmujący się sprawą zatrudnienia młodzieży na terenie województwa.

Słowo wstępne wygłosił przewodniczący wydz. społecznego Ch. L. P. **p. red. J. Teska.** Mówca zobrazował cele nowej placówki, skierowanej po zebranych doświadczeniach na nowe tory. „Kiedy przed 2 laty otwieraliśmy warsztaty, mieliśmy prawie jedno dłutko. Dziś już mamy narzędzia i spory zapas surowca. Mogliśmy tak rozwinąć nasze warsztaty głównie **dzięki poparciu społeczeństwa. Komitet Pomocy Zimowej,** sekcja zatrudnienia młodzieży, ofiarował nam 1000 zł. Szereg ofiarodawców przyczyniło się do dzieła przez zakup udziałów naszej **Spółdzielni „Praca",** przy czym znany kupiec p. **Br. Kentzer ofiarował 1000 zł."**

Wszystkim ofiarodawcom p. red. Teska serdecznie podziękował i zaznaczył, że do warsztatów zgłosiło się 130 młodzieży, z których drogą selekcji przyjęto 50. Na tym jednak nie chcą inicjatorzy poprzestać i w miarę środków zatrudnią większą liczbę bezrobotnych chłopców, którzy pod fachowym kierownictwem instruktorów **pp. Peterków** przejdą przeszkolenie i przygotowanie do praktycznego zawodu. Zaznaczyć trzeba, że warsztaty nie stanowią konkurencji dla miejscowego rzemiosła, bowiem wyrabiają **galanterię drzewną,** w Bydgoszczy nie produkowaną. Tego rodzaju wytwórczość znajduje się w rękach wrogiego nam żywiołu.

Chłopcy otrzymają w warsztatach z kuchni ludowej **całodzienne utrzymanie,** po 2 tygodniach wynagrodzenie 20 gr dziennie, a po dalszych 4 tygodniach 30 gr dziennie. Zarobki te składane będą na książeczkach oszczędnościowych, które później wręczone zostaną rodzicom młodych pracowników. Przy warsztatach będzie jeszcze urządzona świetlica, w której chłopcy będą mogli spędzać wolny czas na czytaniu itp.

Lokal obecny dzierżawi Ch. L. P. od Dyrekcji Monopoli Spiryt. na dogodnych warunkach dzięki życzliwości dyr. M. P. w Toruniu.

Na zakończenie przemówienia p. red. Jan Teska prosił ks. Kopecia o poświęcenie lokalu.

Po dokonaniu tego aktu ks. Kopeć wygłosił okolicznościowe przemówienie, dając wyraz swej radości z powodu otwarcia tak pożytecznej placówki. Uruchomienie warsztatów nazwał ks. Kopeć **najpożyteczniejszą robotą społeczną,** bowiem daje ona pracę i opiekę młodzieży, narażonej na złe wpływy ulicy.

Imieniem Ch. L. P. przemówił jej prezes **p. mec. dr Typrowicz,** dziękując wszystkim, którzy zamierzenia Ch. L. P. poparli, a szczególnie panom Peterkom za bezinteresowne zajęcie się młodzieżą. Na zakończenie p. red. Teska podziękował wszystkim za udział w uroczystości i ogłosił warsztaty Ch. L. P. jako otwarte.

W uzupełnieniu sprawozdania zaznaczyć należy, że uruchomienie warsztatów Ch. L. P. stoi w ścisłym związku z działalnością sekcji pomocy bezrobotnej młodzieży lokalnego komitetu pomocy zimowej. Sekcja ta, na której czele stoi p. radca Mencel, wyłoniła komisję oświateowo-kulturalną z ks. prob. Skoniecznym jako przewodniczącym, komisję higieniczno-lekarską (przew. p. dr Klikowicz) i komisję zatrudnienia młodzieży z p. red. J. Teską jako przewodniczącym. Ta ostatnia komisja uzyskała z komitetu wykonawczego dzięki poparciu akcji przez p. radcę Beyera i p. nacz. Mańczaka potrzebną subwencję na uruchomienie warsztatów Ch. L. P. Komisja nie poprzestaje na tym — w najbliższym czasie sprawi maszyny do szycia dla świetlicy na Zimnych Wodach, by zatrudnić bezrobotną młodzież żeńską.

Nowo otwartymi warsztatami Ch. L. P. kieruje **p. Mieczysław Peterek.** Chłopcy pracują od godz. 8—15. Chętnych do pracy i nauki nie brakuje i możnaby przyjąć więcej chłopców, gdyby znalazły się fundusze **na zakup narzędzi** i przyjęcie sił instruktorskich. Nie potrzeba tłumaczyć, że fundusze te powinny się znaleźć i przeto sprawozdanie nasze kończymy apelem do społeczeństwa **o poparcie tej pod każdym względem pożytecznej akcji.** Ch. L. P. daje przykład, że nie operując frazesami można pracować ofiarnie — i to na najbardziej zagrożonym odcinku. W tej pracy musimy Chrześcijańskiej Lidze Pracy pomagać wszyscy. (jkł)

— **Walny zjazd absolwentów Szkoły Rolniczej Wielkopolskiej Izby Rolniczej.** W sobotę, dnia 29 stycznia br. odbędzie się walny zjazd absolwentów Szkoły Rolniczej Wlkp. Izby Rolnczej w Bydgoszczy w sali restauracji „Pod Lwem", ul. Marsz. Focha 7. Początek o godz. 8.30. Na tymże zjeździe wygłoszone zostaną bardzo aktualne referaty, a na zakończenie uczestnicy zwiedzą nowo wybudową bekoniarnię „Bacon Export". (1233

— **Towarzystwo właścicieli domów i nieruchomości w Bydgoszczy** (ulica Gamma 7) prosi wszystkich właścicieli nowopobudowanych nieruchomości, którzy budowali w drogich czasach, a mianowicie do roku 1932, mających na swych nieruchomościach **obciążenie hipoteczne,** by zgłosili się w biurze przy ul. Gamma 7 w godzinach urzędowych od 10—13 i od 16—19-tej, do dnia 5 lutego br., w celu podjęcia obrony o obniżkę długów hipotecznych.

— **Kursy języka angielskiego** w Gimn. Kopernika prowadzone przez rodowitego Anglika prof. Adamsa pod dyr. p. J. Podoskiej przyjmują zapisy na nowy kurs początkowy. Również przyjmuje się jeszcze zapisy na kurs średni i wyższy. Sekretariat otwarty począwszy od 10 bm. codziennie od 6—8 wieczorem. Warunki przystępne. (153

POLSKI BIAŁY KRZYŻ DZIĘKUJE:

Z okazji 11 listopada i świąt Bożego Narodzenia ofiarowali dla żołnierzy garnizonu bydgoskiego:

Pniowiec — 3.000 ark. pap. listowego, Bartel — 3.000 ark. pap. litowego i kopert, Dittman — 2 albumy do fotogr., Segrobo — 2.500 ark. pap. listowego i kopert, Jankowski — 100 ark. pap. listowego i kopert, Mamach — 500 kopert, Nordmann — 300 ark. pap. listowego, 740 kopert i 12 ołówków, Aleksandrowicz — 1.000 ark. pap. listowego, Świerkowski — 1.000 ark. pap. listowego, Adamowicz — 300 ark. pap. listowego i kopert, Kama — 5 kg cukierków, Lukullus — 100 szt. serc, Jakubowski — 1 kg pierników, Zimoch — pierniki, Tyssler — 2½ kg cukierków, Młyn Richtera — 100 kg mąki, Młyn Przechowo — 50 kg mąki, Browar Bydgoski — 165 litr. piwa, Browar Kuntersztyn — 50 litr. piwa, Browar Obywatelski — 50 but. piwa, Browar Związkowy — ⅛ piwa. Właściciele piekarń: Fr. Jakubowski — wypiek 800 bułek oraz 3 strucle, W. Jakubowski — wypiek 700 bułek, Bigoński — wypiek 300 bułek, Chęciński — wypiek 300 bułek, Hojka — wypiek 105 bułek. Bacon-Export — Gniezno — 100 kg kiełbasy, Alfa — 10 przezroczy na Tydzień, prof. Frydrych — projekt do przezroczy, Chmielarska — radioaparat. Właściciele kina: Apollo — 500 biletów wstępu, Marysieńka — 200 biletów wstępu, Kapitol — 200 biletów wstępu, Kristal — 200 biletów wstępu.

Książki dla żołnierzy ofiarowali:

Zw. Fabrykantów — 81 książek, zebrane przez Straż Pożarną — 87, Sekcja Pow. P. B. K. — 15, Inspektorat Szkolny — 85, Gołębiewska — 6, Jurewicz — 104, prof. Woda — 36, Czajkowska — 4, Kazimiera Hoffmanowa — 93, Ewa Rutkowska — 12, Laskowski — 159, Palmowa — 15, Kabel Polski — 3, Drukarnia Pawłowskiego — 50, Szkoła im. Mickiewicza — 13, Szkoła im. Kasprowicza — 4, Szkoła im. Sienkiewicza — 11, Szkoła im. Piramowicza — 41, Szkoła im. Żwirki i Wigury — 47, Szkoła im. Traugutta — 13, Szkoła Bartodzieje — 11.

Wszystkim ofiarodawcom składa serdeczne podziękowanie

Zarząd Polskiego Białego Krzyża.

„TKIJES-KAW" W KINIE „KAPITOL".

Ze zdziwieniem dowiadujemy się, że w ub. poniedziałek wyświetlało kino „Kapitol" żydowski film „Ślubowanie" (Tkijes-Kaw). Ulotki reklamujące ten film, jak również napisy na taśmie, drukowane były w żargonie i w języku polskim, przy czym napis polski na taśmie był bardzo drobny i niemal nieczytelny.

„Ślubowanie" wyświetlano pod egidą „Żydowskiego Stowarzyszenia Dobroczynnego dla Kobiet w Bydgoszczy" (w dniu tym w witrynach wystawowych kina „Kapitol" widniały kartki z napisem „Dziś kino nieczynne").

Zdziwienie nasze jest tym większe, że żydowskiemu towarzystwu oddał salę Polak, podczas gdy istnieje w Bydgoszczy przy ul. Mostowej kino „Adria", którego właścicielem jest żyd.

Wobec powyższego zmuszeni będziemy poddać rewizji nasz stosunek do kina „Kapitol".

Bydgoskie Koleje Powiatowe.

Rozkład jazdy ważny od 11-go września 1937 r.

Odjazd poc. z Bydgoszczy w niedz. i święta do:

Koronowa 8.10, 11.05 14.00, 17.00, 20.10, 22.00.
Wierzchucina 10.25, 21.30.

Przyjazd do Bydgoszczy:

z Koronowa 7.35, 8.52, 11.31, 15.12, 19.26, 21.22.
z Wierzchucina 7.50, 20.03.

w dni powszednie do:

Koronowa 8.10, 11.05, 12.30*† 14.00, 17.00, 20.10.
Wierzchucina 11.40*, 13.30*, 15.30**, 19.35*.

Przyjazd do Bydgoszczy:

z Koronowa 7.07*†, 7.35, 8.52, 11.31, 15.12, 19.26.
z Wierzchucina 7.55*, 7.50**, 9.18*, 18.13*.

Objaśnienie znaków: * Pociągi kursują w środy i soboty. *† Pociągi kursują w soboty. ** Pociągi kursują w poniedziałki, wtorki, czwartki i piątki. (18180

Tabela loterii

17-ty dzień ciągnienia 4 klasy 40 Loterii Państw.

I i II ciągnienie

Główne wygrane

Stała dzienna wygrana 5.000 zł. padła na nr. 149101

50.000 zł.: 43747

30.000 zł.: 190240

10.000 zł.: 54542 90308 98770

5.000 zł.: 182771 188679

2.000 zł.: 15118 17642 33489 37341 37620 47364 49773 53038 61038 64391 67144 71820 87230 90288 109781 117776 130922 134284 140546 176878 181002

1.000 zł.: 1015 7621 34150 60851 67287 79159 86954 93077 97182 48479 112181 115528 119341 121774 122769 123904 132447 133885 162383 164708 176369 187678 189924

Wygrane po 200 zł.

142 58 347 75 90 465 705 32 89 061 1086 198 247 78 385 403 501 28 93 650 707 75 86 2221 92 332 413 781 94 884 3083 130 249 95 621 34 918 4004 901 5038 187 380 513 632 15 47 64 704 803 959 6139 306 525 672 81 722 927 7125 217 329 66 589 756 8043 142 335 457 685 926 9009 61 184 201 32 73 321 87 92 465 555 720 71 10099 253 67 506 30 97 709 814 11005 8 25 170 243 57 386 478 687 756 66 68 86 817 20 950 12060 148 280 477 597 807 74 13087 168 313 64 655 828 39 47 14020 58 116 40 284 594 622 710 14 39 67 71 85 809 66 81 972 15249 674 772 874 944 16186 99 230 337 39 46 476 82 526 670 829 50 69 979 17615 74 832 37 95 18116 65 234 470 84 93 547 640 895 19295 534 37 607 816 917 20229 51 302 588 731 977 21049 215 324 90 437 591 611 874 22218 63 64 22124 87 310 473 611 16 31 60 856 96 23017 310 70 456 644 786 24114 453 517 35 781 873 93 970 83 95 25013 202 17 67 487 544 95 923 28 50 26000 46 239 310 33 48 99 631 63 80 859 909 78 27054 89 263 82 800 48 405 37 68 846 993 28003 614 35 29171 285 88 91 341 504 83 815 967 97 30194 242 490 665 721 69 879 31127 28 95 367 612 13 66 809 913 38 42 32038 118 272 350 414 86 557 90 632 91 755 854 901 33176 381 623 34153 78 289 302 507 744 844 35160 234 562 66 727 76 36109 30 511 617 73 893 99 37293 457 701 831 933 9 38092 215 521 24 59 711 23 28 803 994 39005 264 476 515 21 70 632 834 75 79 40001 71 417 521 375 926 41128 414 595 718 52 42162 505 641 719 59 833 43350 573 624 761 816 75 44060 313 16 29 57 85 543 732 42 90 45238 284 409 628 766 90 844 917 36 90 46279 331 494 814 915 47154 231 435 631 48169 74 241 371 665 764 850 956 76 49058 213 383 402 555 646 926 98 50088 144 65 311 46 462 691 734 908 51052 101 228 73 309 566 88 917 43 84 52001 218 302 764 53187 204 463 64 583 84 622 33 787 869 54260 524 654 56 73 908 71 55446 555 814 50 935 85 56581 825 57127 43 84 496 780 908 50 58002 67 68 140 82 303 18 441 541 605 70 706 59008 55 177 277 400 593 695 861 63 76 926 60139 45 297 396 533 3 6667 736 70 80 94 970 61077 294 339 94 463 77 97 748 839 59 61 93 97 73 98 62042 52 79 137 98 254 403 793 952 59 63181 204 90 348 61 522 706 28 801 64002 117 16 234

82 339 523 636 730 804 36 65229 414 667 913 80 66156 315 554 95 748 76 67376 90 449 58 596 840 78 68194 255 76 492 846 62 953 69028 105 38 99 39 34 550 800 13 70058 108 248 58 591 679 738 809 71034 143 95 302 408 503 62 84 665 72 72243 310 77 401 9 657 767 986 73018 176 221 36 92 381 617 67 85 836 904 40 95 74324 447 624 870 79 91 902 75182 296 542 77 75 85 635 70 728 63 807 955 97

76112 79 329 79 409 685 760 81 77131 38 68 322 53 84 85 415 574 728 823 78033 81 208 407 58 528 618 704 844 910 79029 233 39 4444 45 73 742 57 938 80148 284 403 634 711 47 81014 284 484 96 577 62 86 763 975 82001 254 485 579 714 842 901 89 83041 175 63 84 318 406 14 17 500 78 812 52 84023 37 126 254 510 56 792 820 60 914 85371 512 86299 442 629 776 899 933 20 87009 122 375 520 754 86 383 904 67 88092 179 68 501 88 702 913 76 89109 30 79 297 380 969 86 94 90225 650 653 73 783 890 91059 233 68 344 448 97 543 61 871 92082 101 93 448 67 769 762 915 39 57 59 93110 13 325 74 480 512 400 35 926 94122 71 308 438 534 93 828 95015 149 80 93 213 530 20 62 458 83 589 652 74 798 847 96047 263 336 421 84 90 598 668 97107 16 67 241 513 14 664 727 82 914 60 98029 68 271 145 46 28 24 698 831 903 45 60 99117 31 221 332 478 537 654 90 742 937 87

100141 269 71 313 49 98 400 44 66 95 604 953 73 101138 60 340 343 61 87 757 825 27 46 948 102124 214 308 471 95 571 96 617 700 17 917 103155 256 409 592 89 379 861 930 104136 71 267 562 671 706 25 31 68 105046 378 415 71 634 28 106141 531 66 738 782 107183 98 203 312 485 512 705 79 809 988 108232 40 397 81 400 71 573 712 34 826 34 109334 532 626 732 961 110023 190 635 725 810 59 111026 166 378 434 93 523 35 634 719 863 68 942 60 112148 223 308 61 403 507 24 36 82 619 743 99 931 113015 127 90 254 300 509 90 935.

114041 149 98 447 819 928 79 115266 311 59 548 632 737 810 116082 134 377 436 78 652 713 20 117111 582 99 601 44 932 18018 36 110 7 225 92 315 65 7 602 39 825 902 119033 85 105 259 344 65 500 642 767 893 943

120022 198 455 250 534 57 815 69 121027 91 427 66 8 505 702 36 861 900 13 122152 249 309 430 561 659 739 854 123119 48 56 383 8 604 719 889 942 124017 125 202 93 386 611 48 895 125022 36 80 173 711 20 852 15250 350 92 57 126148 57 190 361 929 120 126108 29 459 690 827 365 608 795 127080 169 348 78 651 965 946 128064 211 45 400 67 537 634 765 129087 235 76 510 801 14 59 60 130063 131 379 414 575 685 94 852 934 20 131038 48 50 240 608 917 62 96 594 8 605 911 132048 149 508 654 85 133064 119 34 244 708 63 411 679 134017 18 74 80 51 759 50 135140 202 52 391 553 798 136280 43 613 531 681 6 99 791 904 58 83 137204 59 98 483 535 97 795 7 832 48 83 138285 96 438 527 30 722 828 139077 275 338 455 800

140056 149 471 561 918 141038 95 185 225 465 680 47 97 142017 805 142296 401 67 78 586 684 98 704 886 143468 92 638 965 144034 295 592 811 145159 330 40 43 612 72 908 77 146031 166 354 64 476 147125 214 33 309 28 684 809 957 148214 395 488 93 749 149008 53 100 86 323 52 86 461 542 636 756 150161 288 341 401 631 721 86 151120 35 63 392 454 677 819 91

152111 4 88 214 311 67 96 516 677 81 762 818 153006 105 30 99 244 479 560 667 709 973 97 154013 357 622 736 155010 50 60 99 137 43 567 8 93 8 621 913 43 156277 340 71 433 570 2 681 743 882 942 99 157042 204 370 541 77 629 60 158231 90 304 445 536 678 762 84 914 48 159066 137 222 527 792 869 160123 67 386 435 47 600 776 80 894 971 161059 504 53 738 162023 126 588 695 771 899 913 163252 818 14365 438 40 78 913 97 165132 41 229 51 559 666 710 45 805 166079 291 474 547 600 13 709 888 167158 334 452 81 678 800 168135 201 30 306 16 77 656 719 856 169195 298 486 629 99 747 825 8 990 9

170267 305 695 720 854 726 53 171017 65 192 200 352 5 674 942 172056 130 63 207 91 372 693 726 841 58 918 173149 91 322 485 528 93 174094 105 294 648 700 38 175053 253 430 752 904 88 91 176272 415 48 90 177076 100 20 224 6 591 612 788 839 178036 464 754 889 914 21 179134 72 684 720 819 51 988 18071 177 297 328 34 77 431 85 509 710 801 918 74 181057 81 226 524 635 766 815 912 17 32 9 182001 35 217 63 311 31 61 494 505 701 857 183012 339 556 601 18 739 865 75 184116 89 434 854 65 185030 335 416 513 659 811 913 186025 36 95 206 57 337 454 511 56 98 642 97 702 872 937 62 187175 299 563 634 877 85 966 188121 99 271 315 26 588 678 718 887 189195 625 772 851 905 59

190031 127 282 423 545 3 68 71 871 917 75 191063 182 03 350 70 498 934 683 554 873 192122 679 783 814 919 193035 183 262 80 447 53 578 631 54 734 67 94 853 194 398 447 680.

III ciągnienie

Główne wygrane

Stała dzienna wygrana 20.000 zł. padła na nr. 156236

10.000 zł. na nr. 180726

5.000 zł. na nr. 41436 81725

2.000 zł. na nr.: 4800 23265 39531 41929 54836 74547 82121 87089 87762 91014 100956 109644 113377 115596 116929 118871 129751 133337 133221 141931 147397 147426 160923 174790 181839 186408

1.000 zł. na nr. 9570 17802 21125 31143 37249 44929 51684 55521 60321 65483 65865 69838 78671 80243 84705 84252 94901 95564 104037 115134 116450 117239 116878 118323 124150 138777 138869 148230 153603 154765 168862 194153

Wygrane po 200 zł.

506 1158 210 714 2947 3031 138 511 830 40 57 4138 400 65 669 822 46 77 965 5100 324 602 963 6209 461 591 682 701 323 7062 123 47 98 856 914 8135 315 408 525 74 78 9000 533 626 913 29 10112 491 519 879 11240 355 63 12011 228 439 663 79 978 13332 35 626 70 913 14146 556 830 71 86 15250 350 820 61 93 16001 46 289 354 568 820 97 970 17087 429 18364 130038 78 291 401 51 603 20087 197 326 580 691 21125 691 959 22017 447 23432 24556 742 829 96 902 25023 59 26027 50 361 27047 496 581 337 28051 997 29081 210 459 608 97 831 30544 31017 416 660 88 790 874 32140 205 335 603 34600 97 32761 33009 81 35082 35320 657 386 38028 460 540 989 36 433 733 38128 4855 759 820 30 903 39312 89 97 652 40032 180 228 908 43115 336 518 44406 569 606 64 45751 46372 603 80 47047 200 457 48707 820 96 93 49082 50001 509 51069 323 656 711 96 901 52114 675 789 890 53 56016 57 68 27 54940 55300 56365 478 57229 836 55838 626 882 92 978

59146 323 74 459 69 643 927 60080 180 262 307 63 467 609 814 62023 296 99 359 83 472 657 45 63465 67 663 713 75 931 64224 484 716 65878 952 66632 736 907 67011 312 550 751 903 61 68162 565 622 28 96 955 69043 261 319 65 449 698 727 893 70193 496 537 697 851 71077 72202 407 40 64 762 73949 290 546 983 75179 417 663 919 76293 633 89 909 77228 78190 316 935 81026 306 92 502 82042 566 680 986 83245 462 501 84509 867 85392 498 86152 273 92 404 30 636 93 898 87208 88027 226 38 431 660 89081 88 126 618 81 87 93

90654 723 91062 135 251 600 965 92377 459 690 93892 94033 167 425 79 553 932 95005 111 431 921 96529 97001 7 341 537 694 750 91 98844 99214 657 92 719 100078 123 354 686 101320 542 686 93 905 102258 803 103168 380 639 824 104037 105095 560 745 106048 534 666 939 107158 86 251 333 505 615 88 108492 831 109245 64 77 499 655 88 723 110197 233 448 816 928 111263 793 841 112302 755 922 113028 476 679 918

114161 496 785 115049 343 758 86 804 7 66 116051 626 117253 370 443 555 620 99 805 118180 364 457 60 543 44 53 614 710 119443 909 120228 402 563 626 704 121129 84 214 90 709 122203 798 12302 234 532 852 967 124435 69 802 902 125011 255 391 553 605 756 891 96 904 126068 25 470 624 99 895 978 80 127633 770 128123 273 88 318 688 880 129239 434 602 819 36 130335 75 469 579 627 60 892 131197 282 511 77 660 818 86 132331 133076 95 379 95 531 35 89 912 134433 715 969 135130 25 7393 136745 137626 28 138005 295 528 83 689 744 947 139187 488 838

140116 70 363 74 141432 756 142342 554 91 823 143048 202 499 608 943 144141 593 608 11 767 145042 307 867 146202 891 933 147265 405 46 953 148016 36 731 934 149177 300 944 151019 36 518 152033 366 153408 613 154463 77 552 791 837 79 155000 516 668 156943 15706 125 484 724 158008 30 451 541 43 689 731 83 861 159059 128 355 428 662 86 743

160253 460 161110 208 70 332 818 83 16242 614 869 934 163080 383 560 826 56 164045 114 342 464 740 165260 85 705 48 842 166159 432 688 167224 433 535 698 927 88 168714 98 339 169000 52 122 512 98 170175 733 803 171072 626 172443 524 676 84 868 173123 401 83 817 39 174047 427 593 634 704 175025 67 303 94 792 934 176449 767 83 177162 301 423 75 178060 78 197 206 667 863 179001 205 435 507 801 956

180192 612 857 911 181112 82 67 32 68 713 182125 206 31 379 448 83267 90 780 184744 862 971 185072 173 227 34 385 758 96 825 186529 884 923 187447 511 47 620 783 807 188486 603 706 920 189198 448 678 834 190490 502 191314 192420 51 978 193070 194274

IV ciągnienie

Wygrane po 200 zł.

6374 470 1272 358 450 2362 578 3874 4093 368 969 5048 147 623 951 6357 62 457 528 76 766 896 7126 514 57 58 950 8583 9060 415 721 10168 210 737 995 11810 52 12048 101 596 795 907 13191 311 899 903 14045 412 709 53 833 911 15021 453 97 635 850 16489 821 36 61 907 17051 135 460 551 59 880 18145 518 19231 736 944

20052 156 497 527 808 21041 592 736 22127 326 75 464 636 910 28 54 23142 44 557 988 24004 138 212 848 25354 452 586 644 73 717 26028 67 128 64 200 48 469 656 996 27361 458 853 985 28013 154 299 423 562 705 71 918 29066 189 789 961 30286 391 751 31019 104 85 201 528 610 81 753 974 32000 61 36 43 865 33341 844 977 96 34238 510 35007 263 664 801 36178 322 37342 77 491 510

38365 487 872 39149 312 400 642 802 981 40128 93 245 394 431 628 41486 42101 356 543 638 848 64 43167 401 559 885 44378 595 748 45100 314 91 633 47873 914 35 48271 884 97 49199 264 80 503 50093 219 58 493 559 660 51157 365 72 434 562 52304 432 621 797 53212 50 761 54029 55164 332 458 731 56229 625 33 702 892 950 57296 352 612 58307 21 504 9 667 937 59582 631 999

60586 618 750 61198 234 344 707 58 70 8 837 949 89 62031 46 302 436 503 709 63315 8 39 491 613 62 96 839 64032 110 93 286 303 575 781 857 65149 217 566 917 66374 500 44 604 21 751 992 67621 844 68608 69627 73 732 70036 937 71318 995 72775 73413 566 655 40 912 74033 80 388 75040 446 76263 655 759 847 77500 724 78278 457 721 825 913 79016 340 552 64 734 65

80156 515 76 668 832 81233 329 462 549 623 77 97 705 82018 271 469 543 765 838 936 72 83810 84129 37 53 75 202 528 68 85490 658 95 922 42 86356 526 779 87158 242 447 512 624 895 946 88361 543 89043 629 90097 538 91153 246 609 24 813 78 92023 45 210 57 92 367 655 837 69 900 93135 200 331 47 407 17 685 734 849 935 94555 770 95126 213 397 452 96308 653 818 97162 680 717 98058 313 628 701 905 99034 450 821 87

100351 101119 91 297 338 532 638 64 102328 40 975 103102 325 479 514 712 809 915 104010 20 38 155 294 3906 639 105002 184 212 307 451 507 52 106282 10 360 984 95 17170 286 7 306 609 735 974 108777 81 951 109002 66 176 473 501 746 812 110597 111240 364 749 1112150 222 72 91 319 55 113268 456 82 691 886

1114228 371 505 837 115519 736 952 116000 264 433 553 71 696 768 872 95 117256 757 834 118034 264 881 119058 63 347 622 84 7 724

120016 451 121160 313 80 607 87 746 959 122311 8 56 687 123296 9 424 524 708 877 986 124005 33 314 60 413 600 732 850 125019 87 300 18 22 96 596 628 126189 305 510 787 127265 336 432 907 128132 449 603 129313 417 73 130272 600 776 131313 81 788 13220 529 934 133147 38 676 134202 485 519 135917 136134 228 323 419 532 826 998 137172 97 402 534 138093 138 228 443 713 55 822 139097 292 341 9 508 849 961

140207 960 141170 578 796 142057 84 294 962 87 143143 89 650 64 718 144691 726 893 145022 97 287 817 146024 133 201 73 96 360 430 6 535 652 896 147035 743 898 148007 365 649 149372 150061 5 71 513 44 151419 28 578 920 40 152047 79 82 480 555 153110 574 625 906 154050 682 755 80 873 155047 285 762 99 877 156256 883 927 157208 396 667 782 158446 504 89 614 736 159115 22 323 987

160313 900 161408 92 530 691 725 65 94 162248 55 365 574 96 793 895 917 36 163138 257 631 65 880 164151 586 800 165001 384 524 166045 157 237 734 931 9 167459 866 7 168052 75 669 752 875 169086 187 211 68 88 503 997 170300 505 171063 117 261 411 35 96 506 172133 241 305 47 59 420 663 935 45 173293 371 626 36 848 174146 240 503 175058 413 693 861 900 176013 21 405 72 665 754 848 177070 110 203 79 306 521 758 89 812 178271 2 476 179752

180081 458 674 91 181097 177 611 857 182161 585 792 872 184077 171 280 564 789 816 71 185065 123 314 59 70 680 186030 296 315 647 187389 517 9 867 981 188512 635 969 189666 753 66

190122 87 558 851 191457 548 635 840 192261 417 747 930 193153 664 194025 263 729 865

Ze sportu.

POLSKA ZREMISOWAŁA z H. C. AROSA tak samo, jak Kanadyjczycy.

Arosa. We wtorek po południu **polska reprezentacja hokejowa** rozegrała ostatni mecz na swoim tournee po Szwajcarii w Arosie z **miejscową H. C. AROSA**, osiągając **wynik remisowy 3:3 (1:1, 1:2, 1:0).**

Szwajcarzy, którzy, jak wiadomo, **niedawno zremisowali z reprezentacją Kanady**, wystawili przeciwko Polakom bardzo silny skład, wzmocniony Kanadyjczykami: **Duerlingiem** (który grał na wszystkich meczach przeciw Polsce) i Forsythem. W bramce naszych przeciwników wystąpił Rudolf z Berna. Wreszcie w skład drużyny wchodził Lehrer z Zurychu.

Polacy wystąpili bez Marchewczyka, **który się** jeszcze nie czuje zdrów po kontuzji odniesionej w Bazylei. Na jego miejsce kierownictwo drużyny wystawiło Michalika, a w drugim ataku miejsce Michalika zajął Staniszewski.

Gra była bardzo szybka, ostra, chociaż fair i emocjonująca. Drużyna polska grała bardzo dobrze, utrzymując przez cały czas z tak silnym przeciwnikiem grę otwartą. Bardzo dobrze wypadła kombinująca razem para Król — Zieliński. Wyróżnił się również Burda.

Bramki dla Polski zdobyli **Wołkowski, Burda i Zieliński**, a dla Szwajcarów — **Ka nadyjczycy.**

Po tym meczu polska reprezentacja hokejowa wraca do kraju.

POLSKA ZWYCIĘŻA NIEMCY I PRZEGRYWA Z AMERYKĄ na mistrzostwach świata w tenisie stołowym w Londynie.

Londyn. We wtorek w dalszych rozgrywkach o mistrzostwo świata w tenisie stołowym, **Polska rozegrała mecz z Niemcami, bijąc je po ciężkiej walce 5:3.** Trzy mecze wygrał Erlich, a dwa Schif. Obie drużyny walczyły niesłychanie zaciekle i do ostatniej chwili wynik meczu był pod znakiem zapytania.

W drugim spotkaniu **Polska przegrała z drużynowym mistrzem świata Stanami Zjednoczonymi 2:5.** Amerykanie górowali znacznie i jedynie Erlich zdołał rozstrzygnąć dwa spotkania na korzyść Polski. Wszyscy inni nasi zawodnicy przegrali swoje walki.

Z AUSTRIĄ PRZEGRALI PING-PONGIŚCI POLSCY 0:5.

Londyn. W dalszych rozgrywkach o mistrzostwo świata w tenisie stołowym, odbywających się w Londynie, **Polska poniosła dotkliwą porażkę, przegrywając z Austrią 0:5.**

Polacy zaprezentowali się bardzo słabo. Żaden z naszych zawodników nie wygrał swego meczu, nawet Erlich nie umiał pokonać swych doskonałych przeciwników, mistrza świata Bergmanna i Liebstera.

NARCIARZE JADĄ DO WĘGIER.

Kraków. W czwartek wyruszy z Krakowa **druga ekspedycja narciarska Polski na międzynarodowe mistrzostwa Węgier.** W skład drużyny wejdą prawdopodobnie Bochenek, Jan Marusarz, Orlewicz i Schindler. Kierownikiem drużyny będzie dr Załuski.

START DO MONTE CARLO.

We wtorek wyruszyły z różnych punktów Europy osady, biorące udział w międzynarodowym zjeździe automobilowym do Monte Carlo. Jest to, jak wiadomo, największa i najbardziej popularna zimowa impreza automobilowa. Ogółem wyruszyło przeszło 140 maszyn. W tej liczbie znajdują się **6 osad polskich.** Trzy osady polskie wyruszyły z Aten, dwie ze Staangeru a jedna z Bukaresztu.

KATOWICE BUDUJĄ NAJDŁUŻSZĄ NA ŚWIECIE BIEŻNIĘ W HALI.

Katowice. Swego czasu Pogoń katowicka zwróciła się do magistratu m. Katowic o przebudowanie hali powystawowej w parku Kościuszki na halę sportową. Chodziło przede wszystkim o wybudowanie w tej hali drewnianej bieżni. W tych dniach magistrat zgodził się na wybudowanie bieżni, która ma być jedną z największych na świecie (jeżeli chodzi o długość), **długość bieżni bowiem będzie wynosiła ponad 260 m.**, podczas gdy najdłuższe drewniane **bieżnie, znajdujące się w Ameryce,** przekraczają 180 m.

Kronika toruńska

Toruń, dnia 26 stycznia 1938 roku.

KALENDARZYK

Dziś: Walerego b. i w.
Jutro: Franciszka Salez. b. D. K.
Wschód słońca o godzinie 7.49.
Zachód słońca o godzinie 16.38.

Nocny dyżur pełnią apteki:

„Centralna" — śródmieście
Św. Anny — Bydgoskie Przedmieście
Pod Łabędziem — na Mokrem.
„Nadwiślańska" — Jakubskie Przedmieście.

—::—

Pogotowie straży pożarnej tel. 1244.
Telefon nr. 15-46 posiada przedstawiciel stwa „Dziennika Bydgoskiego" w Toruniu.
Pogotowie ratunkowe tel. 1991.
Biblioteka T. C. L. (ul. Wysoka 16) otwarta codziennie za wyjątkiem niedziel i świąt od godziny 11 do 11.30 i od 16 do 19.

—::—

REPERTUAR KIN:

Aria: „Dziewczęta z Nowolipek".
As: „Książę i żebrak".
Mars: „Ostatnia salwa".
Świt: „Historia jednej nocy".

—::—

Z TEATRU ZIEMI POMORSKIEJ.

Niebywałe powodzenie — komedia Romana Niewiarowicza „Gdzie diabeł nie może".

Jedną z najlepszych komedii bieżącego sezonu jest niewątpliwie komedia R. Niewiarowicza p. t. „Gdzie diabeł nie może". Zdobywszy wszystkie sceny polskie i wiele zagranicznych, zdobyła także scenę Teatru Ziemi Pomorskiej. Niezwykle dowcipna treść, zaczerpnięta ze świata lekarskiego, doskonała gra zespołu — bawią i bawić będą długo naszą publiczność.

„Chata za wsią" J. I. Kraszewskiego na scenie Teatru Ziemi Pomorskiej.

Dla uczczenia 50-letniej rocznicy śmierci znakomitego pisarza polskiego J. I. Kraszewskiego, Teatr Ziemi Pomorskiej — pierwszy z teatrów polskich — wystawia niezwykle barwną, osnutą na tle życia cyganów, 5-aktową sztukę-wodewil p. t. „Chata za wsią".

Repertuar Teatru Ziemi Pomorskiej.

Środa 26 bm. godz. 20 Toruń: „Maria Stuart".
Czwartek 27 bm. godz. 20 Toruń: „Gdzie diabeł nie może".

—::—

— Z dziejów Torunia w XV wieku. W ostatniej chwili przypominamy, że na powyższy temat w ramach „Piątków Uniwersyteckich" w Toruniu w sali gimnazjum im. Kopernika w dniu 28 bm. o godz. 19,30 mówić będzie doc. dr Karol Górski. Wstęp 50 i 20 groszy.

— W ostatniej chwili przypominamy... Polski Związek Zachodni zaprasza wszystkich członków i sympatyków na odczyt redaktora A. Plutyńskiego p. t. „Zagadnienia populacyjne Trzeciej Rzeszy". Odczyt odbędzie się dziś, w środę o godz. 19,30 w auli Domu Społecznego przy ul. Mickiewicza 2/4. Wstęp (tylko dla dorosłych) wolny.

— Kradzież w szkole. Ostatnio z zamkniętej skrytki w szkole powszechnej nr 13 przy ul. Sienkiewicza 6 skradziono piłki, pompkę i inne przedmioty wartości 100 zł. Dochodzenia przeprowadza policja.

— Ładny krewniaczek... Feliks Dalke, zam. przy ul. Wodnej 10 w Toruniu, zgłosił o kradzieży 130 zł gotówki z jego mieszkania. Kradzieży tej prawdopodobnie dopuścił się krewny Dalkego, który przez pewien czas „pilnował" mieszkania. Od ognia, wojny i takich krewniaków......

— Kradzież roweru. Jan Olszewski, zam. przy ul. Waldowskiej 5, zgłosił o kradzieży roweru męskiego, balli i 2 kociołków cynkowych ogólnej wartości 60 zł.

Mistrzowie szklarscy przy stole obrad.

W lokalu Gospody odbyło się nadzwyczajne zebranie cechu szklarskiego. Zebranie zagaił starszy cechu p. Lubiszewski, po czym po odczytaniu protokółu poszczególni członkowie zarządu złożyli sprawozdania z rocznej działalności.

Wynikało z nich, że główne starania szły w kierunku zakupu sztandaru, co też zrealizowano. Poza tym podczas zebrań kwartalnych omówiono szereg spraw zawodowych. Pozostałe saldo na rok 1938 wynosi 27,89 zł. Budżet na rok 1938 uchwalono w wysokości 271 zł. W dalszym ciągu drogą tajnego losowania wybrano zarząd w następującym składzie: pp. st. cechu — Baranowski, podstarszy — Kawecki, sekretarz — Felski, skarbnik — Lewandowski. Do kom. rew. weszli: pp. Lubiszewski, Bajer, Czyżniewski.

Z rocznej działalności Tow. Śpiewaczego „Lutnia".

Ostatnio odbyło się w Domu Katolickim przy ul. Łaziennej doroczne walne zebranie Towarzystwa Śpiew. „Lutnia", które zagaił p. Makowski, witając przedstawicieli władz śpiewaczych z wiceprezesem Pom. Związku Kół Śpiewaczych p. Kadlecem na czele, gości i członków. Przez powstanie z miejsc uczczono pamięć zmarłych członków towarzystwa, po czym przewodnictwo objął p. Kadlec.

Po odczytaniu protokółu z ostatniego walnego zebrania poszczególni członkowie zarządu składali sprawozdania z rocznej działalności. Ze sprawozdań tych wynikało, że w roku ubiegłym pod względem organizacyjnym jak i też artystycznym towarzystwo rozwijało się bardzo pomyślnie. Kilkakrotne występy w Rozgłośni Pomorskiej świadczą o tym, iż „Lutnia" jest towarzystwem o nieprzeciętnym poziomie artystycznym. Największym sukcesem był koncert zorganizowany wspólnie z bratnimi zespołami śpiewaczymi w Toruniu na cześć kompozytora Feliksa Nowowiejskiego. Po tym brano udział w licznych koncertach oraz występowano na różnego rodzaju akademiach, wentach itp. Na podkreślenie zasługuje udział „Lutni" w kiermaszu w Zieleńcu na rzecz kościoła Chrystusa Króla na Mokrem.

Obecnie towarzystwo liczy 157 członków w tym 13 honorowych, 62 wspierających oraz 82 czynnych.

Po sprawozdaniach skarbnika, bibliotekarza oraz dyrygenta p. Rutkowskiego ogólny pogląd na całość prac przedstawił prezes p. Makowski.

Po udzieleniu absolutorium ustępującemu zarządowi wybrano nowy w następującym składzie: prezes — p. Makowski, wiceprezes — p. Piątkowski, sekretarz p. Lewandowski, skarbnik — p. Jaśniewski, bibliotekarz — p. Marchlewski, ławnicy — p. Perszkówna i p. Pietrasiński. Dyrygentem wybrano p. Rutkowskiego. Do komisji rewizyjnej weszli: pp. Zalewski, Osowski, Modrakowski.

Budżet uchwalono w wysokości 1.200 zł. Po omówieniu kilku spraw, hasłem „Cześć Pieśni" prezes p. Makowski zebranie solwował.

50-lecie zawodowej pracy w rzemiośle.

Franciszek Ziółkowski, zam. obecnie w Łążynie pow. toruński, urodził się 26. 9. 1868 r. w Wielkich Radowiskach, powiatu wąbrzeskiego. W zawodzie pracuje jako mistrz krawiecki od stycznia 1888 roku do chwili obecnej. Celem unieszkodliwienia w wiosce żyda-bławatnika, zakłada na kilka lat przed wojną własny interes. Żyd w pierwszy roku wojny likwiduje skład i opuszcza wieś. Jubilat jako gorliwy patriota jest jednym z inicjatorów i założycieli (w r. 1908) Towarzystwa Ludowego na Łążyn i okolicę. Jego zasługą jest krzewienie o podtrzymywanie ducha narodowego Polaków w szerokiej okolicy Łążyna. Miarą pracy i poświęcenia jubilata były zebrania i imprezy Tow. Ludowego, w których uczestniczyło do 500 rodaków.

Z myślą o sprawie polskiej organizuje i finansuje zabawy ludowe oraz teatr amatorski, oddając dla przeprowadzenia prób własny dom, w którym pomieszczenie znalazła również biblioteka TCL, kostiumy wykonywano bezinteresownie w jego warsztacie. Tuż po wojnie światowej mimo szykan ze strony władz zaborczych i częstych rewizyj w jego domu, nie uchyla się od zbierania tajnego podatku narodowego — wysyła dwóch synów przez kordon do tworzących się pułków pomorskich w Wielkopolsce. Jeden z nich Czesław ginie w r. 1923 tragiczną śmiercią w Wiśle jako porucznik toruńskiego pułku.

Jubilat obecnie jeszcze mimo podeszłego wieku bierze czynny udział w życiu społecznym jako prezes Akcji Katolickiej. W ciągu 40 lat poświęcenia i pracy narodowej dzielnie towarzyszy jubilatowi małżonka, zasłużona społeczniczka Zofia z Czajkowskich. Jubilat za zasługi poniesione dla sprawy polskiej odznaczony został krzyżem zasługi i medalem 3 Maja.

Starzy i młodzi na ławie oskarżonych

Przed toruńskim sądem grodzkim odpowiadali: 11-letni Aleksander Kołodziejski, za dokonanie kradzieży wyrobów rzeźnickich ze składu p. Cebuli przy Staromiejskim Rynku, Marianna i jej małżonek Soleccy oraz Rosół, oskarżeni o kupno tych wyrobów.

11-letni Kołodziejski przyznał się do dokonania tej kradzieży i jak wyjaśnił razem z nim byli na kradzieży jeszcze inni koledzy i to: 12-letni Henryk Bojanowski, znany dobrze policji młody ptaszek, 12-letni Maruszak, 10-letni Władysław Cisielski oraz 13-letni Antoni Kaflewski.

Soleccy przyznali się do kupna wyrobów rzeźnickich, ale jak twierdzili nigdy nie przypuszczali, aby takie dzieci mogły kraść. Oskarżony Rosół nie przyznał się do winy, twierdząc, że nic nie kupował od Kołodziejskiego.

Obrońca małoletniego oskarżonego Kołodziejskiego adw. Kropodra powołując się na fakt, że oskarżony jako małoletni nie zdawał sobie sprawy z popełnionego czynu w zakończeniu swej obrony wniósł o ukaranie oskarżonego upomnieniem. Oskarżyciel publiczny wniósł o umieszczenie oskarżonego w zakładzie poprawczym z zawieszeniem wykonania kary.

W wyniku rozprawy sąd skazał Kołodziejskiego na umieszczenie w zakładzie poprawczym z warunkowym zawieszeniem kary na jeden rok. Oskarżeni Soleccy skazani zostali na 1 miesiąc aresztu z zawieszeniem kary na 2 lata. Rosoła uwolniono od winy i kary. Adwokat zapowiedział apelację.

Sowieckie samoloty zestrzelone w Nankinie.

W czasie walk powietrznych nad Nankinem udało się lotnikom japońskim zestrzelić kilka samolotów z sowieckimi znakami rozpoznawczymi. A wie[...] jednak bolszewi[...] wkładając palce między japoń[...]

Na budowę ścigacza morskiego.

Liga Morska i Kolonialna oddział Toruń — Bydgoskie Przedm. urządza w dniu 27 stycznia br. we czwartek, w kawiarni „Esplanada" dancing towarzyski na który zaprasza pp. członków i sympatyków. Dotychczasowe wolne datki zniesiono, żadnych specjalnych datków się nie zbiera. Fundusz budowy ścigacza morskiego „Pomorze" zostaje wzmacniany z ustępstwa gospodarza, który na ten cel przeznaczył pewien procent od obrotu. Początek o godz. 21-ej. A więc wszyscy spotykamy się w czwartek na dancingu LMK.

Z Klubu Polsko-Angielskiego w Toruniu.

W środę, dnia 26 bm. o godz. 20 członkowie Klubu Polsko-Angielskiego w Toruniu, zamiast zebrania dyskusyjnego, zbiorą się w poczekalni urzędu telegraficzno-telefonicznego na I piętrze w gmachu urzędu pocztowego, gdzie pod przewodnictwem naczelnika p. inż. Korzeniowskiego będą mieli możność zwiedzenia sali aparatowej telefoniczno-telegraficznej oraz usłyszenia ciekawych informacyj na temat pracy tych urządzeń.

TURNIEJ SZACHOWY O MISTRZOSTWO TORUNIA.

Zarząd Toruńskiego Klubu Szachistów zawiadamia, że turniej o mistrzostwo miasta Torunia na rok 1938 rozpocznie się dnia 3 lutego br. w lokalu klubowym w podoficerskim kasynie garnizonowym przy ulicy Przedzamcze. Rozgrywki odbywać się będą w poniedziałki i czwartki od godz. 19-ej. Zapisy członków klubu i pokrewnych sekcyj szachowych przyjmuje codziennie wieczorem skarbnik Toruńskiego Klubu Szachistów do dnia 1 lutego.

—::—

Wywóz lnu z Wileńszczyzny.

Zwyżkowa tendencja cen, jaka zaznaczyła się na włókna lniane w końcu listopada r. ub., utrzymywała się przez cały miesiąc następny. To też dowozy włókna lnianego z poszczególnych terenów produkcji były znaczne, co pozwoliło w ciągu grudnia wysłać z Wileńszczyzny 290 wagonów włókna do fabryk krajowych oraz około 100 wagonów za granicę. Eksport kierowany był głównie do Czechosłowacji, Anglii, Węgier i Niemiec. Włókna standaryzowanego ulokowano za granicą ogółem ok. 390 ton. Przeciętne notowania i ceny tego artykułu na ultimo grudnia r. ub. fob Gdynia, względnie franco granica polsko-czeska, lub polsko-niemiecka wynosiły 36 funtów za tonę.

Może nareszcie zaczniemy eksportować do Australii.

Handel Polski z Australią przynosi nam rok rocznie ogromne deficyty wskutek tego, iż eksport prawie nie istnieje (do 1 miliona zł rocznie), import zaś idzie w dziesiątki milionów zł. Ostatnio jednak inicjatywa naszego samorządu gospodarczego w tym zakresie wydaje się zapowiadać zupełnie stałą poprawę. Przebywający od dłuższego czasu w Australii wysłannik warszawskiej Izby Przemysłowo-Handlowej uzyskał dla Polski zamówienie na klepki debowe do beczek, wartości ponad 20 tys. zł. Jak się okazuje, Australia mogłaby być odbiorcą również i polskiej tarcicy sosnowej oraz konicznym, jednak po niskiej cenie.

—x—

O ziołolecznictwie w Chinach.

Powszechnie jest wiadomym, że kraje wschodu, a szczególnie **Indie i Chiny używają w lecznictwie największej ilości ziół i roślin leczniczych, które i dotychczas są sprowadzane do Europy właśnie z tych krajów.**

Chińska materia medica datuje się jeszcze od czasów przedhistorycznych. Istnieje poza tym utwór (pen- tso), poświęcony nauce o leku, składający się z 50 tomów. Chiński lekarz i farmaceuta, który nie uczęszcza do żadnych specjalnych zakładów naukowych, lecz uczy się przez praktykę, ma obowiązek dokładnie zapoznać się z przepisami, podanymi we wspomnianym utworze. Istnieje zwyczaj wśród uczniów i praktykantów, że w wrześniu, pod przewodnictwem nauczyciela udają się oni na poszukiwanie roślin leczniczych, które potem suszą i klasyfikują. W następstwie, dzięki takiej praktyce, aptekarze i lekarze chińscy łatwo potrafią odnaleźć w królestwie roślin te zioła, których potrzebują. Lecz taka dokładna znajomość roślin lekarskich wymagana jest raczej od aptekarza, o czym świadczyłby często spotykany napis w aptekach chińskich, głoszący, że: **„Aptekarz, kupujący surowce lecznicze powinien posiadać dwoje oczu, lekarz, który przepisuje lek — jedno, pacjent zaś powinien być ślepy.**

Już w roku 2037 przed Chrystusem imperator chiński Szen-Long pierwszy zaczął się interesować sprawą ziół leczniczych i ich zastosowaniem w medycynie i sklasyfikował około 100 roślin. Na jego rozkaz został sporządzony **pierwszy herbariusz,** prawdopodobnie w ogóle pierwszy herbariusz na świecie.

Tabela loterii

17-ty dzień ciągnienia 4 klasy 40 Loterii Państw.

I i II ciągnienie

Główne wygrane

Stała dzienna wygrana 5.000 zł. padła na nr. 149101

50.000 zł.: 43747

30.000 zł.: 190246

10.000 zł.: 54542 90308 98770

5.000 zł.: 182771 188679

2.000 zł.: 15118 17642 33489 37341 37620 47364 49773 53038 61038 64391 67144 71820 87230 90288 109781 117776 130922 134284 140546 176878 181002

1.000 zł.: 1015 7621 34150 60851 67287 79159 86954 93077 97182 48479 112181 115528 119341 121774 122769 123904 132447 133885 162383 164708 176369 187678 189924

Wygrane po 200 zł.

142 58 347 75 90 465 705 32 89 061 1086 198 247 78 385 403 501 28 93 650 707 75 86 2221 92 332 413 781 94 884 3083 130 249 95 621 34 918 4004 901 5038 187 380 513 632 15 47 64 704 808 959 6139 306 525 673 81 722 927 7125 217 329 66 589 756 8043 142 335 457 685 926 9009 61 134 201 32 78 321 87 92 465 555 720 71 10099 253 67 506 30 97 709 814 11005 8 25 170 243 57 386 478 637 756 66 68 86 817 20 950 12060 148 280 477 597 807 74 13087 168 313 64 655 828 39 47 14020 58 116 40 284 594 622 710 14 39 67 71 85 809 66 81 972 15249 674 772 874 944 16186 99 230 337 39 46 476 82 526 670 829 50 69 979 17615 74 832 37 95 18116 65 234 470 84 93 547 640 895 19295 534 37 607 816 917 20229 51 302 588 731 977 21049 215 324 90 437 591 611 874 85 916 64 22124 88 310 473 611 16 31 60 856 96 23017 310 70 456 644 786 24114 453 517 35 781 873 93 970 83 95 25013 202 17 67 487 544 95 923 28 50 26000 46 239 310 33 48 99 631 63 80 859 909 78 27054 89 263 82 300 48 405 37 68 546 993 28003 614 35 29171 285 88 91 341 504 83 815 967 97 30194 242 490 665 721 69 879 31127 28 95 367 612 13 66 809 913 38 42 32088 118 272 350 414 86 557 90 632 91 755 854 901 33176 331 623 34158 78 289 302 507 744 844 35160 234 562 66 727 76 36102 30 511 617 73 893 99 37293 457 701 831 933 5 93 38092 215 521 24 59 711 23 28 803 994 39005 264 476 515 21 70 632 834 75 79 40001 71 417 521 875 926 41128 414 595 718 52 42162 505 641 719 59 83 43350 573 624 761 816 75 44060 313 16 29 57 85 543 722 42 902 45122 246 409 628 786 90 844 917 36 90 46279 331 494 814 915 47154 231 435 681 48169 74 241 371 665 764 850 956 76 49058 213 383 402 555 646 926 98 50088 144 65 311 46 462 691 734 908 51052 101 228 73 309 566 88 917 43 84 52001 218 302 764 53187 204 463 64 583 84 622 33 787 868 54260 524 654 56 73 908 71 55446 555 814 50 935 85 66581 825 57127 43 84 496 58 104 221 31 56 60 148 82 303 18 441 541 605 70 706 59008 55 177 277 400 593 695 861 63 76 928 60139 45 297 396 533 3 6667 726 70 80 94 970 61077 294 339 94 463 77 97 748 839 50 51 90 910 38 62042 52 79 137 98 254 403 793 952 59 63181 204 90 348 61 522 706 28 801 64002 117 16 234

82 339 523 636 730 804 36 65229 41 667 913 80 66156 315 554 95 748 76 67376 90 449 58 596 840 78 68194 255 76 492 840 62 953 69028 105 38 99 39 34 550 800 13 70058 108 248 58 591 679 738 809 71034 143 95 302 408 503 62 84 665 72 72243 310 77 401 9 657 767 986 73018 176 221 36 92 381 617 67 85 836 904 40 95 74324 447 624 870 79 91 902 75182 296 542 77 75 85 635 70 728 63 807 955 97 76112 79 329 79 409 685 760 81 77131 38 68 322 53 84 85 415 574 728 823 78033 81 208 407 58 528 618 704 844 910 79029 233 39 4444 45 73 742 57 938 80148 284 403 634 711 47 81014 234 484 96 577 62 86 763 975 82001 254 485 579 714 842 901 89 83041 175 63 84 318 406 14 17 500 78 812 52 84023 37 126 254 510 56 792 820 60 914 85371 512 86299 442 629 776 899 933 20 87009 122 375 520 754 86 883 904 67 88092 179 68 501 88 702 913 76 89109 30 79 297 380 969 86 94 90225 650 653 73 783 890 91059 233 68 344 448 97 543 61 871 92082 101 93 448 67 769 762 915 39 57 59 93110 13 325 74 480 512 400 35 926 94122 71 308 438 534 93 828 95015 149 80 93 213 530 20 62 458 83 589 652 74 798 847 96047 263 336 421 84 90 598 668 97107 16 67 241 513 14 664 727 82 914 60 98029 68 271 145 46 28 24 698 831 903 45 60 99117 31 221 332 478 537 654 90 742 937 87 100141 269 71 313 49 98 400 44 66 95 604 953 73 101138 60 340 343 61 87 757 825 27 46 948 102124 214 308 471 95 571 96 617 700 17 917 103155 256 409 592 89 379 861 930 104136 71 267 562 671 706 25 31 68 105046 378 415 71 634 28 106141 531 66 738 782 107183 98 203 312 485 512 705 79 809 988 108232 40 397 81 400 71 573 712 34 826 34 109334 532 626 732 961 110013 190 635 725 810 59 111026 166 378 434 93 523 35 634 719 863 68 942 60 112148 223 308 61 403 507 24 36 82 619 743 99 931 113015 127 90 254 300 509 90 935.

114041 149 98 447 819 928 79 115266 311 59 548 632 737 810 116082 139 377 436 78 652 713 20 117111 582 99 601 44 932 18018 36 110 7 225 92 315 65 7 602 39 825 902 119033 85 105 259 344 65 500 642 767 893 943

120022 198 450 530 727 815 69 121027 91 427 66 8 505 702 36 861 900 13 122152 249 309 439 561 659 739 854 123119 48 56 383 8 604 719 889 942 124017 125 202 93 386 611 48 895 125022 36 80 173 711 20 852 920 126108 29 68 204 57386 565 608 795 127080 169 348 78 651 965 946 128064 211 45 400 67 537 634 765 129087 235 76 510 801 14 59 60 130063 131 379 414 575 685 94 852 934 20 131038 43 50 240 310 443 67 96 594 8 605 911 132048 149 508 768 895 133064 119 34 244 708 134019 96 128 71 400 80 517 916 45 50 135140 202 52 391 553 798 136280 413 513 681 6 99 791 904 58 83 137204 59 98 483 535 97 795 7 832 48 83 138285 96 438 527 30 722 828 139077 275 338 455 800

140056 149 471 561 918 141033 95 185 225 460 653 67 707 4 817 902 142296 401 67 78 586 684 98 704 886 143468 92 638 965 144034 295 592 811 145159 320 43 612 72 908 77 146031 166 354 64 476 147125 214 33 309 28 634 809 957 148214 395 488 93 749 149008 53 100 86 323 52 86 461 542 636 756 150161 288 341 401 631 721 86 151120 35 63 392 454 677 819 91

152111 4 88 214 311 67 96 516 677 81 762 818 153006 105 30 99 244 479 560 667 709 973 97 154013 357 622 736 155010 50 60 99 137 43 567 8 93 8 621 913 43 156277 340 71 433 570 2 681 743 882 942 99 157042 204 370 541 77 629 80 158231 90 304 445 536 678 762 84 914 48 159068 157 222 527 792 869 160123 67 386 435 47 600 776 80 894 971 161059 504 53 738 162023 126 588 695 771 899 913 163252 818 14365 438 40 78 913 97 165132 41 229 51 559 666 710 45 805 166079 291 474 547 600 13 709 888 167158 334 452 81 678 800 168135 201 30 306 16 77 656 719 856 169195 298 486 629 99 747 825 8 990 9

170267 305 695 720 854 726 53 171017 65 192 200 352 5 674 942 172056 120 63 207 91 372 693 726 841 58 918 173149 91 322 485 528 93 174094 105 294 648 700 38 175053 253 430 752 904 88 91 176272 415 48 90 177076 100 20 224 6 591 612 788 839 178036 464 754 889 914 21 179134 72 684 720 819 51 988 18071 177 297 328 34 77 431 85 509 710 801 918 74 181057 81 226 524 635 766 815 912 17 32 9 182001 35 217 63 311 31 61 494 505 701 857 183012 339 556 601 18 739 865 75 184116 89 434 854 65 185030 335 416 513 659 811 913 196025 36 95 206 57 337 454 511 56 98 642 97 702 872 937 62 187175 299 563 634 877 85 966 168121 99 271 315 26 588 678 718 887 189195 625 772 851 905 59

190031 127 282 423 545 3 68 71 871 917 75 191063 182 03 350 70 498 934 683 554 873 192122 679 783 814 919 193035 183 262 80 447 53 578 631 54 734 67 94 853 194 398 447 680.

III ciągnienie

Główne wygrane

Stała dzienna wygrana 20.000 zł. padła na nr. 156236

10.000 zł. na nr. 180726

5.000 zł. na nr. 41486 81725

2.000 zł. na nr.: 4800 23265 39531 41929 54836 74547 82121 87089 87762 91014 100956 109644 113377 115596 116929 118871 129751 133337 133221 141931 147397 147426 160923 174790 181839 186408

1.000 zł. na nr. 9570 17802 21125 31143 37249 44929 51684 55521 60321 65483 65865 69838 78671 80243 84705 84252 94901 95564 104037 115134 116450 117239 116878 118323 124150 138777 138869 148230 153603 154765 168862 194153

Wygrane po 200 zł.

506 1158 210 714 2947 3031 138 511 830 40 57 4138 400 65 669 822 46 77 965 5100 324 602 963 6209 461 591 682 701 823 7062 123 47 98 856 914 8135 315 408 525 74 78 9000 533 626 913 29 10112 491 519 879 11240 754 926 12276 439 663 79 978 13332 35 626 70 913 14146 556 830 71 86 15250 350 830 51 918 16233 303 467 820 82 970 17087 429 18864 19038 78 291 401 51 603 20087 197 326 580 691 21125 691 959 22197 447 23432 24556 742 829 96 902 25309 26025 185 280 27047 496 581 837 28051 997 29081 210 4589 608 97 831 30544 31017 416 660 88 790 874 32140 205 335 603 33099 472 606 717 34538 58 79 998 35320 657 986 36020 148 37039 85 147 86 433 733 38128 4855 759 820 30 903 39312 89 97 630 40550 650 732 41093 692 791 976 42042 128 322 60 908 43115 336 518 44406 569 606 64 45751 46373 603 80 47047 200 457 48707 820 906 49065 400 551 50097 51069 323 656 711 96 901 52114 675 789 890 53390 789 916 27 54940 55300 56365 478 57229 836 58538 626 882 937 59146 323 74 459 69 643 927 60080 180 262 307 63 467 609 814 62023 296 99 359 83 472 657 45 63465 67 663 713 75 931 64224 484 716 65878 952 66632 736 907 67011 312 550 751 903 61 68162 565 622 28 96 955 69043 261 319 65 449 698 727 893 70193 496 537 697 851 71077 72202 407 40 64 762 73949 290 546 983 75179 417 663 919 76293 633 89 909 77228 78190 316 935 81026 306 92 502 82042 566 680 986 83245 462 501 84509 867 85392 498 86152 273 92 404 30 636 93 898 87208 88027 226 38 431 660 89081 88 126 618 81 87 93

90654 723 91062 135 251 600 965 92377 459 690 93892 94033 167 425 79 553 932 95005 111 431 921 96529 97001 7 341 537 694 750 91 98844 99214 657 92 719 100078 123 354 686 101320 542 686 93 905 102258 803 103168 380 639 824 104037 105095 560 745 106048 534 666 939 107158 86 251 333 505 615 88 108492 831 109245 64 77 499 655 88 723 110197 233 448 816 928 111263 793 841 112302 755 922 113028 476 679 918

114161 496 785 115049 343 758 86 804 7 66 116051 626 117253 370 443 555 620 99 805 118180 364 457 60 543 44 53 614 710 119443 909 120228 402 563 626 704 121129 84 214 90 709 122203 798 12302 234 532 852 967 124435 69 802 902 125011 255 391 553 605 756 891 96 904 126068 25 470 624 99 895 978 80 127633 770 128123 273 88 318 688 880 129239 434 602 819 36 130335 75 469 579 627 60 892 131197 282 511 77 660 818 86 132331 133076 95 379 95 531 35 89 912 134433 715 969 135130 25 7393 136745 137626 28 138005 295 528 83 689 744 947 139187 488 838

140116 70 363 74 141432 756 142342 554 91 823 143048 202 499 608 943 144141 593 608 11 767 145042 307 867 146202 891 933 147265 405 46 953 148016 36 731 934 149177 300 944 151019 36 518 152033 366 153408 613 154463 77 552 791 837 79 155000 516 668 156943 15706 125 484 724 158008 30 451 541 43 689 731 83 861 159059 128 355 428 662 86 743

160253 460 161110 208 70 332 818 83 16242 614 869 934 163080 383 560 826 56 164045 114 342 464 740 165260 85 705 48 842 166159 432 688 167224 433 535 698 927 88 168714 98 839 169000 52 122 512 98 170175 733 803 171072 626 172443 524 676 84 868 173123 401 83 817 39 174047 427 593 634 704 175025 67 303 94 792 934 176449 767 83 177162 301 423 75 178060 78 197 206 667 863 179001 205 435 507 801 956

180192 612 857 911 181112 82 67 32 68 713 182125 206 31 379 448 83267 90 780 184744 862 971 185072 173 227 34 385 758 96 825 186529 884 923 187447 511 47 620 783 807 188486 603 706 920 189198 448 678 834 190490 502 191314 192420 51 978 193070 194274

IV ciągnienie

Wygrane po 200 zł.

6374 470 1272 358 450 2362 578 3874 4093 368 969 5048 147 623 951 6357 62 457 528 76 766 896 7126 514 57 58 950 8583 9060 415 721 10168 210 737 995 11810 52 12048 101 596 795 907 13191 311 899 903 14045 412 709 53 833 911 15021 453 97 635 850 16489 821 36 61 907 17051 135 460 551 59 880 18145 518 19231 736 944

20052 156 497 527 808 21041 592 736 22127 326 75 464 636 910 28 54 23142 44 557 988 24004 138 212 848 25354 452 586 644 73 717 26028 67 128 64 200 48 469 656 996 27361 458 853 985 28013 154 299 423 562 705 71 918 29066 189 789 961 30286 391 751 31019 104 85 201 528 610 81 753 974 32000 61 36 43 865 33341 844 977 96 34238 510 35007 263 664 801 36178 322 37342 77 491 510

38365 487 872 39149 312 400 642 802 981 40128 93 245 394 431 628 41486 42101 356 543 638 848 64 43167 401 559 885 44378 595 748 45100 314 91 633 47873 914 35 48271 884 97 49199 264 80 503 50093 219 58 493 559 660 51157 365 72 434 562 52304 432 621 797 53212 50 761 54029 55164 332 458 731 56229 625 33 702 892 950 57296 352 612 58307 21 504 9 667 937 59582 631 999

60586 618 750 61198 234 344 707 58 70 8 837 949 89 62031 46 302 436 503 709 63315 8 39 491 613 62 96 839 64032 110 93 286 303 575 781 857 65149 217 566 917 66374 500 44 604 21 751 992 67621 844 68608 69627 73 732 70036 937 71318 995 72775 73413 566 655 40 912 74033 80 388 75040 446 76263 655 759 847 77500 724 78278 457 721 825 913 79016 340 552 64 734 65

80156 515 76 668 832 81233 329 462 549 623 77 97 705 82018 271 469 543 765 838 936 72 83810 84129 37 53 75 202 528 68 85490 658 95 922 42 86356 526 779 87158 242 447 512 624 895 946 88361 543 89043 629 90097 538 91153 246 609 24 813 78 92023 45 210 57 92 367 655 837 69 900 93135 200 331 47 407 17 685 734 849 935 94555 770 95126 213 397 452 96308 653 818 97162 680 717 98058 313 628 701 905 99034 450 821 87

100351 101119 91 297 338 532 638 64 102328 40 975 103102 325 479 514 712 809 915 104010 20 38 155 294 3906 639 105002 184 212 307 451 507 52 106282 10 360 984 95 17170 286 7 306 609 735 974 108777 81 951 109002 66 176 473 501 746 812 110597 111240 364 749 1112150 222 72 91 319 55 113268 456 82 691 886

1114228 371 505 837 115519 736 952 116000 264 433 553 71 696 768 872 95 117256 757 834 118034 264 881 119058 63 347 622 84 7 724

120016 451 121160 313 80 607 87 746 959 122311 8 56 687 123296 9 424 524 708 877 986 124005 33 314 60 413 600 732 850 125019 87 300 18 22 96 596 628 126189 305 510 787 127265 336 432 907 128132 449 603 129313 417 73 130272 600 776 131313 81 788 13220 529 934 133147 38 676 134202 485 519 135917 136134 228 323 419 532 826 998 137172 97 402 534 138093 138 228 443 713 55 822 139097 292 341 9 508 849 961

140207 960 141170 578 796 142057 84 294 962 87 143143 89 650 64 718 144691 726 893 145022 97 287 817 146024 133 201 73 96 360 430 6 535 652 896 147035 743 898 148007 365 649 149372 150061 5 71 513 44 151419 28 578 920 40 152047 79 82 480 555 153110 574 625 906 154050 682 755 80 873 155047 285 762 99 877 156256 883 927 157208 396 667 782 158446 504 89 614 736 159115 22 323 987

160313 900 161408 92 530 691 725 65 94 162248 55 365 574 96 793 895 917 36 163138 257 631 65 880 164151 586 800 165001 384 524 166045 157 237 734 931 9 167459 866 7 168052 75 669 752 875 169086 187 211 68 88 503 997 170300 505 171063 117 261 411 35 96 506 172133 241 305 47 59 420 663 935 45 173293 371 626 36 848 174146 240 503 175058 413 693 861 900 176013 21 405 72 665 754 848 177070 110 203 79 306 521 758 89 812 178271 2 476 179752

180081 458 674 91 181097 177 611 857 182161 585 792 872 184077 171 280 564 789 816 71 185065 123 314 59 70 680 186030 296 315 647 187389 517 9 867 981 188512 635 969 189666 753 66

190122 87 558 851 191457 548 635 840 192261 417 747 930 193153 664 194025 263 729 865

Ze sportu.

POLSKA ZREMISOWAŁA z H. C. AROSA tak samo, jak Kanadyjczycy.

Arosa. We wtorek po południu **polska reprezentacja hokejowa** rozegrała ostatni mecz na swoim tournée po Szwajcarii w Arosie **z miejscową H. C. AROSA,** osiągając **wynik remisowy 3:3 (1:1, 1:2, 1:0).**

Szwajcarzy, którzy, jak wiadomo, **niedawno zremisowali z reprezentacją Kanady,** wystawili przeciwko Polakom bardzo silny skład, wzmocniony Kanadyjczykami: **Duerlingiem** (który grał na wszystkich meczach przeciw Polsce) i Forsythem. W bramce naszych przeciwników wystąpił Rudolf z Berna. Wreszcie w skład drużyny wchodził Lehrer z Zurychu.

Polacy wystąpili bez Marchewczyka, który się jeszcze nie czuje zdrów po kontuzji odniesionej w Bazylei. Na jego miejsce kierownictwo drużyny wystawiło Michalika, a w drugim ataku miejsce Michalika zajął Staniszewski.

Gra była bardzo szybka, ostra, chociaż fair i emocjonująca. Drużyna polska grała bardzo dobrze, utrzymując przez cały czas z tak silnym przeciwnikiem grę otwartą. Bardzo dobrze wypadła kombinująca razem para Król — Zieliński. Wyróżnił się również Burda.

Bramki dla Polski zdobyli **Wołkowski, Burda i Zieliński,** a dla Szwajcarów — **Kanadyjczycy.**

Po tym meczu polska reprezentacja hokejowa wraca do kraju.

POLSKA ZWYCIĘŻA NIEMCY I PRZEGRYWA Z AMERYKĄ na mistrzostwach świata w tenisie stołowym w Londynie.

Londyn. We wtorek w dalszych rozgrywkach o mistrzostwo świata w tenisie stołowym, **Polska rozegrała mecz z Niemcami, bijąc je po ciężkiej walce 5:3.** Trzy mecze wygrał Erlich, a dwa Schif. Obie drużyny walczyły niesłychanie zaciekle i do ostatniej chwili wynik meczu był pod znakiem zapytania.

W drugim spotkaniu **Polska przegrała z drużynowym mistrzem świata Stanami Zjednoczonymi 2:5.** Amerykanie górowali znacznie i jedynie Erlich zdołał rozstrzygnąć dwa spotkania na korzyść Polski. Wszyscy inni nasi zawodnicy przegrali swoje walki.

Z AUSTRIĄ PRZEGRALI PING-PONGIŚCI POLSCY 0:5.

Londyn. W dalszych rozgrywkach o mistrzostwo świata w tenisie stołowym, odbywających się w Londynie, **Polska poniosła dotkliwą porażkę, przegrywając z Austrią 0:5.**

Polacy zaprezentowali się bardzo słabo. Żaden z naszych zawodników nie wygrał swego meczu, nawet Erlich nie umiał pokonać swych doskonałych przeciwników, mistrza świata Bergmanna i Liebstera.

NARCIARZE JADĄ DO WĘGIER.

Kraków. W czwartek wyruszy z Krakowa **druga ekspedycja narciarska Polski na międzynarodowe mistrzostwa Węgier.** W skład drużyny wejdą prawdopodobnie Bochenek, Jan Marusarz, Orlewicz i Schindler. Kierownikiem drużyny będzie dr Załuski.

START DO MONTE CARLO.

We wtorek wyruszyły z różnych punktów Europy osady, biorące udział w międzynarodowym zjeździe automobilowym do Monte Carlo. Jest to, jak wiadomo, największa i najbardziej popularna zimowa impreza automobilowa. Ogółem wyruszyło przeszło 140 maszyn. W tej liczbie znajduje się **6 osad polskich.** Trzy osady polskie wyruszyły z Aten, dwie ze Staangeru a jedna z Bukaresztu.

KATOWICE BUDUJĄ NAJDŁUŻSZĄ NA ŚWIECIE BIEŻNIĘ W HALI.

Katowice. Swego czasu Pogoń katowicka zwróciła się do magistratu m. Katowic o przebudowanie hali powystawowej w parku Kościuszki na halę sportową. Chodziło przede wszystkim o wybudowanie w tej hali drewnianej bieżni. W tych dniach magistrat zgodził się na wybudowanie bieżni, która ma być jedną z największych na świecie (jeżeli chodzi o długość), **długość bieżni bowiem będzie wynosiła ponad 200 m.,** podczas gdy najdłuższe drewniane bieżnie, znajdujące się w Ameryce, przekraczają 180 m.

Kronika gdyńska

Gdynia, dnia 26 stycznia 1938 roku.

KALENDARZYK

Dziś: Walerego b. i w.
Jutro: Franciszka Salez. b. D. K.
Wschód słońca o godzinie 7.49.
Zachód słońca o godzinie 16.38.

POGOTOWIA.

Straż pożarna ☎ 17-08. Pogotowie Ratunkowe, lekarz dyżurny ☎ 12-40. Gł. Kom. Policji ☎ 16-11. Miejskie Zakłady Elektryczne ☎ 20-67.

DYŻUR APTEK.

Codziennie, prócz niedziel i świąt, wszystkie apteki śródmieścia i przedmieść Gdyni są czynne godz. od 8—20. Dyżur w nocy, od godz. 20—8 rano oraz w niedziele i święta mają w bieżącym tygodniu następujące apteki:

Apteka dr. Adama Jurkowskiego, Skwer Kościuszki 22, tel. 18-44.
Apteka mgr. Grodzkiego, ul. Morska 155.
Apteka Bałtycka, ul. Śląska 42.
Apteka Nadmorska, ul. Orłowska w Orłowie Morskim.

AUTODOROŻKI.

Skwer Kościuszki ☎ 15-70. Plac Kaszubski ☎ 15-41; ul. Portowa ☎ 25-62; Dworzec kolejowy ☎ 15-40; Orłowo Morskie ☎ 92-04.

TRAGARZE

przy dworcu. ☎ 21-93.

Oddział

Przedstawicielstwo „Dziennika Bydgoskiego" mieści się: Skwer Kościuszki 24 (nad cukiernią Fangrata), tel. 14-60.

REPERTUAR KIN:

Bajka: Wallace Beery w filmie pt. **„Burzliwa młodość"**, nadprogram najnowszy tygodnik PAT.

BODEGA. Dramat kobiety, która pokochała wroga swojej ojczyzny p. t. **„Zabronione szczęście".** Bogaty nadprogram.

MORSKIE OKO. Film o niebywałym napięciu. Wielka epopea szpiegostwa p. t. **„W sieci wywiadu".** W rolach gł. Herbert Marshall, Gertruda Michael. Nadprogram kolorówka i tygodnik.

LIDO. Nieśmiertelna powieść Marka Twaina p. t. **„Książę i żebrak".** W rolach gł. Errol Flynn oraz fenomenalni bliźniacy Billy i Bobby Mauch. Bogaty nadprogram.

MIRAŻ - Orłowo. Wiedeńska operetka p. t. **„Księżniczka Czardasza"** z Martą Eggerth. Bogaty nadprogram.

POLONIA. Monumentalny epos bohaterstwa i miłości z udziałem Daniela Dazieux i Adolfa Wohlbrücka w filmie p. t. **„Port Artura".** Bogaty nadprogram.

70 DZIECI LEGALIZOWANYCH.

Dnia 21 maja ub. r. **Komisarz Rządu mgr. Sokół przyjął delegację bezrobotnych,** która na jego ręce złożyła petycję i przedłożyła mu swoje prośby i żale. W delegacji tej znajdowały się również dwie kobiety, które przedstawiły p. Komisarzowi swoje prośby. Jedna z tych kobiet — **panna z dzieckiem** — podniosła, że w podobnej jak ona sytuacji jest **bardzo wiele kobiet** na terenie Gdyni, które nie mogą ulegalizować swoich związków małżeńskich, ponieważ **brak im odpowiednich dokumentów.** Komisarz Rządu zainteresował się żywo tą sprawą, obiecał możliwe ułatwienia w uzyskaniu dokumentów, a jednocześnie podniósł, że dołoży starań, aby te wypadki **współżycia „na wiarę" zlikwidować** i doprowadzić do związków małżeńskich, które stworzą normalne i zdrowe rodziny. Omawiając tę tak ważną z punktu widzenia moralnego i zdrowia publicznego sprawę, p. Komisarz Rządu mgr. Sokół podkreślił, że i sami zainteresowani powinni dążyć do legalizacji anormalnych związków. Ze swej strony p. Komisarz Rządu Sokół obiecał pomoc, a nawet wsparcie dla takich „małżeństw", które w chwili legalizacji otrzymają **książeczkę oszczędnościową z wkładem 100,— zł.**

Zapewnienie p. Komisarza Rządu Sokoła, dało już w okresie zaledwie 8 miesięcy dość duże rezultaty, bowiem **56 takich konkubinatów zalegalizowanych zostało** normalnym związkiem małżeńskim i dzięki temu przeszło **70 dzieci otrzymało nazwiska swych ojców.** Wszyscy ci małżonkowie otrzymali obiecane wsparcie 100 zł

Niewątpliwie akcja ta i opieka władz wydadzą dalsze pozytywne rezultaty w roku bieżącym

O 40 tysięcy ton wzrośliśmy na morzu.

ROZBUDOWA FLOTY HANDLOWEJ.

W wykonaniu programu rozbudowy polskiej floty handlowej, opracowanego przez Departament Morski Ministerstwa Przemysłu i Handlu na okres 4 lat., w oparciu o specjalny budżet morski Ministerstwa Przemysłu i Handlu, S. A. „Gdynia-Ameryka Linie Żeglugowe" zamówiła we wrześniu rb. w **Stoczni Gdańskiej,** której jednym z udziałowców jest Skarb Państwa — **dwa transatlantyckie statki towarowe dla obsługi linii meksykańskiej.** Charakterystyka tych statków jest następująca:

Są to statki motorowe o pojemności 4.660 TRB każdy, moc maszyn — 6.600 HP; szybkość 16 węzłów; długość statku między pionami — 400 stóp, szerokość konstrukcyjna — 55 stóp, zanurzenie konstrukcyjne — 25 stóp.

Do budowy tych statków użyte będą w pierwszym rzędzie **surowce i materiały wyrobu polskiego.** Nadto stocznia szeroko uwzględnia zatrudnienie przy ich budowie **polskich inżynierów okrętowych, studentów politechniki oraz majstrów i robotników fachowców.**

Nadmienić należy, że w rb. w wykonaniu wspomniango programu rozbudowy floty handlowej zostały już zamówione, względnie nabyte następujące jednostki:

Dwa statki transatlantyckie pasażersko-towarowe do obsługi linii **południowo-amerykańskiej** po 10.800 TRB.

Dwa statki towarowe dla obsługi linii **bałtyckich** po 1.000 TRB.

Jeden statek dla obsługi linii **lewantyńskiej** o pojemności 1.940 TRB.

W ten sposób tonaż floty handlowej, zamówiony w rb., zgodnie ze wspomnianym programem, wynosi — **34.860 TRB.** Do tego należy doliczyć również statek nabyty przez przedsiębiorstwo prywatne Polsko-Skandynawskie Towarzystwo Transportowe **„Polskarob"** — jeden statek węglowy o pojemności około 2.800 TRB.

Razem więc tonaż jednostek polskiej floty handlowej, zamówiony w rb. określa się liczbą — **37.660 TRB.**

Ponadto przedsiębiorstwo „Polskarob" dla zitensyfikowania zaopatrywania statków zachodzących do Gdyni w polski węgiel — nabyło specjalny **statek bunkrowy.**

Poza polską flotą handlową również i flota rybacka uległa w rb. zwiększeniu przez zamówienie, zgodnie z programem opracowanym przez Departament Morski — **pięciu dalekomorskich lugrów śledziowych.**

Kto buduje na Grabówku kioski *po nocy?*

Przy domach miejskich na Grabówku (ul. Morska) był do niedawna **kiosk.** Przed paru miesiącami kiosk ten został zburzony w myśl zarządzenia Komisariatu Rządu, ograniczającego ilość kiosków, a właściciel jego bardzo słusznie powrócił do swej kamienicy, którą mógł teraz administrować spokojnie, nie odbierając pracy i zarobku inwalidom. Inwalidzi przecież często nie mają doprawdy żadnych innych źródeł utrzymania jak właśnie owe kioski!

Przed paru dniami mieszkańcy ulicy Morskiej, którzy w porze nocnej powracali do domów, mogli z zainteresowaniem obserwować bardzo niecodzienne zjawisko: Oto jacyś nieznani sprawcy **przytaszczyli na wózku gotowy kiosk** i otuleni w mroki i cienie tajemniczości zaczęli kopać fundamenty. (Poprzedni kiosk stał sobie bez głębszego oparcia). Z rana, gdy wyspane słońce powróciło z Ameryki na polskie niebo, przetarło sobie oczy ze zdumienia spojrzawszy promiennymi blaskami na ulicę Morską w Gdyni. Na miejscu gdzie istniał najpierw kiosk, a potem długo, długo było nic, guzik i mięta, panoszył się wcale grzeczny nowy budyneczek. Słońce pomyślało, że to może szalecik, bo w Gdyni pod każdym parkanem można widzieć zainteresowanych w tej dziedzinie budownictwa ze smutkiem szukających stosowniejszych lokali. Jednak nie. Był to i jest formalny kiosk. W dodatku taki kiosk, który tam podobno nie ma prawa w ogóle być, gdyż w tej części miasta obowiązują ciągle tzw. **kioski pierwszego typu,** a ten jest „drugiego typu".

Wedle uzyskanych przez nas informacyj, kiosk ten ma być własnością pewnego **woźnego,** mającego poza tym **doskonałą posadę** w jednej ze szkół powszechnych.

Kto miałby pilnować szkoły w czasie gdy pan woźny będzie sprzedawał papierosy, zapałki i gazety — nie wiadomo. Być może, że nawzajem któryś **z inwalidów?**

Jak się dowiadujemy, wypadek powyższy nie jest jedynym. Nas osobiście zaciekawia tylko jedno: po jakiego licha i kto tak **chyłkiem, po nocy, w sekrecie** zajmuje się rozbudową Gdyni? Ten tylko się chowa, kto robi coś czego **nie wolno.**

DRUG KONKURS TAŃCA W DANCINGU „OAZA".

Wśród niezbyt licznych rozrywek karnawałowych większą atrakcją są niewątpliwie konkursy tańca, jakie urządza w każdy czwartek dyrekcja sympatycznego dancingu **„Oaza"** przy ul. Świętojańskiej 30. W tym dniu, a raczej w tej nocy karnawałowej wśród licznych niespodzianek najbardziej emocjonujący będzie właśnie popis par tanecznych z pośród publiczności, które za najlepiej wykonany taniec otrzymają piękne nagrody. Amatorzy tańca mają więc sposobność wykazania swych zdolności choreograficznych, co połączone jest ze zdobyciem cennej nagrody.

W czwartek 27 bm. sala „Oazy" zapełni się doborową publicznością i najzdolniejszymi tancerzami Gdyni. Zaleca się więc przybycie zawczasu, aby zdobyć dobre miejsce. Początek o godz. 22. Wstęp bezpłatny. A więc, w czwartek 27 bm. spotykamy się na dancingu w „Oazie".

Klub samotów.

Konfraternia Kawalerów w Gdyni wszem wobec i każdemu z osobna komu o tym wiedzieć należy wiadomym czyni, że tradycji kwoli, urządza z pląsami i omnium generum igraszkami, bal, który odbędzie się dnia 1 Februarii A. D. MCMXXXIII w świetlicach Polskiej Riwiery.

Dworna to iście ochota: pląsy reye i firleye, którym nasza młódź y dziewki, bo nawet stateczne białogłowy przed innymi prym oddawają. A jako dobremu piwu nie potrzeba wiechy, toć y nam nie przystoi się przechwalać, że pląsy będą wielce ochotne przy zacnym wtórzeniu rycerskich surm, trąb y basetli.

Wielu jest ubezpieczonych, lecz mało uświadomionych.

Z inicjatywy oddziału nadmorskiego **Zw. Zaw. Pracowników Instytucyj Ubezpieczalni Społecznych powstaną poradnie ubezpieczeniowe w Gdyni.**

Wielu jest ubezpieczonych, lecz mało uświadomionych. Wszyscy wiedzą, ile płacą, względnie ile im się potrąca z pensji na rzecz ubezpieczalni, mało zaś kto orientuje się dokładnie we wszystkich zawiłych i skomplikowanych możliwościach przysługujących mu praw do świadczeń, które obowiązują ubezpieczalnię.

W związku z tym odbyło się w Gdyni zebranie delegatów wszystkich organizacyj zawodowych w Gdyni w celu omówienia powyższych zagadnień. Po referatach i dyskusji uchwalono zorganizować przy Związku Zawodowym Pracowników instytucyj ubezpieczalni społ. specjalny **kurs dla delegatów szeregu organizacyj, którzy zapoznają się z całokształtem ustawodawstwa ubezpieczeniowego.** Kurs ten trwać będzie trzy tygodnie, po czym uczestnicy utworzą przy poszczególnych swoich związkach zawodowych **poradnie ubezpieczeniowe** dla członków. Inicjatywę tę powitać należy z najżywszym uznaniem.

OTWARCIE PŁYWALNI.

W niedzielę 23 bm. nastąpiło w Szkole Morskiej otwarcie pływalni, o której obszerniej pisaliśmy przed paru dniami. Dyrektor Szkoły Morskiej p. Kosko wygłosił przemówienie o walorach podniesienia kultury fizycznej. Przemawiał też proboszcz z Grabówka ks. Wysiecki. Interesujące pokazy pływackie uczniów zakończyły uroczystość.

Rozbudowa Miejskich Zakładów Elektrycznych.

Ubiegły rok zaznaczył się w ogólnym bilansie gospodarczym MZE dalszym i niesłabnącym wzrostem zarówno ilości nowo dołączonych konsumentów, jak też i ilości sprzedanej energii elektrycznej.

Mimo nieco osłabionego w porównaniu z rokiem 1936 tempa rozbudowy miasta ogólna ilość zainstalowanych na sieci MZE liczników **wzrosła bardzo znacznie,** osiągając na dzień 31. 12. 1937 r. 17.250 liczników, wobec 7.380 w r. 1934, — 10.468 w r. 1935, — 14.000 w r. 1936.

Niemniej korzystnie przedstawiają się za ub. rok cyfry dotyczące **sprzedaży energii elektrycznej.** Gdy bowiem w r. 1934 sprzedano 2.923.999 kWh, w r. 1935 3.511.436 kWh, w r. 1936 — 4.611.491 kWh, to sprzedaż energii w 1937 r. wyniosła 5.637.813 KWh, a więc w porównaniu z r. 1936 przyrost wyniósł 1.026.322 kWH czyli przeszło 22 procent.

I tak w porównaniu z rokiem 1936 ogólną długość sieci rozdzielczych wysokiego i niskiego napięcia z wyłączeniem sieci oświetlenia ulic powiększyła się o okrągłooeioea tlenia ulic wzrosła z 215 km od 237 km. Długość zaś oświetlonych ulic powiększyła się znacznych kosztów oświetlono **szosę Gdańo** okrągłe 18 km. W szczególności nakładem **ską do Orłowa oraz szosę Śląską w kierunku Chylonii.** Należy wreszcie zaznaczyć, że w ubiegłym roku przybyło na terenie uprawnienia MZE **6 nowych stacji transformatorowych, powiększając w ten sposób ogólną ilość stacyj do 40.**

CZOŁEM!

Roczne walne zebranie tow. gimn. „Sokół" - gniazdo żeńskie w Gdyni odbędzie się **dziś, w środę 26 stycznia o godz. 20-tej** w sali parafialnej przy ul. Kwiatkowskiego nr 26. Udział wszystkich członkiń na walnym zebraniu jest obowiązkowy!

Prawo udziału w zebraniu z głosem stanowczym w myśl § 14 statutu mają tylko te członkinie, które nie zalegają ze składkami.

SANDOMIERZ — GDYNIA.

Na posiedzeniu Sekcji Przemysłowej Izby Przemysłowo-Handlowej w Gdyni omawiano zagadnienia podatkowe, po czym Dyrektor Izby p. dr **J. Kulikowski** wygłosił referat **o sytuacji przemysłu pomorskiego** i wpływie, jaki może wywrzeć na tę sytuację rozbudowa **Centralnego Okręgu Przemysłowego.** Dyrektor Kulikowski przedstawił zmiany w strukturze gospodarczej Pomorza, jakie zaszły od chwili powrotu tych ziem do Macierzy, pod względem **populacyjnym** i podkreślił konieczność **rozwoju przemysłu na Pomorzu,** jako jednego ze sposobów zatrudnienia **nadmiaru ludności** nie tylko rolniczej, lecz i przeludnionych miast pomorskich. Dalsze wywody Dyrektora Kulikowskiego dotyczyły znaczenia **przemysłu pomorskiego dla obrony kraju** oraz tych środków zaradczych, które należałoby przedsięwziąć przede wszystkim w dziedzinie **taryf kolejowych** dla ułatwienia z jednej strony **zbytu produkcji** przemysłowej Pomorza w innych połaciach kraju, a z drugiej **zaopatrywania w surowiec** zakładów przemysłowych. Poza tym p. Dyrektor Kulikowski wskazał, że dla szeregu gałęzi przemysłu istnieją na Pomorzu naturalne warunki rozwoju, jak np. dla **przemysłu przetworów żywnościowych, hodowlanych** oraz **przemysłu drzewnego.**

Przechodząc do sprawy rozbudowy przemysłu w Centralnym Okręgu Przemysłowym p. Dyrektor Kulikowski podkreślił konieczność **czynnego zainteresowania się przemysłowców z okręgu Izby Gdyńskiej rozbudową przemysłu w Centralnym Okręgu Przemysłowym.** Szczególną wagę dla przemysłu pomorskiego może mieć organizowanie przezeń w Centralnym Okręgu Przemysłowym **zakładów pomocniczych,** wyrabiających te **półfabrykaty,** które ze względu na koszt transportu surowca nie opłaca się produkować na Pomorzu. Dyrektor Kulikowski podkreślił, iż zgodnie z intencjami budowniczego Centralnego Okręgu Przemysłowego, **wicepremiera Kwiatkowskiego,** przemysł w C. O. P. **w niczym nie powinien uszczuplić stanu posiadania przemysłu na Pomorzu.** To też przy rozpatrywaniu projektu ustawy o ulgach podatkowych dla inwestycyj, przedstawiciele Izby Gdyńskiej zwracali uwagę, że ulgi podatkowe dla Centralnego Okręgu Przemysłowego powinny być tak konstruowane, aby **nie wpłynęły na przeniesienia** tam zakładów przemysłowych z Pomorza.

Na tle tego referatu wywiązała się **dyskusja,** w czasie której podkreślono konieczność rozwoju stanu posiadania przemysłu na Pomorzu i to tak ze względów gospodarczych, jak i geopolitycznych.

Tabela loterii

17-ty dzień ciągnienia 4 klasy 40 Loterii Państw.

I i II ciągnienie

Główne wygrane

Stała dzienna wygrana 5.000 zł. padła na nr. 149101

50.000 zł.: 43747

30.000 zł.: 190240

10.000 zł.: 54542 90308 98770

5.000 zł.: 182771 188679

2.000 zł.: 15118 17642 33489 37341 37620 47364 49773 53038 61038 64391 67144 71820 87230 90288 109781 117776 130922 134284 140546 176878 181002

1.000 zł.: 1015 7621 34150 60851 67287 79159 86954 93077 97182 48479 112181 115528 119341 121774 122769 123904 132447 133885 162383 164708 176369 187678 189924

Wygrane po 200 zł.

142 58 347 75 90 465 705 32 89 061 1086 198 247 78 385 403 501 28 93 650 707 75 86 2221 92 332 413 781 94 884 3083 130 249 95 621 34 918 4004 901 5038 187 380 513 632 15 47 64 704 803 959 6139 306 525 672 81 722 927 7125 217 329 66 589 756 8043 142 335 457 685 926 9009 61 134 201 32 73 321 87 92 465 555 720 71 10099 253 67 506 30 97 709 814 11005 8 25 170 243 57 386 478 637 756 66 68 86 817 20 950 12060 148 280 477 597 807 74 13087 168 313 64 655 828 39 47 14020 58 116 40 284 594 622 710 14 39 67 71 85 809 66 81 972 15249 674 772 874 944 16186 99 230 337 39 46 476 82 526 670 829 50 69 979 17615 74 832 37 95 18116 65 234 470 84 93 547 640 895 19295 534 37 607 816 917 20229 51 302 588 731 977 21049 215 324 90 437 591 611 874 85 916 64 22124 88 310 473 611 16 31 60 856 96 23017 310 70 456 644 786 24114 453 517 35 781 873 93 970 83 95 25013 202 17 67 487 544 95 923 28 50 26000 46 239 310 33 48 99 631 68 80 859 909 78 27054 89 263 82 300 48 405 37 68 846 993 28003 614 35 29171 285 88 91 341 504 83 815 967 97 30194 242 490 665 721 69 879 31127 28 95 367 612 13 66 809 913 38 42 32038 118 272 350 414 86 557 90 632 91 755 854 901 33176 331 623 34153 78 289 302 507 744 844 35160 234 562 66 727 76 36102 30 511 617 73 893 99 37293 457 701 831 933 5 93

38092 215 521 24 59 711 23 28 803 994 39005 264 476 515 21 70 632 834 75 79 40001 71 417 521 875 926 41128 414 595 718 52 42162 505 641 719 59 833 43350 573 624 761 816 75 44060 313 16 29 57 85 543 722 42 902 45122 284 409 628 786 90 844 917 36 90 46279 331 494 814 915 47154 231 435 681 48169 74 241 371 665 764 850 956 76 49058 213 383 402 555 646 926 98 50088 144 65 311 46 462 691 734 908 51052 101 228 73 309 568 88 917 43 84 52001 218 302 764 53187 204 463 64 583 84 622 33 787 868 54260 524 654 56 73 908 71 55446 555 814 50 935 85 66581 825 57127 43 84 496 780 908 50 58008 22 67 68 140 82 303 18 441 541 605 70 706 59008 55 17 277 17 400 593 695 861 63 76 928 60139 45 297 396 533 3 6667 726 70 80 94 970 61077 294 339 94 463 57 75 140 748 50 50 51 90 08 38 62042 52 79 137 98 254 403 793 952 59 63181 204 90 348 61 522 706 28 801 64002 117 16 234

82 339 523 636 730 804 36 65229 414 667 913 80 66156 315 554 95 748 76 67376 90 449 58 596 840 78 68194 255 76 492 846 62 953 69028 105 38 99 39 34 550 800 13 70058 108 248 58 591 679 738 809 71034 143 95 302 408 503 62 84 665 72 72243 310 77 401 9 657 767 986 73018 176 221 36 92 381 617 67 85 836 904 40 95 74324 447 624 870 79 91 902 75182 296 542 77 75 85 635 70 728 63 807 955 97

76112 79 329 79 409 685 760 81 77131 38 68 322 53 84 85 415 574 728 823 78033 81 208 407 58 528 618 704 844 910 79029 233 39 4444 45 73 742 57 938 80148 284 403 634 711 47 81014 234 484 96 577 62 86 763 975 82001 254 485 579 714 842 901 89 83041 175 63 84 318 406 14 17 500 78 812 52 84023 37 126 254 510 56 792 820 60 914 85371 512 86299 442 629 776 899 933 20 87009 122 375 520 754 86 883 904 67 88092 179 68 501 88 702 913 76 89109 30 79 297 380 969 86 94 90225 650 653 73 783 890 91059 233 68 344 448 97 543 61 871 92082 101 93 448 67 769 762 915 39 57 59 93110 13 325 74 480 512 400 35 926 94122 71 308 438 534 93 828 95015 149 80 93 213 530 20 62 458 83 589 652 74 798 847 96047 263 336 421 84 90 598 668 97107 16 67 241 513 14 664 727 82 914 60 98029 68 271 145 46 28 24 698 831 903 45 60 99117 31 221 332 478 537 654 90 742 937 87 100141 269 71 313 49 98 400 44 66 95 604 953 73 101138 60 340 343 61 87 757 825 27 46 948 102124 214 308 471 95 571 96 617 700 17 917 103155 256 409 592 89 379 861 930 104136 71 267 562 671 706 25 31 68 105046 378 415 71 634 28 106141 531 66 738 782 107183 98 203 312 485 512 705 79 809 988 108232 40 397 81 400 71 573 712 34 826 34 109334 532 626 732 961 110013 190 635 725 810 59 111026 166 378 434 93 523 35 634 719 863 68 942 60 112148 223 308 61 403 507 24 36 82 619 743 99 931 113015 127 90 254 300 509 90 935.

114041 149 98 447 819 928 79 115266 311 59 548 632 737 810 116082 139 377 436 78 652 713 20 117111 582 99 601 44 932 18018 36 110 7 225 92 315 65 7 602 39 825 902 119033 85 105 259 344 65 500 642 767 893 943

120022 198 450 530 727 815 69 121027 91 427 66 8 505 702 36 861 900 13 122152 249 309 439 561 659 739 854 123119 48 56 383 8 604 719 889 942 124017 125 202 93 386 611 48 895 125022 36 80 173 711 20 852 920 126108 29 68 204 57386 565 608 795 127080 169 348 78 651 965 946 128064 211 45 400 67 537 634 765 129087 235 76 510 801 42 92 850 130063 131 379 414 575 685 94 852 934 20 131038 43 50 240 310 443 67 96 594 8 605 911 132048 149 508 769 885 133064 119 34 244 708 134019 96 128 71 400 80 517 916 45 50 135140 202 22 592 733 798 136280 413 674 63 137118 2 68 140 82 303 137204 59 98 483 535 97 795 7 832 43 83 138285 96 438 527 30 72 828 139077 275 338 435 650 140056 149 471 561 918 141033 95 185 225 460 653 67 707 4 817 902 142296 401 67 78 586 684 98 704 886 143468 92 638 965 144034 295 592 811 145159 320 43 612 72 908 77

146031 166 354 64 476 147125 214 33 309 28 634 809 957 148214 395 488 93 749 149008 53 100 86 323 52 86 461 542 636 756 150161 288 341 401 631 721 86 151120 35 63 392 454 677 819 91

152111 4 88 214 311 67 96 516 677 81 762 618 153006 105 30 99 244 479 560 667 709 973 97 154013 357 622 736 155010 50 60 99 137 43 567 8 93 8 621 913 43 156277 340 71 433 570 2 681 743 882 942 99 157042 204 370 541 77 629 80 158231 90 304 445 536 776 862 84 914 48 159068 157 222 527 792 869 160123 67 386 435 47 600 776 80 894 971 161059 504 53 738 162023 126 588 695 771 899 913 163252 818 14365 438 40 78 913 97 165132 41 229 51 559 666 710 45 805 166079 291 474 547 600 13 709 888 167158 334 452 81 678 800 168135 201 30 306 16 77 656 719 856 169195 298 486 629 99 747 825 8 990 9 170267 305 696 730 854 726 53 171017 65 192 200 352 5 674 942 172056 120 63 207 91 372 693 726 841 58 918 173149 91 322 485 528 93 174094 105 294 648 700 38 175053 253 430 752 904 88 91 176272 415 48 90 177076 100 20 224 6 591 612 788 839 178036 464 754 889 914 21 179134 72 684 720 819 51 988 180071 177 297 328 34 77 431 85 509 710 801 918 74 181057 81 226 524 635 766 815 912 17 32 9 182001 35 217 63 311 31 61 494 505 701 857 183012 339 556 601 18 739 865 75 184116 89 434 854 65 185030 335 416 513 659 811 913 186025 36 95 206 57 371 424 511 56 98 642 97 702 872 937 62 187175 299 563 634 877 83 966 188121 99 271 315 26 588 678 718 887 189195 625 772 851 905 59

190031 127 282 423 545 3 68 71 871 917 75 191063 182 03 350 70 498 934 683 554 873 192122 679 783 814 919 193035 183 262 80 447 53 578 631 54 734 67 94 853 194 398 447 680.

III ciągnienie

Główne wygrane

Stała dzienna wygrana 20.000 zł. padła na nr. 156236

10.000 zł. na nr. 180726

5.000 zł. na nr. 41486 81725

2.000 zł. na nr.: 4800 23265 39531 41929 54836 74547 82201 87089 87762 91014 100956 106644 113377 115596 116929 118871 129751 133337 133221 141831 147397 147426 160923 174790 181839 186408

1.000 zł. na nr. 9570 17802 21125 31143 37249 44929 51684 55521 60321 65483 65865 69838 78671 80243 84705 84252 94901 95564 104037 115134 116450 117239 116878 118323 124150 138777 138869 148230 153603 154765 168862 194153

Wygrane po 200 zł.

506 1158 210 714 2947 3031 138 511 830 40 57 4138 400 65 669 822 46 77 965 5100 324 602 963 6209 461 591 682 701 823 7062 123 47 98 856 914 8135 315 408 525 74 78 9000 533 626 913 29 10192 40 491 519 879 11240 794 926 12276 439 663 79 978 13332 35 626 70 913 14146 556 838 71 86 15250 350 830 93 511 918 16233 303 467 291 401 51 603 20087 197 326 580 691 21125 691 959 22197 447 23432 24556 742 829 96 902 25309 26025 185 280 27047 496 581 837 28051 997 29081 210 459 608 97 30124 31017 416 667 905 32145 239 457 335 603 33099 472 606 717 34538 58 79 998 35320 667 36020 148 37039 85 147 86 433 733 38128 4855 759 820 30 903 39312 89 97 69 40559 650 732 41093 692 791 976 42042 28 60 908 43162 220 428 44048 331 44 45751 906 49065 400 501 50097 51069 323 611 76 96 901 52114 675 789 890 53390 78 916 27 54940 55300 56365 478 57299 326 58538 626 828 882 937

59146 323 74 459 69 643 927 60080 180 262 307 63 467 609 814 62023 296 99 359 83 472 657 45 63465 67 663 713 75 931 64224 484 716 65878 952 66632 736 907 67011 312 550 751 903 61 68162 565 622 28 96 955 69043 261 319 65 449 698 727 893 70193 496 537 697 851 71077 72202 407 40 64 762 73949 290 546 983 75179 417 663 919 76293 633 89 909 77228 78190 316 935 81026 306 92 502 82042 566 680 986 83245 462 501 84509 867 85392 498 86152 273 92 404 30 636 93 898 87208 88027 226 38 431 660 89081 88 126 618 81 87 93

90654 723 91062 135 251 600 965 92377 459 690 93892 94033 167 425 79 553 932 95005 111 431 921 96529 97001 7 341 537 694 750 91 98844 99214 657 92 719 100078 123 354 686 101320 542 686 93 905 102258 803 103168 380 639 824 104037 105095 560 745 106048 534 666 939 107158 86 251 333 505 615 88 108492 831 109245 64 77 499 655 88 723 110197 233 448 816 928 111263 793 841 112302 755 922 113028 476 679 918

114161 496 785 115049 343 758 86 804 7 66 116051 626 117253 370 443 555 620 99 805 118180 364 457 60 543 44 53 614 710 119443 909 120228 402 563 626 704 121129 84 214 90 709 122203 798 12302 234 532 852 967 124435 69 802 902 125011 255 391 553 605 756 891 96 904 126068 25 470 624 99 895 978 80 127633 770 128123 273 88 318 688 880 129239 434 602 819 36 130335 75 469 579 627 60 892 131197 282 511 77 660 818 86 132331 133076 95 379 95 531 35 89 912 134433 715 969 135130 25 7393 136745 137626 28 138005 295 528 83 689 744 947 139187 488 838

140116 70 363 74 141432 756 142342 554 91 823 143048 202 499 608 943 144141 593 608 11 767 145042 307 867 146202 891 933 147265 405 46 953 148016 36 731 934 149177 300 944 151019 36 518 152033 366 153408 613 154463 77 552 791 837 79 155000 516 668 156943 15706 125 484 724 158008 30 451 541 43 689 731 83 861 159059 128 355 428 662 86 743

160253 460 161110 208 70 332 818 83 16242 614 869 934 163080 383 560 826 56 164045 114 342 464 740 165260 85 705 48 842 166159 432 688 167224 433 535 698 927 88 168714 98 839 169000 52 122 512 98 170175 733 803 171072 626 172443 524 676 84 868 173123 401 83 817 39 174047 427 593 634 704 175025 67 303 94 792 934 176449 767 83 177162 301 423 75 178060 78 197 206 667 863 179001 205 435 507 801 956

180192 612 857 911 181112 82 67 32 68 713 182125 206 31 379 448 83267 90 780 184744 862 971 185072 173 227 34 385 758 96 825 186529 884 923 187447 511 47 620 783 807 188486 603 706 920 189198 448 678 834 190490 502 191314 192420 51 978 193070 194274

IV ciągnienie

Wygrane po 200 zł.

6374 470 1272 358 450 2362 578 3874 4093 368 959 5048 147 623 951 6357 62 457 528 76 766 896 7126 514 57 58 950 8583 9060 415 721 10168 210 737 995 11810 52 12048 101 596 795 907 13191 311 899 903 14045 412 709 53 833 911 15021 453 97 635 850 16489 821 36 61 907 17051 135 460 551 59 880 18145 518 19231 736 944

20052 156 497 527 808 21041 592 736 22127 326 75 464 636 910 28 54 23142 44 557 988 24004 138 212 848 25354 452 586 644 73 717 26028 67 128 64 200 48 469 656 996 27361 458 853 985 28013 154 299 423 562 705 71 918 29066 189 789 961 30286 391 751 31019 104 85 201 528 610 81 753 974 32000 61 36 43 865 33341 844 977 96 34238 510 35007 263 664 801 36178 322 37342 77 491 510

38365 487 872 39149 312 400 642 802 981 40128 93 245 394 431 628 41486 42101 356 543 638 848 64 43167 401 559 885 44378 595 748 45100 314 91 633 47873 914 35 48271 884 97 49199 264 80 503 50093 219 58 493 559 660 51157 365 72 434 562 52304 432 621 797 53212 50 761 54029 55164 332 458 731 56229 625 33 702 892 950 57296 352 612 58307 21 504 9 667 937 59582 631 999

60586 618 750 61198 234 344 707 58 70 8 837 949 89 62031 46 302 436 503 709 63315 8 39 491 613 62 96 839 64032 110 93 286 303 575 781 857 65149 217 566 917 66374 500 44 604 21 751 992 67621 844 68608 69627 73 732 70036 937 71318 995 72775 73413 566 655 40 912 74033 80 388 75040 446 76263 655 759 847 77500 724 78278 457 721 825 913 79016 340 552 64 734 65

80156 515 76 668 832 81233 329 462 549 623 77 97 705 82018 271 469 543 765 838 936 72 83810 84129 37 53 75 202 528 68 85490 658 95 922 42 86356 526 779 87158 242 447 512 624 895 946 88361 543 89043 629 90097 538 91153 246 609 24 813 78 92023 45 210 57 92 367 655 837 69 900 93135 200 331 47 407 17 685 734 849 935 94555 770 95126 213 397 452 96308 653 818 97162 680 717 98058 313 628 701 905 99034 450 821 87

100351 101119 91 297 338 532 638 64 102328 40 975 103102 325 479 514 712 809 915 104010 20 38 155 294 3906 639 105002 184 212 307 451 507 52 106282 10 360 984 95 17170 286 7 306 609 735 974 108777 81 951 109002 66 176 473 501 746 812 110597 111240 364 749 1112150 222 72 91 319 55 113268 456 82 691 886

1114228 371 505 837 115519 736 952 116000 264 433 553 71 696 768 872 95 117256 757 834 118034 264 881 119058 63 347 622 84 7 724

120016 451 121160 313 80 607 87 746 959 122311 8 56 687 123296 9 424 524 708 877 986 124005 33 314 60 413 600 732 850 125019 87 300 18 22 96 596 628 126189 305 510 787 127265 336 432 907 128132 449 603 129313 417 73 130272 600 776 131313 81 788 13220 529 934 133147 38 676 134202 485 519 135917 136134 228 323 419 532 826 998 137172 97 402 534 138093 138 228 443 713 55 822 139097 292 341 9 508 849 961

140207 960 141170 578 796 142057 84 294 962 87 143143 89 650 64 718 144691 726 893 145022 97 287 817 146024 133 201 73 96 360 430 6 535 652 896 147035 743 898 148007 365 649 149372 150061 5 71 513 44 151419 28 578 920 40 152047 79 82 480 555 153110 574 625 906 154050 682 755 80 873 155047 285 762 99 877 156256 883 927 157208 396 667 782 158446 504 89 614 736 159115 22 323 987

160313 900 161408 92 530 691 725 65 94 162248 55 365 574 96 793 895 917 36 163138 257 631 65 880 164151 586 800 165001 384 524 166045 157 237 734 931 9 167459 866 7 168052 75 669 752 875 169086 187 211 68 88 503 997 170300 505 171063 117 261 411 35 96 506 172133 241 305 47 59 420 663 935 45 173293 371 626 36 848 174146 240 503 175058 413 693 861 900 176013 21 405 72 665 754 848 177070 110 203 79 306 521 758 89 812 178271 2 476 179752

180081 458 674 91 181097 177 611 857 182161 585 792 872 184077 171 280 564 789 816 71 185065 123 314 59 70 680 186030 296 315 647 187389 517 9 867 981 188512 635 969 189666 753 66

190122 87 558 851 191457 548 635 840 192261 417 747 930 193153 664 194025 263 729 865

Ze sportu.

POLSKA ZREMISOWAŁA z H. C. AROSA tak samo, jak Kanadyjczycy.

Arosa. We wtorek po południu **polska reprezentacja hokejowa** rozegrała ostatni mecz na swoim tournée po Szwajcarii w Arosie **z miejscową H. C. AROSA,** osiągając **wynik remisowy 3:3 (1:1, 1:2, 1:0).**

Szwajcarzy, którzy, jak wiadomo, **niedawno zremisowali z reprezentacją Kanady,** wystawili przeciwko Polakom bardzo silny skład, wzmocniony Kanadyjczykami: **Duerlingiem** (który grał na wszystkich meczach przeciw Polsce) i Forsythem. W bramce naszych przeciwników wystąpił Rudolf z Berna. Wreszcie w skład drużyny wchodził Lehrer z Zurychu.

Polacy wystąpili bez Marchewczyka, **który** się jeszcze nie czuje zdrów po kontuzji odniesionej w Bazylei. Na jego miejsce kierownictwo drużyny wystawiło Michalika, a w drugim ataku miejsce Michalika zajął Staniszewski.

Gra była bardzo szybka, ostra, chociaż fair i emocjonująca. Drużyna polska grała bardzo dobrze, utrzymując przez cały czas z tak silnym przeciwnikiem grę otwartą. Bardzo dobrze wypadła kombinująca razem para Król — Zieliński. Wyróżnił się również Burda.

Bramki dla Polski zdobyli **Wołkowski, Burda i Zieliński,** a dla Szwajcarów — **Kanadyjczycy.**

Po tym meczu polska reprezentacja hokejowa wraca do kraju.

POLSKA ZWYCIĘŻA NIEMCY I PRZEGRYWA Z AMERYKĄ

na mistrzostwach świata w tenisie stołowym w Londynie.

Londyn. We wtorek w dalszych rozgrywkach o mistrzostwo świata w tenisie stołowym, **Polska rozegrała mecz z Niemcami, bijąc je po ciężkiej walce 5:3.** Trzy mecze wygrał Erlich, a dwa Schif. Obie drużyny walczyły niesłychanie zaciekle i do ostatniej chwili wynik meczu był pod znakiem zapytania.

W drugim spotkaniu **Polska przegrała z drużynowym mistrzem świata Stanami Zjednoczonymi 2:5.** Amerykanie górowali znacznie i jedynie Erlich zdołał rozstrzygnąć dwa spotkania na korzyść Polski. Wszyscy inni nasi zawodnicy przegrali swoje walki.

Z AUSTRIĄ PRZEGRALI PING-PONGIŚCI POLSCY 0:5.

Londyn. W dalszych rozgrywkach o mistrzostwo świata w tenisie stołowym, odbywających się w Londynie, **Polska poniosła dotkliwą porażkę, przegrywając z Austrią 0:5.**

Polacy zaprezentowali się bardzo słabo. Żaden z naszych zawodników nie wygrał swego meczu, nawet Erlich nie umiał pokonać swych doskonałych przeciwników, mistrza świata Bergmanna i Liebstera.

NARCIARZE JADĄ DO WĘGIER.

Kraków. W czwartek wyruszy z Krakowa **druga ekspedycja narciarska Polski na międzynarodowe mistrzostwa Węgier.** W skład drużyny wejdą prawdopodobnie Bochenek, Jan Marusarz, Orlewicz i Schindler. Kierownikiem drużyny będzie dr Załuski.

START DO MONTE CARLO.

We wtorek wyruszyły z różnych punktów Europy osady, biorące udział w międzynarodowym zjeździe automobilowym do Monte Carlo. Jest to, jak wiadomo, największa i najbardziej znana zimowa impreza automobilowa. Ogółem wyruszyło przeszło 140 maszyn. W tej liczbie znajduje się **6 osad polskich.** Trzy osady polskie wyruszyły z Aten, dwie ze Staangeru a jedna z Bukaresztu.

KATOWICE BUDUJĄ NAJDŁUŻSZĄ NA ŚWIECIE BIEŻNIĘ W HALI.

Katowice. Swego czasu Pogoń katowicka zwróciła się do magistratu m. Katowic o przebudowanie hali powystawowej w parku Kościuszki na halę sportową. Chodziło przede wszystkim o wybudowanie w tej hali drewnianej bieżni. W tych dniach magistrat zgodził się na wybudowanie bieżni, która ma być jedną z największych na świecie (jeżeli chodzi o długość), **długość bieżni bowiem będzie wynosiła ponad 200 m.,** podczas gdy najdłuższe drewniane bieżnie, znajdujące się w Ameryce, przekraczają 180 m.

NA TANECZNEJ FALI KARNAWAŁU

— **„Bal Gryfu"** tradycyjnym zwyczajem odbędzie się **we wtorek, dnia 1 lutego br.** w wszystkich salach **Kasyna Cywilnego** przy ul. Gdańskiej 20. Komitet balowy **Klubu Wiośl. „Gryf"** czyni starania, by, jak w latach ubiegłych, bal ten wypadł jak najwspanialej i by zapewnić wszystkim uczestnikom tego balu maksimum zabawy. Sekretariat komitetu balowego mieści się **w drogerii Royal, ul. Gdańska 49, tel. 1354,** który uprasza o podanie adresów tych, którzy bądź to z powodu niedokładnego adresu, czy też z innych powodów zaproszenia dotychczas nie otrzymali. (1104

— **Baw się, oszczędzając.** Bawić się i oszczędzać to na pozór niemożliwość. A jednak ten paradoks można urzeczywistnić. Zamiast na galowe i reprezentacyjne bale, pochłaniające dużo pieniędzy, można chodzić na skromniejsze wieczorki i dancingi. Zamiast fraka można włożyć ciemny garnitur, zamiast 3 zł wstępu można zapłacić złotówkę. Wszystko to można osiągnąć i zabawić się wyśmienicie, udając się na dancing „pióra i wiosła" w sobotę 29 bm. do sali malinowej Pod Orłem. Dancing ten organizuje Bydgoski Klub Wioślarek wraz z Zw. Dziennikarzy Sportowych.

— **Bal karnawałowy Bydgoskiego Chóru Męskiego** w sobotę 29 bm. w Kasynie Cywilnym zapowiada się rewelacyjnie. Chcesz się wesoło i beztrosko zabawić, śpiesz do Kasyna Cywilnego a zapomnisz o troskach codziennych. A więc do miłego zobaczenia się na balu w Kasynie.

— **Gdzie w sobotę? — Do Resursy.** Tym, którzy się zastanawiają, gdzie iść w sobotę się zabawić, doradzimy — do Resursy Kupieckiej. Tam odbędzie się bowiem zabawa karnawałowa Tow. Czeladzi Rzeźnickiej. Dwie doborowe orkiestry przygrywać będą na dwóch pięknie udekorowanych salach. Humor, taniec, muzyka, urozmaicenia — wszystko, czego dusza zapragnie, znajdziecie na zabawie w najbliższą sobotę wieczorem w salach Resursy.

— **Nie bal, lecz zabawa.** W zamieszczonej w ub. poniedziałek notatce o balu Stow. Urzędników Skarbowych zakradła się pomyłka, którą niniejszym prostujemy. Mianowicie Stow. Urz. Skarb. urządza nie jakiś bal reprezentacyjny, lecz zwykłą zabawę karnawałową. Jak już podaliśmy, zabawa ta odbędzie się 1 lutego br. w salach Resursy Kupieckiej. Dwie doborowe orkiestry, pięknie udekorowana sala i niekrępująca zabawa ściągnie na pewno do Resursy 1 lutego tłumy publiczności.

— **2 lutego zabawa rzemieślników.** Wiadomość o zabawie karnawałowej, organizowanej w dniu 2 lutego br. w sali Resursy Kupieckiej rzez Wielkopolski Związek Rzemieślników Chrześcijan, wywołała wśród najszerszych sfer społeczeństwa żywe zainteresowanie. Na zabawie tej przekonamy się, że nasz stan średni mimo kryzysu umie się zabawić. A więc 2 lutego idziemy na zabawę rzemiosła bydgoskiego.

PROGRAMY RADIOWE.

Czwartek 27 stycznia.

PROGRAM OGÓLNOPOLSKI.

6,15: Pieśń „Kiedy ranne wstają zorze" **6,20:** Gimnastyka. **6,40** Muzyka (płyty). **7,00:** Dziennik poranny. **7,15:** Muzyka (płyty). **8,00:** Audycja dla szkół. **11,15:** Symfonia klasyczna — poranek muzyczny dla liceów. W programie: Józef Haydn: Symfonia D-dur (londyńska) w wyk. ork. symf. pod dyr. G. Fitelberga. **11,40:** Śpiewa Maria Anderson, kontralt (płyty). **11,57:** Sygnał czasu i hejnał z Krakowa. **12,03:** Audycja południowa. **15,30:** Wiadomości gospodarcze. **15,45:** Rozmowa muzyka z młodzieżą. **16,15:** Muzyka taneczna w wyk. małej ork. P. R. **16,50:** Pogadanka aktualna. **17,00:** Książka i wiedza. Najnowsze książki o Dalekim Wschodzie — odczyt. **17,15:** Recital fortepianowy Georga Sandora (na dwuklawiaturowym fortepianie Christie Moor). **17,50:** Poradnik sportowy i wiadomości sportowe. **18,10:** Skrzynka ogólna. **18,25:** Program na jutro. **18,35:** Audycja dla młodzieży wiejskiej. **19,00:** Oryginalny teatr wyobraźni: „Finał", słuchowisko Stefanii Podhorskiej-Okołów. **19,30:** Boże Narodzenie w Słowacji — audycja w wyk. zespołu nauczycieli i akademików słowackich (z Krakowa). **19,50:** Pogadanka aktualna. **20,00:** „Cieszmy się życiem!" — koncert rozrywkowy w wyk. orkiestry T. Seredyńskiego, Bolesław Mierzejewski - piosenki, Irena Lipczyńska i Marian Altenberg — 2 fortepiany (ze Lwowa). W przerwie o godz. **20,45** dziennik wieczorny i pogadanka aktualna. **21,45:** „Wacław Borowy — laureat literackiej nagrody państwowej" — szkic literacki, wygł. dr Wł. Zawistowski. **22,00:** Twórczość Karola Szymanowskiego (III audycja). Transmisja z konserwatorium warszawskiego.

Teroryzowali przechodniów w śródmieściu Bydgoszczy.

Młodociani niebezpieczni przestępcy przed sądem.

Wprost nieprawdopodobnym wydaje się, ażeby w śródmieściu Bydgoszczy przez dłuższy czas szajka bandytów grasowała bezkarnie, napadając na przechodniów i wymuszając od nich pieniądze na wódkę. Bandyci terroryzowali przechodniów nawet w biały dzień i to przeważnie w czasie od godziny 1 w południe do 10 wieczorem na odcinku od placu Wolności do ulicy Parkowej. Dopiero po dokonaniu całego szeregu napadów udało się wreszcie policji ująć niebezpiecznego przestępcę i to **19-letniego Tadeusza Grygorczuka i 23-letniego Wincentego Paprzyckiego z Bydgoszczy.**

We wczorajszy wtorek odpowiadali oni za dokonywanie licznych napadów rabunkowych przed trybunałem Sądu Okręgowego w Bydgoszczy.

Grygorczuk, pochodzący z Kijowa, jedyny syn maszynisty kolejowego, dużo sprawił kłopotu swym rodzicom. Przez cztery lata chodził do gimnazjum, a później wałęsając się, wszedł na śliską drogę przestępstwa. Drugi oskarżony Paprzycki, z zawodu pomocnik operatora kinowego, nie mając pracy, razem z Grygorczukiem zaczepiał przechodniów i używając przemocy, zmuszał ich do wydania pieniędzy. Pieniądze zużyli następnie przestępcy na kupno wódki.

Oskarżony Grygorczuk tłumaczył się, że był podchmielony i zatrzymywał tylko swych znajomych, a szczególnie tych, do których miał jakieś pretensje. Paprzycki do winy się nie przyznał. Przesłuchano następnie cały szereg świadków. Wszyscy oni zaprzeczyli, jakoby poprzednio znali oskarżonych. Z zeznań świadków wynikało, że bandyci z tyłu podchodzili do swych ofiar, bijąc i kopiąc ich do utraty przytomności. Niejednokrotnie sterroryzowani przechodnie wydali im pieniądze, a czasami i sami zabrali im pieniądze.

Prokurator **Wierzchowski** po zamknięciu postępowania dowodowego domagał się dla oskarżonych jak najsurowszej kary, po czym godzinne przemówienie wygłosił obrońca Grygorczuka, **p. adwokat dr Sypniewski.** Trybunał około godz. 3-ej przerwał rozprawę. Przewodniczący wiceprezes dr Piziewicz zakomunikował, że wyrok ogłoszony zostanie w dzisiejszą środę o godz. 1-ej w południe.

Tow. Ogrodów Jordanowskich.

Z inicjatywy p. red. Teskowej, p. dyr. Guentzelowej i ks. dr. Łuczaka, zwołano na poniedziałek zebranie organizacyjne Tow. Ogrodów Jordanowskich. Na zebranie przybyli przedstawiciele organizacji społecznych, nauczycielstwo i przedstawiciele Kół Opieki Rodzicielskiej szkół bydgoskich w ilości 50 osób. Zebranie zagaiła p. radczyni Teskowa, powołując na przewodniczącego ks. dr. Łuczaka, na sekretarza p. Łagockiego i na ławników p. Podworską i p. Cywińskiego. Obszerny referat o celach i zadaniach ogrodów jordanowskich wygłosiła p. dyr. Guentzelowa, dając również pogląd na urządzenie takiego ogrodu, przystosowanego dla dziatwy przedszkolnej i szkolnej, przygotowanego na każdą porę roku. Pod opieką fachowo wyszkolonego odpowiednio personelu może dziatwa spędzać czas w ogrodach i założonych przy nich świetlicach, odrabiając lekcje szkolne. Referentka podała również projekt przyszłego planu budowy ogrodów jordanowskich na terenie Bydgoszczy. Z obszernej półtoragodzinnej dyskusji wynikło, że konieczność budowy tychże ogrodów okazała się paląca potrzebą, które odciągną dziatwę od zabaw i niebezpieczeństw ulicy.

Na formalny wniosek ks. dr. Łuczaka, obecni wyrazili zgodę na założenie Towarzystwa. Na członków przystąpiło 25 osób i stowarzyszeń.

Składkę członkowską ustalono na 4 zł rocznie.

Do zarządu Towarzystwa wybrano, ks. dr. Łuczaka, p. radczynię Teskową, p. dyr. Guentzelową, p. Podworską, p. dyr. Rolbieską, p. drową Szubertową, p. Depinową i pp. Cywińskiego i Łagockiego oraz przedstawiciela Zarządu Obwodowego Zw. Harc. Polsk. Do komisji rewizyjnej weszli pp. dyr. Matuszewski, dyr. Wesołowicz i radca Panke.

Z uznaniem należy przyjąć myśl stworzenia ogrodów jordanowskich na terenie Bydgoszczy, których potrzeba okazała się konieczną. Jednakże bez wysiłku całego społeczeństwa, które winno stanąć w szeregach, Towarzystwo obejść się nie może, gdyż tylko wspólną pracą i wspólnymi siłami budowę ogrodów będzie można dokonać dzieła dla naszej przyszłości Narodu, czym są nasze dzieci, nasi przyszli obrońcy granic Rzeczypospolitej Polskiej.

Dziecko w płonącej kolebce.

Straszny wypadek wydarzył się w ub. poniedziałek w Zielonce pow. bydgoskiego. Żona robotnika leśnego Lewickiego udała się w południe z obiadem dla męża do lasu, pozostawiając w domu swe dzieci w wieku trzech i czterech lat. W kołysce leżało półroczne dziecko. Starsze dzieci bawiły się w kuchni przy piecu, przy czym jedno z nich wzięło do ręki drzazgę i po zapaleniu jej udało się z płonącą drzazgą do sąsiedniej izby, w której spało maleństwo.

Wskutek nieostrożności dziecka zapaliła się kołyska, która stanęła w płomieniach. Przerażone widokiem płonącej kołyski dzieci wybiegły na dwór, nie zawiadamiając o strasznym wypadku sąsiadów. Wkrótce wróciła matka, która zdołała stłumić pożar, lecz leżące w kołysce niemowlę doznało tak silnych poparzeń, że niebawem zmarło. Na miejsce strasznego wypadku zjechała komisja sądowo-lekarska z Bydgoszczy.

O SŁUCHANIU MUZYKI.

Jak słuchać muzyki? Niby nic prostszego: siąść na koncercie czy przy głośniku radiowym i po prostu słuchać. A jednak — jeśli się chce z tego słuchania mieć jakiś pożytek — sprawa słuchania muzyki nasuwa cały szereg bardzo ciekawych zagadnień. Aby te zagadnienia wyczerpująco i interesująco oświetlić, Rada Artystyczno-Kulturalna poświęca swój najbliższy „czwartek" prelekcji najwybitniejszego organizatora ruchu muzycznego w Bydgoszczy i świetnego muzykologa prof. A. Röslera, który mówić będzie „O słuchaniu muzyki". Prelekcja okraszona będzie żywą muzyką w interpretacji popularnego pianisty-wirtuoza prof. Edmunda Röslera. Fortepian z firmy Sommerfeld.

Przypominamy, że wieczór Rady odbędzie się w czwartek, 27 bm. o godz. 20 w auli Miejskiego Gimnazjum Żeńskiego (Staszica 4). Wstęp 50 i 30 groszy.

WIELKA WYGRANA MILIONA ZŁOTYCH.

Dziś rano odbyło się ciągnięnie „wielkiego losu" loterii państwowej. Milion złotych padł **na numer 17.270,** zakupiony w pewnej małej mieścinie w Małopolsce.

KONCERT „COLLEGIUM MUSICUM" przy Miejskim Konserwatorium Muzycznym w Bydgoszczy odbędzie się w niedzielę, dnia 30 stycznia br. o godz. 19-tej w auli gimnazjum im. Kopernika. **Wykonawcy: H. Wojciechowska, J. Madeja, A. Rösler, E. Rösler, chór madrygałowy i orkiestra kameralna.** W programie. Bach. Mozart, Tartini, Weber i in. Część koncertu transmituje Rozgłośnia Pomorska Polskiego Radia w Toruniu. **Wstęp bezpłatny.** (1397

MAŁY POŻAR W FABRYCE.

We wczorajszy wtorek krótko po godz. 9 wieczorem zaalarmowano straż do fabryki pilników „Prom" (dawniej „Grakona") przy ul. Petersona. Na szczęście mały pożar powstał w kotłowni i w porę zauważony został przez stróża. W krótkim czasie udało się pożar ugasić. Spaliła się jedynie szafa z garderobą robotnika. Straty są nieznaczne. Przyczyną pożaru było krótkie spięcie.

— **Zwracamy uwagę na ogłoszenie kawiarni „Savoy".** Miło powitano inowację, wprowadzoną przez gospodarza, który urządza w czwartek drugi z rzędu koncert. Koncert ten niewątpliwie sprawi jeszcze większą przyjemność niż w ub. czwartek. W programie jutrzejszego koncertu znajdują się m. in. utwory Kalmana, Suppe'a, Staszewskiego.

KRONIKA TOWARZYSTW

Środa 26 stycznia.

Godz. 18,00: **Zw. Powstańców Wlkp. z r. 1918-19, koło kolejarzy.** Roczne walne zebranie w lokalu p. Mellerowej, plac Piastowski. Obecność wszystkich członków pożądana. Bratnie miejskie koła zapraszamy.

*

Kat. Stow. Kobiet „Jutrzenka". Walne zebranie w niedzielę 30 bm. o godz. 16,30 w salce przy kościele św. Trójcy. Uprasza się o liczny udział członkiń i delegowanie siostrzanych organizacyj.

Bydgoski Klub Wioślarek. Roczne walne zebranie odbędzie się w czwartek, dnia 10 lutego br. o godz. 19,30 w pokoju posiedzeń restauracji „Pod Lwem", ul. Marsz. Focha nr. 7 (I piętro). Uprasza się o bezwzględne przybycie wszystkich członkiń.

Sprawy sokole.

SOKÓŁ ŻEŃSKI.

Biblioteka czynna dziś, w środę od godz. 16 do 18,30 w sekretariacie, ul Dworcowa 5.

UWAGA, ZARZĄD SOKOŁA I.

Zebranie konstytucyjne odbędzie się **dziś, w środę o godz. 19,30** w świetlicy Sokolni. Ze względu na ważność spraw, uprasza się o komplet. **Prezes.**

SOKÓŁ V.

Dziś zebranie starego i nowego zarządu o godz. 19-tej w lokalu p. Dzierżyńskiego. Z powodu bardzo ważnych spraw, komplet zarządu konieczny.

Stronnictwo Pracy.

GNIEWKOWO. Zgromadzenie publiczne Stronnictwa Pracy w Gniewkowie odbędzie się w niedzielę 30 bm. o godz. 12 w południe w sali Parku Miejskiego.

Zarząd koła.

W TRZEMESZNIE.

Organizacyjne zebranie Stronnictwa Pracy koła Trzemeszno odbędzie się w niedzielę, dn. 30 bm. o godz. 12.30 w salce p. Mikulskiego. Referat polityczny wygłosi prezes okręgu wojewódzkiego p. **Milczyński z Poznania.** Sympatycy mile widziani.

Bank Polski płacił w dniu 26. 1. 1938 r.

dolary amerykańskie	5,25
dolary kanadyjskie	5,24½
funty szterlingów	26,28
franki szwajcarskie	121,50
franki francuskie	17,25
belgi belgijskie	88,92
liry włoskie	[illegible]
floreny holenderskie	[illegible]2,95
korony czeskie	16,90
szylingi austriackie	[illegible]
marki niemieckie	[illegible]
guldeny gdańskie	[illegible]

†

Po długich, ciężkich i cierpliwie znoszonych cierpieniach, opatrzona Sakramentami św. zasnęła w Bogu, dnia 24 bm. o godz. 21,45 nasza kochana i jedyna córka i siostra ś. p.

Brygida Rosenthalówna

w 19-tej wiośnie życia, o czym na tej drodze donoszą wszystkim krewnym, znajomym i przyjaciołom w smutku pogrążeni

Leonostwo Rosenthalowie

Pogrzeb odbędzie się z domu żałoby Plac Wolności 5, w czwartek, dnia 27 bm. o godz. 15-tej na cmentarz nowofarny. Msza św. za spokój duszy, nam tak kochanej Zmarłej, odprawi się 28 bm. o godz 7-mej w kościele farnym. (1406

Za okazanie nam tak licznych dowodów szczerego współczucia i za liczny udział w pogrzebie naszej ukochanej matki, teściowej, babci ś. p.

Anny Rychlińskiej

składamy na tej drodze serdeczne (754

Bóg zapłać!

Szczególnie dziękujemy Przewielebnemu Duchowieństwu ks. Rójskiemu, ks. Grabiance oraz wszystkim przyjaciołom znajomym i krewnym.

Rodzina.

Poszukuje się zaraz rutynowanego, samodzielnego i uczciwego (1381

KIEROWNIKA SKŁADU

z branży kolonialnej, towarów żelaznych i budowlanych. Zgłoszenia z dołączeniem fotografii i warunków skierować pod **„Rutyna“** do Dzien. Bydg.

Km. 100/36.

Obwieszczenie o licytacji. Na zasadzie art. 676—681 k. p. c. (tekst jednolity — Dz. Ust. R. P. nr 112/32 poz. 934) ogłaszam, że w dniu **11 marca 1938 r.** o godzinie 9 przed poł. odbędzie się w Sądzie Grodzkim w Łobżenicy licytacja nieruchomości, położonej w Łobżenicy przy Placu 7-go Pułku (pow. wyrzyski), zapisanej w księdze hipotecznej Sądu Grodzkiego w Łobżenicy, Łobżenica tom XV karta 458 (ozn. katastr.: matr. art. 376 ks. podat. bud. nr 24) na nazwisko dłużnika śp. Franciszki Wieczorkowej — zast. przez kuratora zast. proc. Jerzego Hempla w Łobżenicy. Nieruchomość ma obszaru 0.09,40 ha, składa się z domu mieszkalnego (hotel), sali, oficyny, piekarnika, pralni, szopy i stajni. Nieruchomość powyższą oszacowano na sumę 44 822,— zł, Cena wywołania 33.616,50 zł. Przystępujący do przetargu obowiązany jest przedłożyć zezwolenie Starostwa Powiatowego w Wyrzysku i Urzędu Wojewódzkiego Poznańskiego na nabycie nieruchomości. Wysokość rękojmi, jaką licytant przystępujący do przetargu, powinien złożyć, wynosi 4,482,20 złotych. Rękojmia powinna być złożona w gotowiźnie albo w takich papierach wartościowych bądź książeczkach wkładowych instytucyj, w których wolno umieszczać fundusze małoletnich. Papiery wartościowe przyjęte będą w wartości trzech czwartych części ceny giełdowej. Wartość kuponów nie bierze się w rachubę. Przy licytacji będą zachowane ustawowe warunki licytacyjne, o ile dodatkowym publicznym obwieszczeniem nie będą podane do wiadomości warunki odmienne. Prawa osób trzecich nie będą przeszkodą do licytacji i przysądzenia własności na rzecz nabywcy bez zastrzeżeń, jeżeli osoby te przed rozpoczęciem przetargu nie złożą dowodu, że wniosły powództwo o zwolnienie nieruchomości lub jej części od egzekucji i że uzyskały postanowienie właściwego sądu nakazujące zawieszenie egzekucji. W ciągu ostatnich dwóch tygodni przed licytacją wolno oglądać nieruchomość w dni powszednie od godz. 8-ej do 18-ej, akta zaś postępowania egzekucyjnego można przeglądać w sądzie.

Łobżenica, dnia 21 stycznia 1938 r.

Komornik Sądu Grodzkiego (—) Westphal

1384) w Łobżenicy, ul. Wyrzyska nr 27.

Obwieszczenie. W sprawie spadkowej po zmarłej dnia 26 grudnia 1932 r. Bercie Wernicke z Świecia, wzywa się na zasadzie § 1965 k. c. osoby interesowane do zgłoszenia swych praw spadkowych tut. Sądowi najpóźniej do dnia **20 marca 1938 r.** pod rygorem stwierdzenia, że po Bercie Wernicke oprócz Skarbu Państwa nie ma innego spadkobiercy. (1413

Świecie, dnia 20 grudnia 1937 r. **Sąd Grodzki.**

Ogłoszenie przetargu

Dnia 17 lutego 1938 odbędzie się o godz. **14 w biurze Zarządu Gminnego w Solcu Kujawskim** przetarg na sprzedaż nieczynnych szkół:

a) w Leszycach nr matr. 10 o obszarze 2 ha wraz budynkami

b) w Nowejwiosce nr matr. 136 o obsz. 2,57,80 ha z budynkami

Ustne lub pisemne oferty należy składać do 17. II. 1938 w Zarządzie Gminnym w Solcu Kujawsk.

Zarząd Gminny zastrzega sobie dowolny wybór oferenta.

1414 **Wójt** (—) Krymski

Gruźlica płuc

jest nieubłagalna i corocznie, nie robiąc różnicy dla płci, wieku i stanu pociąga bardzo wiele ofiar.

Przy zwalczaniu chorób płucnych, bronchitu, grypy uporczywego męczącego **kaszlu** itp. stosują pp. Lekarze **„Balsam Trikolan-Age“,** który ułatwiając wydzielanie się plwociny, usuwa kaszel, wzmacnia organizm i samopoczucie chorego, oraz powiększa wagę ciała.

Do nabycia w aptekach. (199

Ryflarkę walcy młyńskich f-y Bergmann Berlin, automatyczną, dwunożową ze szlifierką, skok 140, silnie zbudowaną w pierwszorzędnym stanie **sprzedam** okazyjnie za cenę zł 3200 z powodu likwidacji przedsiębiorstwa. **Edmund Gepper, Gniewkowo (Pozn.), Sobieskiego 26**

KUPNA

Samochód
4—6 osobowy używany na dogodnych warunkach kupię. Oferty do agentury Dzien. Szubin. (737

Auto (1365
dobre, jakość, cena. Kawczyński, Ślesin, Nakło,

UZDROWISKA

Wisła
Pensjonat „Idylla“ pełnokomfortowy. 21 pokoi, wykwintna kuchnia, centralne ogrzewanie, garaże obok doskonałe tereny narciarskie, telefon 61. Zarząd. (143

RÓŻNE

Dla eksploatacji
korzystnej 5 letniej umowy z Zarządem Miejskim dużego miasta woj. pomorskiego poszukuję czynnego wspólnika z 15.000 zł, 20 % rocznie zapewnione. Oferty pod „Koncesja“ do adm. Dzien. Bydg. 1382

Proszę
list odebrać. Filia 19. 1. (745

Jamnik
brązowy zaginął. Wynagrodzenie Kołłątaja 4—3. (755

POLECENIA

MEBLE

gwarantowane, solidnego wykonania z własnych warsztatów poleca (12293

Dom Mebli
Ignacy D. Grajnert
Bydgoszcz, Dworcowa 21.

SPRZEDAŻE

Realność
ziemska z 2 domami w pobliżu Bydgoszczy i 6 walców młyńskich dobrze utrzymanych tanio sprzedam. Ferdynand Wiese, Nowawieś Wielka. (734

Skład
papieru dobrze zaprowadzony sprzedam. Oferty „Dobrobyt“. 1289

Dom
czynszowo-handlowy sprzedam, warunki do ugody. Warszawska 17/4, gospodarz. (743

Dom
centrum, dla emeryta, cena 11 000. Kieliszek, Pl. Piastowski 15. (763

Dwupiętrowy (762
dom, skład, ogród, dochód 3 800, cena 24 000, wpłata 13 000. Wiadomość Kieliszek, Plac Piastowski 15,

Urządzenie
składowe sprzedam. Pomorska 54—16. (744

Kuchnię
solidną w dobrym stanie sprzedam. Osada 4. (753

Maszyna
do szycia. Śląska 13/6. (1426

Repertuar kin bydgoskich:

KRISTAL: „Dziewczę z temperamentem“; w roli gł. Anny Ondra oraz nadprogram.

MARYSIEŃKA: „Książę X“ z Sonią Henie i nadprogram.

APOLLO: „Dżentelmen wierzy kobiecie“, premiera i komedja p. t.: „Kubuś gra w piłkę“.

KAPITOL ul. Marcinkowskiego 4: „Nie całuj w kinie“ oraz „Ostatni Mohikanin“.

BAŁTYK: „Obrona Częstochowy“ i „Rapsodia Bałtyku“.

Młockarnia
szerokomłotna do lokomobili, prawie nowa do nabycia. Czajkowski, Siemoń, Toruńskie. (702

Bechstein
fortepian krzyżowy, 2000 zł. Oferty do biura ogłoszeń Holtzendorff, Bydgoszcz Gdańska 35. (1405

Żwir
do budowli większą ilość oddam. Barylski, Poznańska 19. (1399

Maszyna 747
do dzielenia ciasta, młynki do bułek i maku sprzeda P. Krauze, Gdańska 76.

Sypialki
jesion węgierski sprzeda Stolarnia Jezuicka 4. (1420

Maszynę (1421
do dzielenia bułek sprzedam. Seminaryjna 10—8.

Ziemniaki
jadalne Industria 2,40 zł ctr. w dom. Zgłoszenia Maj. Karolewo poczta Kotomierz. (1437

LEKCJE

Poszukuję
2 osoby mogące przygotować do matury starego typu: 1) matematyka, fizyka, 2) polski, łacina, francuski. Wiadomość z podaniem warunków do Dzien. Bydgoskiego „N. 119“. (1102

Udzielam
korepetycji ze wszystkich przedmiotów z zakresu gimn. zwłaszcza niem., pol., łacina, matem., w liceum — niem., polskie. Oferty Dziennik filia pod „Rom“. (1388

Muzyki
fortepianowej udziela dyplomowana nauczycielka. Gdańska 51—3. (733

POSADY WOLNE

Panna 1422
do pomocy w składzie piekarskim. Podwale 13.

Fryzjerka
żelazkową, wodną. Garbary nr 30. 1430

Fryzjerkę (1435
pierwszorzędną poszukuje Ronowicz, Gdańska 32.

Ekspedientka
rutynowana, dzielna w swym zawodzie, potrzebna od 1. II. lub 15-go. Oferty z podaniem pensji do Konst. Michna mistrz rzeźnicko-wędl. 1409

Korespondent
do lat 27 z znajomością języka niemieckiego do poważnego przedsiębiorstwa handlowego poszukiwany Szczegółowe oferty do „PAR“ Poznań pod nr „53.151“. 1243

Czeladnik
rzeźnicki potrzebny dobry fachowiec z praktyką warsztatową, ekspedycją składową. Adres wskaże administracja. (1368

Służąca
potrzebna zaraz. Grunwaldzka 202—1. (1415

Samodzielna
gospodyni, gotowaniem, dobrymi świadectwami 4 osoby potrzebna. Posada stała. Nowy Rynek 6—8 Dorczyński. (1407

Ogrodniczy
pomocnik potrzebny zaraz. Szubińska 103. (1408

Prasowaczka
potrzebna. Grunwaldzka 18, m. 2. (1400

Służąca (F729
chłopak potrzebni. „Cristal“ Plac Wolności 1.

Potrzebny
mężczyzna od zaraz do pielęgnacji pana bezwładnego, katolika. Warunki życia dobre. Wynagrodzenie wraz z utrzymaniem 15 - 20 zł miesięcznie. Reflektanci silni, religijni bez nałogów zechcą swe oferty wraz z podaniem wyznania, wieku, wzrostu skierować pod Ignacy Pankanin, Więcbork. (F728

Służąca
do wszystkich prac domowych z dobrym gotowaniem, tylko z poleconymi świadectwami, potrzebna. Zgłoszenia 3—4 po południu. Sokołowska, ul. Świętojańska 13. (748

Pokojowa
potrzebna na wieś. Zgłoszenia A. Chwiałkowski, Bydgoszcz, Dworcowa 34. (741

Dziewczyna
do prac domowych, czysta, pracowita, sumienna, dłuższą praktyką większych domach potrzebna. Zgłoszenia świadectwami Rejtana nr 8. 1425

Poszukuję
pracowitej kucharki. M. Brzeska, Kartuzy. (1411

Potrzebna
służąca. Zduny 13—2. (760

Dobra
krawcowa w dom zaraz. Czartoryskiego 8/4. 1419

Szczeciniarzy (731
poszukujemy. Casing Company Jagiellońska 25.

Krawcowa (738
dobra siła — potrzebna. Gdańska 64—4. Bojarska.

Starszy
stołowy dzielny, solidny i sumienny, władający językiem niemieckim poszukuje Hotel Gelhorn, Bydgoszcz. (1386

Podróżującego
z kaucją na samochód poszukuję. Zgłoszenia pod „Podróżujący“. (1428

Magazyniera
kierownika oddziału z gwarancją gotówkową 1000—1500 zł poszukuję. Zgłoszenia pod „Kierownik“. (1427

Korespondentka
polsko-niemiecka biegła, z stenografią i dłuższą praktyką natychmiast poszukiwana. Oferty z podaniem pretensji i odpisami świadectw pod „3800“ filia Dzien. Bydg. 764

Poszukuje
się agenta na artykuły opałowe. Oferty Dziennik Bydg. Inowrocław, (1433

POSADY POSZUKUJĄ

Dzielna
ekspedientka z branży kolonialnej z 4 letnią praktyką poszukuje jakiejkolwiek pracy. Błażejewska Pniewite poczta Kornatowo. (730

DZIERŻAWY

Lokal (739
na warsztat elektryczny prąd, światło, gaz, zaraz do wynajęcia. Gdańska 75.

Skład
mieszkaniem wolny. Chrobrego 24. 1389

Skład
na warsztat. Gdańska 51, restauracja. 750

Willę (720
lub 6 pokojowe mieszkanie willowe wydzierżawię Oferty do filii dla „S. K.“

Ubikacja
na warsztat. Plac Piastowski 7. (746

Skład
do wynajęcia. Przez 9 lat był skład obuwia. Teofila Magdzińskiego 10, Stary Rynek, (główna ulica do Hali Targowej i dworca autobusowego). 1404

Skład 1423
wynajmę. Szubińska 29.

Skład
na rzeźnictwo (bakon). Kozietulskiego 38. (749

POKOJU POSZUKUJĄ

Próżny
słoneczny w śródmieściu zaraz poszukuję. Zgłoszenia filia pod „Solidny“. (756

Dwóch
panów z akademickim wykształceniem, poszukuje 2 umeblowane pokoje z utrzymaniem, od 1. II. 38, w centrum. Oferty filia Dziennika „Spieszne“. (751

POKOJE WOLNE

Ładny
umeblowany pokój. Libelta 10—6. (740

Elegancki
męski pokój, łazienka, telefon. Stycznia 22, pierwsze prawo. (732

Frontowy
niekrępujący, blisko centrum, inteligentnemu. Adr. Dziennik. (736

Umeblowany
panom. Ugory 20-8. (1418

Pokój
umeblowany tanio. Piękna 14—11. (1398

Niekrępujący
Pomorska 32—4. (742

Pokój
próżny skromny poszukuję. Adres Dziennik. (761

1—2 pokoje
i kuchnia umeblowane tanio oddam. Śląska 14, m. 6. (757

Frontowy 759
utrzymaniem. Zduny 13/3.

Pokój
1—2 osobowy, Długosza 5—5. 1431

Pokój (1103
umeblowany dla małżeństwa. Gimnazjalna 6—4, (przy Placu Wolności.)

Pokój
umeblowany Promenada nr 53—1. (1348

MIESZKANIA SZUKA

5—7 pokoi (1432
komfortowe ul. Gdańska, od Placu Teatralnego do Cieszkowskiego, nie wyżej 2-go piętra od zaraz lub później poszukuję. Of. pod „5—7“ do filii Dziennika Bydg.

Mieszkania
2 pokojowego z łazienką od 1 kwietnia. Oferty filia Dziennika „Samodzielna-pewna“. (1071

Cena w tej rubryce 1 wiersz 50 gr

3 pokojowe:
z kuch. Rycerska 14, m. 5.

4 pokojowe:
komfortowe. Kordeckiego 23, m. 4, I p.

Garaż
wolny. Sienkiewicza 13.

3 pokoje
kuchnia, centralne ogrzewanie, II piętro, Gdańska 34 zaraz do wynajęcia. Wiad. skład papieru. 735

Komfortowe
3 pokojowe II ptr. Paderewskiego 18—4. (758

4 pokojowe
z łazienką, do wydzierżawienia. Pomorska 36, telefon 1302, (1424

2 pokoje
kuchnia z wygodami. Adres Dziennik. (1385

5 pokojowe
Libelta 10. (752

UWAGA!
Za zwrot fotografii, świadectw i innych dokumentów, dołączonych do ofert, Administracja nie przyjmuje żadnej odpowiedzialności.

Odnowione — słoneczne

6 pokojowe mieszkanie

z łazienką i przynależnościami I piętro w naszym domu **ul. Gdańska 23 od 1 marca 1938 r. do wynajęcia.**

Mieszkanie nadaje się dla lekarza lub adwokata.

1403) **C. Behrend i Co.**

W PARYŻU.

— Może mi pan wskaże drogę na dworzec północny?

— Niech pani idzie tą ulicą, za parę chwil na pewno znajdzie się ktoś, kto panią odprowadzi na dworzec...

Ceny ogłoszeń: 25 gr. za wiersz milimetrowy na stronie 7-łamowej szerokości 38 mm. Za reklamy na stronie przed ogłoszeniami 70 gr., w tekście na drugiej i trzeciej stronie 1,20 zł, na dalszych stronach 1,00 zł. za milim. 1 łam., szer. 67 mm. Drobne ogłoszenia słowo tytułowe 25 gr., każde dalsze 15 gr.; dla poszukujących pracy oraz na nekrologi 20 % zniżki. Większe ogłoszenia, zamieszczone wśród drobnych, 50 % drożej jak w zwykłem dziale ogłoszeniowym. Przy powtórzeniu ogłoszeń o tym samym tekście, udziela się rabatu. Przy konkursach i dochodzeniach sądowych wszelkie rabaty upadają. — Ogłoszenia zagraniczne 25 % dopłaty. — Ogłoszenia skomplikowane oraz z zastrzeżeniem miejsca o 20 % drożej. Za terminowe umieszczenie i przepisane miejsce administracja nie odpowiada. — Miejsce płatności: Bydgoszcz. — Konta bankowe: Bank Związku Spółek Zarobkowych, Bank Ludowy. Konto czekowe: P. K. O. 203713 Poznań.

Wydawca, nakładem i czcionkami: Drukarnia Bydgoska Sp. Akc. w Bydgoszczy. — Za wiadomości z Gdyni i wybrzeża odpowiedzialna: Zofia Żelska-Mrozowicka w Gdyni; za kronikę toruńską: Roman Kobierski w Toruniu; za wszystkie inne działy: Stanisław Nowakowski w Bydgoszczy.